

หลักสูตรพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

จัดทำโดย กรมเสมียนตรา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.)

หลักสูตรพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรม

ของกระทรวงกลาโหม

คำนำ

พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้สภากลาโหมต้องจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม และเผยแพร่ความเข้าใจให้แก่กำลังพลของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นกลไกหนึ่ง ในการรักษาจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างไรก็ตาม การจะทำให้กำลังพลทุกคนมีคุณธรรมที่ดี มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอย่างเหมาะสมตามที่กำหนดนั้น เป็นสิ่งที่มีความเป็นนามธรรมสูงและจับต้องได้ยาก กรมเสมียนตรา ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.) จึงได้ประยุกต์ ประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ร่วมกับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ทฤษฎีทางจิตวิทยา หลักคำสอนทางศาสนา หลักกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง นำไปกำหนดวิธีการอบรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกำลังพลกระทรวงกลาโหมในทุกระดับ เพื่อให้กำลังพล มีกรอบความคิด (Mindset) และ ค่านิยม (Value) ของการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ถูกต้อง และเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามประมวลจริยธรรมทั้งในเวลาปฏิบัติงานตามหน้าที่และในชีวิตประจำวัน

หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ให้นำหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ นำหลักสูตรนี้ ไปดำเนินการตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดกลไกการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องและเป็นรูปแบบเดียวกันในทุกหน่วยงาน โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรนี้จะไม่เป็นเพียง การดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น แต่ยังคาดหวังว่าหลักสูตรนี้จะสามารถสร้างกำลังพล กระทรวงกลาโหมที่มีจิตใจมั่นคงในคุณธรรม เชิดชูไว้ซึ่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และสะท้อนออกมา ด้วยพฤติกรรมทางจริยธรรมที่เหมาะสม ได้รับความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นและความศรัทธาจากประชาชน เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างยั่งยืน

กรมเสมียนตรา

สิงหาคม ๒๕๖๔

คณะผู้จัดทำ

พลเอก อัฐพงศ์	พิชญาภรณ์	เจ้ากรมเสมียนตรา
พลโท เจนวิทย์	เต็ดแก้ว	รองเจ้ากรมเสมียนตรา
พลตรี สถาพร	กระแสรสแสน	ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา
พลตรี ชัยณรงค์	เดือนแรม	ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา
พลตรี ชวพล	เกตุชู	ผู้อำนวยการสำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา
นาวาอากาศเอกหญิง ทิพวรรณ ชีมากร		รองผู้อำนวยการสำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา
พันเอกหญิง รุจิณีพร	สุทธิวิจักษ์ณ์	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และต่อต้านการทุจริต สำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา
พันเอกหญิง ชุริตา	นิลวิเศษ	รองผู้อำนวยการกองส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และต่อต้านการทุจริต สำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา
เรือเอกหญิง ญาณทวี	เสือสืบพันธุ์	ประจำแผนกส่งเสริมและคุ้มครองคุณธรรม จริยธรรม กองส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และต่อต้านการทุจริต สำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	๑
๑.๑.๑ ปัญหาและความท้าทาย	๑
๑.๑.๒ สภาพการดำเนินการที่ผ่านมา	๒
๑.๑.๓ ความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม	๓
๑.๑.๔ ความสอดคล้องในเชิงยุทธศาสตร์	๔
๑.๒ วัตถุประสงค์	๕
๑.๒.๑ มิติด้านกำลังพล (การพัฒนาตนเอง)	๕
๑.๒.๒ มิติด้านองค์กร (การพัฒนากระทรวงกลาโหม)	๕
๑.๒.๓ มิติด้านสังคมและประเทศชาติ (การทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม)	๕
๑.๓ กลุ่มเป้าหมาย	๖
๑.๔ ประโยชน์ที่จะได้รับ	๖

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนการจัดทำหลักสูตร

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑.๑ ทฤษฎี	๗
๒.๑.๒ งานวิจัยและการศึกษา ที่ผ่านมา	๑๐
๒.๑.๓ คำสอนของพุทธศาสนา	๑๒
๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม	๑๓
พ.ศ. ๒๕๖๔	
๒.๒ กระบวนการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม	๑๔

บทที่ ๓ หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

๓.๑ องค์ประกอบของเนื้อหาและกิจกรรมพื้นฐานในการจัดการเรียน การสอน หรือ การฝึกอบรม	๑๘
๓.๑.๑ องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “จริยธรรม”	๑๘
๓.๑.๑.๑ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรม	๑๘
และการรักษาจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๔	
๓.๑.๑.๒ มาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหม	๒๔
และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำ	
และไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรม	
กระทรวงกลาโหม	

๓.๑.๑.๓ จริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics)	๒๗
๓.๑.๒ องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “คุณธรรม”	๒๗
๓.๑.๒.๑ หลักธรรมที่สำคัญ	๒๗
๓.๑.๒.๒ หลักธรรมสำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ	๓๒
๓.๑.๒.๓ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี”	๓๗
๓.๑.๓ กิจกรรมเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติ ที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรม กระทรวงกลาโหม ด้วย “ตาชั่งวัดความดี” เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool)	๔๐
๓.๒ รายละเอียดและวิธีการจัดการเรียน การสอน หรือ การฝึกอบรม หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม	๔๑
๓.๒.๑ หลักสูตรประจำหน่วย	๔๒
๓.๒.๑.๑ หลักสูตรครุต้นแบบ	๔๒
๓.๒.๑.๒ หลักสูตรสำหรับกำลังพล	๔๓
๓.๒.๒ หลักสูตรของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม	๔๔
๓.๒.๒.๑ หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต	๔๔
๓.๒.๒.๒ หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ	๔๕
๓.๒.๓ การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมตามห้วงเวลา	๔๖
๓.๒.๔ การปรับปรุงหลักสูตรเป็นกรณีพิเศษ	๔๖
๓.๒.๔.๑ การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับกำลังพลที่นับถือศาสนาอื่น	๔๖
๓.๒.๔.๒ การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนากำลังพลที่ฝ่าฝืนจริยธรรม	๔๖
๓.๓ การวัดผลจากการจัดการเรียน การสอน หรือ การฝึกอบรม	๔๘
๓.๓.๑ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม	๔๘
๓.๓.๒ การวัดคุณธรรม หรือ การวัดเจตคติเชิงจริยธรรม	๔๙
บทที่ ๔ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม	๕๑
๔.๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม	๕๑
๔.๑.๑ การขับเคลื่อนหลักสูตรประจำหน่วย	๕๑
๔.๑.๒ การขับเคลื่อนหลักสูตรของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม	๕๑
๔.๒ การรายงานผลการดำเนินการ	๕๒

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

มาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหมและ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

จริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics) ของกระทรวงกลาโหม

ตัวอย่าง ข้อสอบวัดเจตคติเชิงจริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงาน
(Attitude of Ethics & Leadership)

ตัวอย่าง ข้อสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่า
ด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติ
ตามประมวลจริยธรรม

ตัวอย่าง ข้อสอบวัดความรู้ความเข้าใจ และ ข้อสอบสถานการณ์เชิงวิเคราะห์/ฝึกคิด
ตามหัวข้อธรรมะพื้นฐานที่กำหนดในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม เป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๒ และระเบียบคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อกำหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ ที่กำหนดให้ องค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรม จัดหลักสูตรการฝึกอบรม การเผยแพร่ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นกระบวนการรักษาจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในส่วนของกระทรวงกลาโหม นั้น สภากลาโหม ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรม สำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหม ได้วางระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้นำเอาประมวลจริยธรรมประยุกต์เข้ากับการบริหารงานบุคคล รวมถึงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ

สำหรับ “คุณธรรม” หมายความว่า สภาพความดีงามภายในจิตใจอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติที่ดี ในส่วนของ “จริยธรรม” คือ ข้อปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี การจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นกลไกในการให้กำลังพลของกระทรวงกลาโหมสามารถรักษาคุณธรรมภายในจิตใจ ยึดถือจริยธรรมที่ดี ตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรม อุทิศตนเพื่อบริการ และหลักมนุษยธรรม นำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี โดยมีเนื้อหาพื้นฐานที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่ องค์ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔, จริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics), มาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหม และข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม รวมถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ประกอบการฝึกคิดวิเคราะห์ สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการฝ่าฝืนจริยธรรม กระตุ้นจิตสำนึกและประเมินพฤติกรรมเชิงคุณธรรม ด้วยเครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี” ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ประยุกต์จากทฤษฎีทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหมแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ หลักสูตรประจำหน่วย คือ หลักสูตรที่ให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ใช้เป็นต้นแบบสำหรับจัดการอบรมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกำลังพลภายในหน่วย และ หลักสูตรสำหรับสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม คือ หลักสูตรที่ใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และสร้างทัศนคติที่เหมาะสมบนพื้นฐานของจริยธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ารับการศึกา ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้รักษาจริยธรรมตั้งแต่วัยเริ่มต้น โดยหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมนั้น ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาอย่างเป็นขั้นตอน จากนักวิชาการ, อนุศาสนาจารย์, หน่วยงานด้านการศึกษา, ด้านกำลังพล, ด้านยุทธการ และสถาบันการศึกษาของหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ รวมถึงได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจท.) และได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสภากลาโหม ครั้งที่ ๕ /๒๕๖๔ เมื่อ ๒๓ ก.ค.๖๔ อนุมัติให้ทุกส่วนราชการนำมาใช้พัฒนากำลังพลในทุกระดับ

ความสำเร็จของภารกิจนี้ คือ การมุ่งพัฒนาคุณธรรมในใจของกำลังพลเป็นรากฐานสำคัญ บูรณาการการจัดการเรียน การสอน และการฝึกอบรม หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ในทุกระดับและทุกกลุ่มกำลังพล ใช้นวัตกรรมเครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม และปรับกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จากกิจกรรมการอบรมเฉพาะช่วงเวลาให้เป็นกระบวนการต่อเนื่องในทุกหน่วยงาน เพื่อให้กำลังพลกระทรวงกลาโหมทุกคนมีจิตใจที่มั่นคงในคุณธรรม และสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมที่มีจริยธรรมอย่างยั่งยืน

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

๑.๑.๑ ปัญหาและความท้าทาย

การดำเนินการรักษาคุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ มีลักษณะเป็นนามธรรม เข้าถึงได้ยาก และสะท้อนผลออกมาได้ค่อนข้างลำบาก การดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จึงต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการ อาทิเช่น หลักการจิตวิทยา หลักการทางศาสนา หลักกฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยหลอมรวมองค์ประกอบต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้กำหนดวิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งแม้ว่ากระทรวงกลาโหมจะมีการกำหนดระเบียบ แนวทาง และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ไว้อย่างชัดเจนแล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังพบว่าการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่กำลังพลยังขาดความต่อเนื่อง มีลักษณะเป็นกิจกรรมเฉพาะช่วงเวลา และยังไม่สามารถบูรณาการให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรได้อย่างแท้จริง อีกทั้งความหลากหลายของยุคสมัย เทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงในบริบททางสังคม ส่งผลให้แนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซับซ้อนมากขึ้น กำลังพลรุ่นใหม่อาจมีแนวคิดที่แตกต่างจากแนวทางแบบเดิม ซึ่งทำให้การถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรม ในระบบราชการแบบดั้งเดิมประสบอุปสรรค

ประกอบกับทางการทหารนั้น อำนาจกำลังรบ (Combat Power) ของกองทัพ สามารถจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภทหลัก ได้แก่กำลังรบที่มีตัวตน (Tangible Combat Power) และ กำลังรบที่ไม่มีตัวตน (Intangible Combat Power) ซึ่งทั้งสองส่วนมีความสำคัญควบคู่กันในการเสริมสร้างสมรรถภาพของกองทัพในภาพรวม สำหรับกำลังรบที่มีตัวตน ได้แก่ ทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และโครงสร้างพื้นฐานด้านการทหารต่าง ๆ ที่สามารถประเมินหรือวัดผลได้อย่างชัดเจน และเป็นองค์ประกอบที่เห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรม เช่น จำนวนกำลังพล ประเภทอาวุธยุทโธปกรณ์ ความทันสมัยของระบบเทคโนโลยีทางทหาร เป็นต้น ในขณะที่กำลังรบที่ไม่มีตัวตน อาทิ ขวัญและกำลังใจของกำลังพล อุดมการณ์ทหาร ความศรัทธาในหน้าที่ ความรู้สึกภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมถึงคุณธรรม จริยธรรม ของทหาร เป็นองค์ประกอบเชิงนามธรรมที่แม้ไม่สามารถจับต้องได้โดยตรง แต่กลับมีผลอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพในการรบและการปฏิบัติหน้าที่โดยรวม กำลังรบที่ไม่มีตัวตนที่เข้มแข็งจะส่งผลให้กำลังพลมีความมุ่งมั่น มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกในหน้าที่ และมีพลังในการปฏิบัติงานอย่างเสียสละและมีคุณภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญของการสร้าง “กำลังรบที่แท้จริง” ให้แก่กองทัพ ดังนั้น การส่งเสริมและเสริมสร้างองค์ประกอบที่ไม่มีตัวตนเหล่านี้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา กำลังพลของกระทรวงกลาโหมในระยะยาว ทั้งในด้านการปลูกฝังอุดมการณ์ทหาร การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และการพัฒนาองค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม ของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ

๑.๑.๒ สภาพการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๑.๒.๑ กระทรวงกลาโหมได้กำหนดมาตรการที่ใช้ควบคุมและส่งเสริมความประพฤติข้าราชการกระทรวงกลาโหม โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) มาตรการที่ใช้ควบคุมความประพฤติข้าราชการกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย พระราชบัญญัติวินัยทหาร พ.ศ. ๒๔๗๖ กฎหมายอาญาทหาร ประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงกฎหมายหรือระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการควบคุมให้กำลังพลประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง หากมีการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรการฯ ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดจะมีบทลงโทษที่ชัดเจนและเด็ดขาด

(๒) มาตรการที่ใช้ส่งเสริมความประพฤติข้าราชการกระทรวงกลาโหม คือ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรม โดยมีการมอบรางวัลตามแต่การปฏิบัติของแต่ละบุคคล หากมีการกระทำผิดจะใช้วิธีการกล่าวตักเตือน ส่งเข้ารับการอบรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม หรือ ใช้การบริหารจัดการกำลังพล ในเรื่องบำเหน็จหรือการปรับย้ายเข้าสู่ตำแหน่งที่เหมาะสม เป็นต้น

๑.๑.๒.๒ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหม มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า ข้าราชการกระทรวงกลาโหม หมายถึง กำลังพลทุกประเภทในสังกัดกระทรวงกลาโหม ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม ทหารกองประจำการ นักเรียนทหาร พนักงานราชการ ลูกจ้าง รวมถึงบุคคลที่กระทรวงกลาโหมกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะทหาร โดยกำลังพลเหล่านี้ต้องยึดถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยได้กำหนดนิยามคำว่า “คุณธรรม” คือ ความดีงามในจิตใจ ที่เป็นพื้นฐานของการกระทำที่ดี ในส่วน“จริยธรรม” คือ แนวทางปฏิบัติตนที่ดีงามตามที่กำหนดไว้ โดยข้าราชการกระทรวงกลาโหมต้องยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ ได้แก่ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง พินิจรักษาประโยชน์ของชาติ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือส่วนตน มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ให้บริการประชาชนอย่างเป็นธรรม รวดเร็วและไม่เลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งรักษาภาพลักษณ์และเกียรติของข้าราชการอย่างเคร่งครัด ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้กำลังพลมีคุณธรรม จริยธรรม กระทรวงกลาโหมได้กำหนดให้มีการอบรมและพัฒนาบุคลากร โดยจัดทำหลักสูตรเฉพาะเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการสอดแทรกเนื้อหาเหล่านี้ในหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมทุกระดับ ทั้งยังให้กำลังพลมีเวลาเหมาะสมในการเข้ารับการอบรม พร้อมส่งเสริมให้มีการนำหลักคำสอนทางศาสนา ที่ถูกต้องมาใช้เป็นแนวทางในการหล่อหลอมจิตใจ เพื่อให้มีจิตสำนึกที่ดีและปฏิบัติตนตามจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมได้อย่างมั่นคง

๑.๑.๒.๓ กรมเสมียนตรา ในฐานะหน่วยงานด้านกำลังพลของกระทรวงกลาโหม ได้ดำเนินการส่งเสริมให้ทุกส่วนราชการปฏิบัติตามกรอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่กำลังพลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้กรอบนโยบายของกระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) และระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุน โดยกรมเสมียนตราได้มีการดำเนินการจัดการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ประมวลจริยธรรมแก่กำลังพลผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารเผยแพร่

โซเซียลมีเดีย หน่วยต้นสังกัด และกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในหน่วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เช่น การให้รางวัลเชิดชูเกียรติแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น รวมถึงได้มีการดำเนินการจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (Do's & Don'ts) ให้แก่กำลังพลทุกระดับ เพื่อให้ทราบแนวทางที่พึงกระทำและไม่พึงกระทำอย่างชัดเจน อันเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในจริยธรรมอย่างยั่งยืน และในด้านการกำกับดูแล โดยกรมเสมียนตราได้มีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม และกำหนดให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการ เพื่อกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านจริยธรรม การตรวจสอบและเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพฤติกรรมของกำลังพลที่อาจขัดต่อหลักคุณธรรมจริยธรรม และดำเนินการสอบสวนในกรณีข้อร้องเรียนหรือข้อกล่าวหา รวมถึงมีการนำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมไปประยุกต์ใช้เพื่อบริหารจัดการกำลังพลและปรับปรุงจริยธรรมของผู้ที่ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

(๒) กำหนดให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหม จะต้องนำประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมไปดำเนินการสอดแทรกในหลักสูตรที่จัดให้มีการเรียนการสอน รวมถึงจัดให้มีการอบรมจริยธรรมตามวงรอบ โดยให้ทุกส่วนราชการดำเนินการจัดการอบรมให้แก่ผู้บังคับบัญชาในระดับต่าง ๆ ตามวงรอบที่กำหนด โดยมีการบรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในองค์กรอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นหน่วยงานอนุศาสนาจารย์ จะต้องจัดกิจกรรมอบรมศีลธรรมประจำเดือน เพื่อส่งเสริมคุณธรรมในมิติทางจิตใจของ กำลังพล ผ่านการบรรยายธรรมะ การสนทนาธรรม และกิจกรรมจิตอาสา เพื่อปลูกฝังความสำนึกในคุณค่า ความดีงาม และลดพฤติกรรมเสี่ยงทางจริยธรรมและวินัย

๑.๑.๓ ความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ในปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติด้านความเชื่อมั่นต่อระบบราชการ อันเป็นผลจากทั้งแรงกดดันภายนอก เช่น การเปิดเผยข่าวการทุจริต การใช้อำนาจในทางมิชอบ และแรงกดดันภายในจากการเปลี่ยนผ่านของวัฒนธรรมราชการ จากเดิมที่เน้นลำดับขั้นมาเป็นระบบที่ประชาชนต้องการความโปร่งใสตรวจสอบได้ และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะในบริบทของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงและความมีวินัยในระดับสูง ยิ่งต้องรักษาภาพลักษณ์ความมั่นคง ความเป็นกลาง และความโปร่งใสให้มากกว่าหน่วยงานทั่วไป กรณีตัวอย่างที่สะท้อนความจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เช่น การปรากฏข่าวผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจในทางมิชอบ อาทิ การบังคับให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมกิจกรรมส่วนตัวหรือเกณฑ์คนไปปฏิบัติหน้าที่นอกขอบเขตงานราชการ ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักความเป็นธรรมในสายบังคับบัญชา หรือในกรณีที่มีข้าราชการบางส่วนมีพฤติกรรมเบียดบังทรัพย์สินของรัฐ เมื่อพิจารณาจากกรณีเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าปัญหาไม่ได้เกิดจาก “ความไม่รู้กฎระเบียบ” แต่เกิดจาก การขาดรากฐานทางคุณธรรม จริยธรรม ที่ควรฝังอยู่ในวิถีคิด และพฤติกรรมของข้าราชการอย่างยั่งยืน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นที่ต้องวางแนวทางพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในเชิงระบบ ตั้งแต่กระบวนการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง การอบรม การประเมินผล และ การเป็นแบบอย่างของผู้บังคับบัญชาในทุกระดับ

ปัจจุบันกระทรวงกลาโหมได้มีกระบวนการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่กำลังพล โดยใช้วิธีสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษาต่างๆ โดยที่ยังมิได้กำหนดให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน ทั้งกระทรวงกลาโหม จึงอาจมีความแตกต่างกันในการปฏิบัติรวมถึงยังมิได้กำหนดหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ทุกหน่วยงานในกระทรวงกลาโหมยึดถือปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่กำลังพล จึงจำเป็นต้องออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทยุคใหม่ มีความเป็นรูปธรรม เข้าถึงได้ง่ายและ วัดผลได้ เช่น การจัดตั้งระบบประเมินคุณธรรมประจำปี การจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจให้กำลังพลมีแบบอย่าง ด้านจริยธรรมที่ดี หรือการบูรณาการเรื่องคุณธรรมเข้ากับหลักสูตรฝึกอบรมทุกระดับเพื่อให้กำลังพลมีความเข้าใจ และสามารถนำหลักคุณธรรม จริยธรรม ไปปรับใช้ในการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน

๑.๑.๔ ความสอดคล้องในเชิงยุทธศาสตร์

๑.๑.๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มาตรา ๗๖ วรรค ๓ บัญญัติไว้ ความว่า รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวล จริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จึงเป็นพันธกิจสำคัญของกระทรวงกลาโหมในการสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๑.๑.๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - พ.ศ.๒๕๘๐) ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ในด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ดังนั้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของเจ้าหน้าที่รัฐจึงเป็นแกนหลักในการพัฒนา กำลังพลให้มีคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระยะยาวของประเทศ

๑.๑.๔.๓ ยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรกลางและหน่วยงานของรัฐใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรมอย่างเป็นระบบ และเพื่อขับเคลื่อนระบบราชการให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการ และแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

๑.๑.๔.๔ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๑๙ (๒) ซึ่งกำหนดให้ หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินกิจกรรม การส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ ฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องประพฤติตนตามมาตรฐาน ทางจริยธรรม และมีการส่งเสริมสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ ดังนั้นการกำหนดในเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม จึงจำเป็นต้องวางอยู่บนฐานของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้ การดำเนินการมีหลักเกณฑ์และทิศทางที่ชัดเจน

๑.๑.๔.๕ กฎหมายทหารและภารกิจของกระทรวงกลาโหม โดยกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร และระเบียบที่เกี่ยวข้องของกระทรวงกลาโหมนั้นได้เน้นย้ำการประพฤติปฏิบัติตนของกำลังพลอย่างมีวินัย เคารพผู้บังคับบัญชา และรักษาผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้นการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่กำลังพล จึงไม่ใช่เพียงการส่งเสริมในเชิงจิตสำนึกเท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานของการเสริมสร้างวินัยป้องกัน การกระทำผิดและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหน่วยงานทหารอย่างยั่งยืน

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อประยุกต์ประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมถึงองค์ประกอบหลายประการ อาทิเช่น หลักการจิตวิทยา หลักการทางศาสนา หลักกฎหมาย และข้อบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยหลอมรวมองค์ประกอบต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้กำหนดวิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ที่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง โดยจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม เป็นการเฉพาะ และใช้อบรมและพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับกำลังพลทุกระดับ ให้มีกรอบความคิด (Mindset) และค่านิยม (Value) ของการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีแนวทางการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาจริยธรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ถูกต้อง เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม และตอบสนองความคาดหวังและลดความกังวลของประชาชนที่ต้องการเห็นว่ากำลังพลกระทรวงกลาโหม เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีต่อหน้าที่ มีความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อรักษาความมั่นคง ปลอดภัย ของชาติ โดยจะส่งผลที่สำคัญใน ๓ มิติ ดังนี้

๑.๒.๑ มิติด้านกำลังพล (การพัฒนาตนเอง)

เพื่อปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ ให้กำลังพลทุกระดับมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของหลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบ มุ่งเน้นการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมถึงเพื่อพัฒนาพฤติกรรมและการตัดสินใจ ให้กำลังพลมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และแยกแยะ สามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ โดยการตัดสินใจดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม ที่ถูกต้องเหมาะสม

๑.๒.๒ มิติด้านองค์กร (การพัฒนากองทัพ)

เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส สนับสนุนและขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงกลาโหมที่เน้นย้ำเรื่องความสุจริต โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับมาตรฐานทางจริยธรรมของหน่วยงาน ป้องกันและลดความเสี่ยงต่อการฝ่าฝืนจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมถึงละเว้นการประพฤติดีมิชอบ การทุจริตคอร์รัปชัน และการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

เพื่อสร้างครุต้นแบบ (Role Model) โดยการพัฒนาครุต้นแบบในการถ่ายทอดหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแกนนำจัดการอบรมให้กำลังพล มีการปฏิบัติตนที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำพาและส่งผลต่อค่านิยมที่ดีไปยังกำลังพลทุกหน่วยในกระทรวงกลาโหม

๑.๒.๓ มิติด้านสังคมและประเทศชาติ (การทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม)

เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของกระทรวงกลาโหมและกองทัพ ให้เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ และศรัทธาของประชาชน ปลูกฝังค่านิยมการทำงานเพื่อปกป้องอธิปไตยและการช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจและถูกต้องตามมาตรฐานจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

๑.๓ กลุ่มเป้าหมาย

“ข้าราชการกระทรวงกลาโหม” ตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เจ้าหน้าที่ทางทหาร พนักงานราชการ ลูกจ้าง กรรมการผู้ปฏิบัติงานอื่นในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๑.๔ ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑.๔.๑ กำลังพลทุกระดับมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจน มีกรอบความคิด (Mindset) และแนวทางในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ลดความสับสนเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการฝ่าฝืนจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

๑.๔.๒ สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ โดยกำลังพลมีจิตสาธารณะ เสียสละ และมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่วนรวมและประชาชนด้วยความเต็มใจ อันเป็นการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

๑.๔.๓ เท้าทันภัยคุกคามยุคใหม่ โดยกำลังพลมีความรู้เท่าทันจริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics) ป้องกันการทำข้อมูลรั่วไหล หรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกองทัพและความมั่นคง รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเด็นอื่นที่จะนำไปสู่การฝ่าฝืนจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

๑.๔.๔ ยกระดับความโปร่งใส (Transparency) ให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม และได้รับการยอมรับตามมาตรฐานธรรมาภิบาล

๑.๔.๕ ลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ช่วยป้องกันและลดสถิติเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต การใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือการละเมิดจริยธรรม หรือ วินัยทหารได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๔.๖ ได้ครุต้นแบบ (Role Model) โดยการพัฒนาครุต้นแบบในการถ่ายทอดหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นแกนนำจัดการอบรมให้กำลังพล รวมถึงการพัฒนากำลังพลให้เกิดผู้บังคับบัญชาที่เป็น “ผู้นำคุณธรรม” (Ethical Leadership) ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๑.๔.๗ รองรับกำลังพลยุคใหม่ เช่น ระบบทหารอาสา หรือกำลังพลบรรจุใหม่ให้สามารถปรับตัวและหล่อหลอมเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นระบบคุณธรรมและการรักษาจริยธรรมได้อย่างรวดเร็ว

๑.๔.๘ เพิ่มความเชื่อมั่นและศรัทธาจากประชาชน เพื่อให้กระทรวงกลาโหมได้รับความไว้วางใจจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคม เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นที่พึ่งของประชาชนอย่างแท้จริง

๑.๔.๙ กระทรวงกลาโหมมีความพร้อมรับและมีความเข้มแข็งจากภายใน (Internal Strength) ซึ่งเกิดจากการรักษาคุณธรรม จริยธรรม ทำให้เกิดความสามัคคี มีวินัย และความซื่อสัตย์สุจริตของกำลังพลทุกนาย ซึ่งเป็นการพัฒนาอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตนให้เข้มแข็ง ส่งผลให้การรักษาความมั่นคงของชาติมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง

๑.๔.๑๐ เป็นการขับเคลื่อนและตอบสนองต่อแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนการจัดทำหลักสูตร

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและแนวคิดที่สำคัญซึ่งนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วยทฤษฎีหรือหลักการทางด้านจิตวิทยา หลักการทางศาสนา งานวิจัยที่ผ่านมา หลักกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง โดยหลอมรวมองค์ประกอบต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดวิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริงและมุ่งเน้นที่การเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความคิดที่ถูกต้องในการให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมมีคุณธรรม ซึ่งได้แก่สภาพความดีงามภายในจิตใจอันเป็นพื้นฐาน ที่จะนำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี มีแก่นแท้ในการยึดมั่นเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการใด ซึ่งอาจขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม อันเป็นข้อปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี โดยมีส่วนประกอบดังนี้

๒.๑.๑ ทฤษฎี

๒.๑.๑.๑ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เสนอโดย อับราฮัมมาสโลว์ (Abraham Maslow) ในปี ค.ศ. ๑๙๔๓ เพื่ออธิบายแรงจูงใจของมนุษย์โดยแบ่งความต้องการออกเป็น ๕ ชั้นพื้นฐาน เรียงจากระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูงสุด ได้แก่

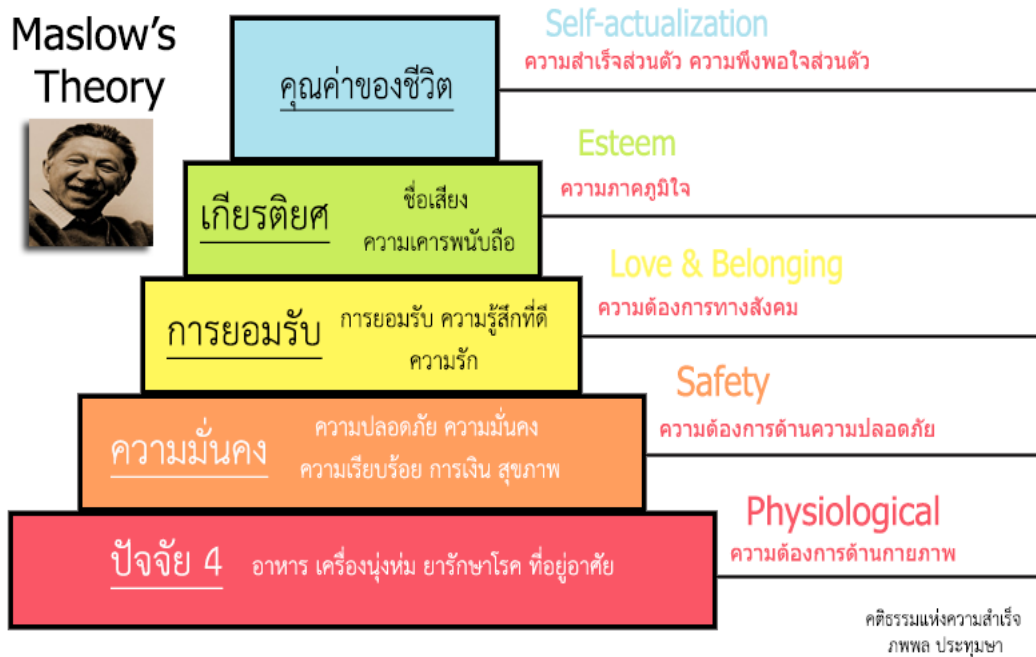
ลำดับแรก คือ ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร, น้ำ, อากาศ, ที่อยู่อาศัย, การนอนหลับ, การสืบพันธุ์ หากไม่ได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะมุ่งมั่นเพื่อให้ได้สิ่งเหล่านี้ก่อน

ลำดับที่สอง คือ ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ความปลอดภัยในชีวิต, งานที่มั่นคง, สุขภาพดี, ความมั่นคงทางการเงิน, ที่อยู่อาศัยปลอดภัย เช่น คนที่ต้องการงานประจำเพราะกลัวตกงาน

ลำดับที่สาม คือ ความต้องการทางสังคม (Love/Belonging Needs) ความต้องการความรัก, ความสัมพันธ์, การยอมรับจากสังคม, ครอบครัว, เพื่อน, คู่รักหากขาดอาจนำไปสู่ความเหงาและภาวะซึมเศร้า

ลำดับที่สี่ คือ ความต้องการการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) แบ่งเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (Esteem from others) เช่น ชื่อเสียง ฐานะ และ ความเชื่อมั่นในตนเอง, ความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self-esteem) หากขาดอาจรู้สึกไร้ค่า

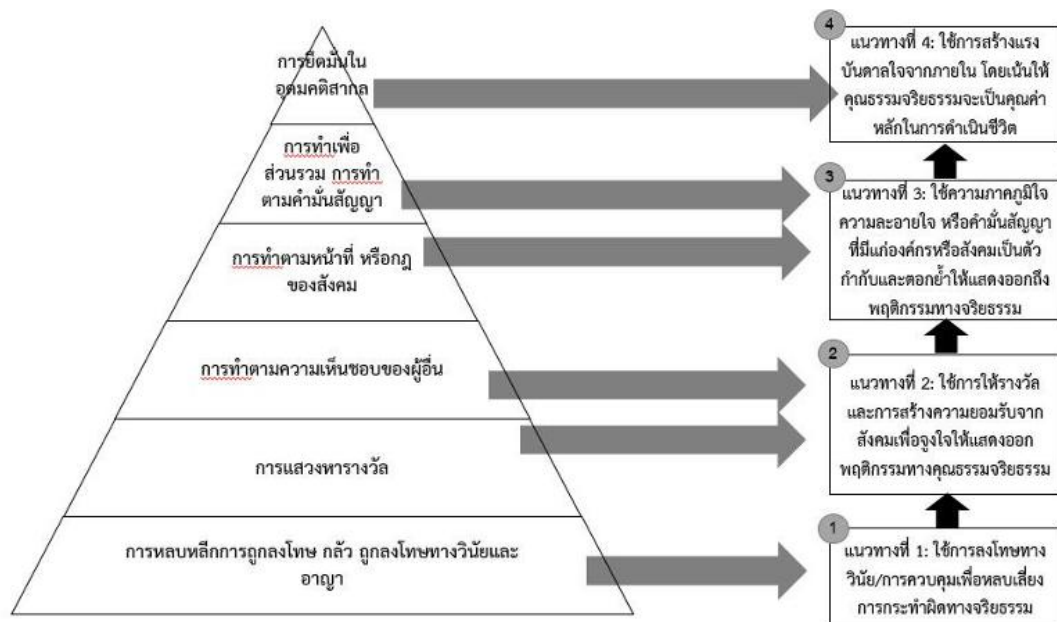
ลำดับที่ห้า คือ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) ชั้นสูงสุดที่คนเราแสวงหาการเติมเต็มศักยภาพของตัวเอง เช่น การเป็นนักสร้างสรรค์ (ศิลปิน นักประดิษฐ์) การแสวงหาความจริงเชิงปรัชญา การช่วยเหลือสังคมโดยไม่เห็นแก่ตัว มาสโลว์ศึกษาบุคคลที่เข้าข่ายนี้ เช่น อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ มหาตมะ คานธี เป็นต้น

แผนภาพ แสดงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีมาสโลว์

๒.๑.๑.๒ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ ลอเรนซ์ โคห์ลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg)

มีการแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลเป็นแต่ละระดับ ซึ่งการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ โดยคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.) ได้นำแนวคิดนี้ มาประยุกต์ใช้ โดยแบ่งแนวทางและวิธีการในการส่งเสริมจริยธรรมออกเป็น ๔ แนวทาง โดยทั้ง ๔ แนวทาง สะท้อนถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกัน ดังแสดงในภาพประกอบนี้

แผนภาพ แสดงแนวทางและวิธีการในการส่งเสริมจริยธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก

แนวทางที่ ๑ : ใช้การลงโทษทางวินัย/การควบคุมเพื่อหลบเลี่ยงการกระทำผิดทางจริยธรรม

แนวทางที่ ๒ : ใช้การให้รางวัลและการสร้างความยอมรับจากสังคมเพื่อจูงใจให้แสดงออก พฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม

แนวทางที่ ๓ : ใช้ความภาคภูมิใจ ความสบายใจ หรือคำมั่นสัญญาที่มีแก่องค์กรหรือสังคมเป็นตัวกำกับและตอกย้ำให้แสดงออกถึงพฤติกรรมทางจริยธรรม

แนวทางที่ ๔ : ใช้การสร้างแรงบันดาลใจจากภายในโดยเน้นให้ใช้คุณธรรม จริยธรรมเป็นคุณค่าหลักในการดำเนินชีวิต

การใช้มาตรการลงโทษ ตามแนวทางที่ ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการกระทำผิด ทางวินัย และฝ่าฝืนจริยธรรม ซึ่งแนวทางนี้อยู่บนพื้นฐานการใช้เหตุผลแบบหลบหลีกการถูกลงโทษ ซึ่งที่ผ่านมามีประเทศไทยใช้แนวทางนี้อย่างแพร่หลาย แต่แนวทางที่ ๑ ไม่สามารถสร้างหรือกระตุ้นให้แสดงออกพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงประสงค์ได้ การส่งเสริมจริยธรรมจึงให้ความสำคัญกับการให้รางวัล และการสร้างการยอมรับจากสังคมตามแนวทางที่ ๒ ซึ่งแนวทางนี้อยู่บนฐานคิดที่ว่า มนุษย์ต้องการแสวงหารางวัลและต้องการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการในการส่งเสริมตามแนวทางที่ ๒ ที่เป็นรูปธรรม เพราะอยู่ในระยะเริ่มต้น ส่วนแนวทางที่ ๓ เน้นใช้กฎของสังคมและคำมั่นสัญญาที่มีต่อส่วนรวมสร้างให้เกิดความภาคภูมิใจหรือความสบายใจขึ้น ซึ่งคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่สังคมจะเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงออกพฤติกรรมทางจริยธรรม ในขณะที่เดียวกันกฎเกณฑ์ทางสังคมจะคอยกำกับ ไม่ให้ประพฤติฝ่าฝืนทางจริยธรรม และแนวทางสุดท้าย คือแนวทางที่ ๔ ซึ่งเน้นการสร้างให้คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณค่าหลักในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ พฤติกรรมทางจริยธรรมควรแสดงออกมาจากแรงบันดาลใจภายในของบุคคลผู้ที่ยึดมั่นในอุดมคติสากล ทั้งนี้ แนวทางทั้ง ๔ แนวทาง ได้สะท้อนการส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล์เบิร์ก

๒.๑.๑.๓ แนวคิดในการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy)

การพัฒนาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมจนเป็นวิถีชีวิตของการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีหรือการปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยและความเคยชิน จะต้องเป็นการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ (Beliefs) การเห็นคุณค่า (Values) การมีทัศนคติ (Attitude) ที่สอดคล้องก่อน จึงจะมีการสร้างพฤติกรรม หรือการแสดงออก (Behaviors) ที่สะท้อนแนวคิดดังกล่าวได้ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับแนวคิดในการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy) ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ด้านจิตพิสัยหรือพฤติกรรมที่มาจากจิตใจ (Affective Domain) เกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง และทัศนคติที่ต้องใช้วิธีปลูกฝังและสอดแทรกสิ่งดีงาม ให้เกิดการรับรู้หรือการยอมรับ มีการตอบสนองให้มีการจัดรวบรวมหรือจัดระบบแล้วจึงเกิดเป็นค่านิยม จึงจะส่งผลให้มีการสร้างลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนและจุดเน้นนี้ต่างไปจากการเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ที่เน้นการสร้างสติปัญญา ความรู้ ความคิดและความเฉลียวฉลาด ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ การประเมินผล เป็นหลัก (จากหลักสูตรการพัฒนาจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ของสำนักงาน ก.พ.)

๒.๑.๒ งานวิจัยและการศึกษา ที่ผ่านมา

๒.๑.๒.๑ “ธรรมาภิบาลกับการยกระดับจริยธรรมราชการ” (TDRI, ๒๕๖๒) ชี้ค้นพบ เชื่อมโยงหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ (Participation, Rule of Law, Transparency ฯลฯ) กับดัชนี ความโปร่งใสพบว่า “ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์” (Accountability) มีผลสูงสุดต่อพฤติกรรมจริยธรรม

๒.๑.๒.๒ “ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการทุจริตของข้าราชการ” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๓) ระเบียบวิธีใช้การสำรวจข้าราชการ ๑,๒๐๐ คน ด้วยแบบทดสอบเชิงสถานการณ์ (Scenario-based) สรุปได้ว่า ปัจจัยหลักส่งผลต่อการทุจริต คือ “การรับรู้โอกาสไม่ถูกจับได้” (Perceived Opportunity) และ “การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม” (Moral Rationalization) เช่น “ทุกคนก็ทำกัน” เป็นต้น

๒.๑.๒.๓ การสำรวจทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อค่านิยมหรือมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ซึ่งได้มีการเก็บรวบรวม ข้อมูลทั้งจากส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๗,๐๐๐ ราย แบ่งออกเป็นกลุ่มประชาชน จำนวน ๕,๖๐๐ ราย และกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวน ๑,๔๐๐ ราย ผลจากการสำรวจ ทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมในหน่วยงานของรัฐโดยส่วนใหญ่ พบว่าประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงความคิดเห็นในเชิงบวกต่อมาตรฐานทางจริยธรรมในทุกด้าน อย่างไรก็ตาม พบว่ายังมีบางประเด็นที่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนมากให้ความกังวล โดยพิจารณา จากมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งเมื่อเทียบกับมาตรฐานทางจริยธรรมตัวอื่นแล้วมีค่าคะแนนต่ำกว่าอย่างชัดเจน หรือ มีประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในสัดส่วนที่สูงมากกว่าร้อยละ ๒๕ ที่มีแนวโน้มให้ความเห็นในเชิงลบ ต่อมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว โดยผลการศึกษาปรากฏดังนี้

(๑) ประชาชนจะให้ความกังวลเกี่ยวกับประเด็นการเบียดบังทรัพย์สิน เวลา บุคลากร ของทางราชการไปใช้ในเรื่องส่วนตัว ประเด็นการทักท้วงหรือขอรับคำอธิบายเมื่อพบเจ้าหน้าที่ กระทำทุจริต ไม่ถูกต้อง ผิดกฎหมาย ประเด็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์พวกพ้องหรือเอื้อประโยชน์ ส่วนตัว ประเด็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปรับงานนอกหรือร่วมกิจกรรมภายนอกที่มีผลประโยชน์แอบแฝง ประเด็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ ประเด็นการปฏิบัติงานด้วยความประหยัดและ ใช้ทรัพยากรรัฐอย่างคุ้มค่า ประเด็นการให้บริการทุกคนอย่างเท่าเทียม ประเด็นการปฏิบัติหน้าที่โดย ปราศจากอคติ และประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะเลือกปฏิบัติ

(๒) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ความกังวลเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมในประเด็น เกี่ยวกับการกล้าแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านหัวหน้า/ผู้บังคับบัญชาในสิ่งที่ไม่สุจริตไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กล้าเปิดเผยการทุจริตที่พบเห็นโดยไม่ปล่อยปละละเลย การช่วยเหลือประชาชนที่ถูกรังแกหรือได้รับการปฏิบัติ ที่ไม่เป็นธรรม การยึดมั่นทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้จะต้องถูกย้ายหรือไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง การใช้ตำแหน่งหน้าที่ เอื้อประโยชน์พวกพ้องหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตัว การรับงานภายนอกหรือร่วมกิจกรรมภายนอก อันมีผลประโยชน์แอบแฝง

๒.๑.๒.๔ งานวิจัย ๔๗ ปี เรื่อง“การเวียนว่ายตายเกิด” (Reincarnation) ของ ดร.เอียน สตีเวนสัน (Ian Pretyman Stevenson)

ดร.เอียน สตีเวนสัน เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาแพทย์ และเป็นหัวหน้าแผนกจิตเวช มหาวิทยาลัยเวอร์จิเนียสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๖๐ - ๒๐๐๗ จิตแพทย์ชาวอเมริกันเป็นที่รู้จักกันในด้านจิตวิทยา และปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ โดยเฉพาะงานวิจัยเกี่ยวกับ “การกลับชาติมาเกิด” (Reincarnation) และความทรงจำจากอดีตชาติของเด็ก ๆ ผลจากการวิจัยพบว่าผู้ที่จำอดีตชาติได้หรือผู้ที่กลับชาติมาเกิดใหม่จากชนชาติและศาสนาต่าง ๆ ทั่วโลก ทั้งในทวีปยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย แอฟริกา และเอเชีย มากกว่า ๓,๐๐๐ ราย สรุปเป็นตำราที่น่าเชื่อถือกว่า ๒๐๐ เล่ม และได้รับการยกย่องจากหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ (อเมริกา, ๒๐๐๗) โดยได้รับการสดุดีว่า ... “ท่านเป็นบุคคลที่ทำการค้นคว้าหาหลักฐาน เกี่ยวกับการจำอดีตชาติ ได้อย่างมีหลักการยากที่จะปฏิเสธได้”

จากการศึกษาของสตีเวนสัน พบว่าเด็กจำนวนมากแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดีจากชีวิตก่อนหน้า ทั้งยังสามารถระบุเหตุและผลของการกระทำในอดีตที่ส่งผลต่อชีวิตปัจจุบันได้อย่างชัดเจน สิ่งนี้สะท้อนแนวคิดเรื่อง “ความต่อเนื่องของจิตสำนึกทางจริยธรรม” ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการปลูกฝัง ให้ข้าราชการมีความรับผิดชอบในระยะยาว มิใช่เพียงเพราะเกรงกลัวบทลงโทษทางวินัยหรือกฎหมาย หากแต่เป็นเพราะตระหนักในผลกระทบที่การกระทำนั้นมีต่อส่วนรวมและอนาคตของตนเองในทางวิชาชีพ นอกจากนี้งานของสตีเวนสันยังนำเสนอกรณีศึกษาข้ามวัฒนธรรมซึ่งแสดงให้เห็นว่าจริยธรรมมิได้ผูกติดอยู่กับศาสนาหรือเชื้อชาติ แต่เป็นหลักสากลที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน ดังนั้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการจึงควรเน้นการปลูกฝัง “จริยธรรมสากล” ที่เปิดกว้างเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ร่วมกันไม่ว่าผู้นั้นจะอยู่ในสถานะใดในสังคม

๒.๑.๒.๕ ทฤษฎีการจดจำรูปภาพ (Picture Superiority Effect) คือ หลักการทางจิตวิทยาที่ระบุว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะจดจำข้อมูลที่นำเสนอในรูปแบบภาพได้ดีกว่าข้อมูลที่เป็นตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นเนื่องจากสมองมีการจัดเก็บข้อมูลภาพในสองรูปแบบพร้อมกัน คือทั้งในฐานะ “ภาพ” และ “คำอธิบาย” (Dual Coding) ในขณะที่ข้อความมักถูกจัดเก็บเพียงรูปแบบเดียว ทฤษฎีนี้นำมาใช้เพื่ออธิบายสร้างภาพประกอบการใช้เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรมในรูปแบบของตาชั่งสองแขน แสดงให้เห็นภาพการชั่งน้ำหนักระหว่างพฤติกรรม และความละเอียดหรือความเกรงกลัวต่อบาป หากจัดทำชุดคำอธิบายในรูปแบบคำบรรยายเพียงรูปแบบเดียว จะเกิดการจดจำน้อยกว่าการสร้างเป็นภาพประกอบที่แสดงให้เห็นถึงผลของการตัดสินใจเลือกที่จะทำความดี รักษาจริยธรรม หรือเลือกที่จะเป็นคนไม่ดี ไม่รักษาจริยธรรม

๒.๑.๒.๖ ผลงานรายบุคคล (Individual Study) เรื่อง กรอบการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่กำลังพลของกระทรวงกลาโหม อย่างเป็นรูปธรรม โดย พ.อ.ชวพล เกตุชู ซึ่งรายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ ๑๐๒ วิทยาลัยนบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมี ดร.วีระชัย นาควิบูลวงศ์ อ.บรรจงจิตต์ อังศุสิงห์ และ ดร.อารักษ์ พรหมณี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลทั้งหลายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงกำหนดแนวทางในการจัดทำกรอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของเนื้อหาการพัฒนาที่กำหนดต้องตรงประเด็น กระชับ มุ่งเน้นในการนำข้อมูลเชิงนโยบาย กฎหมาย งานวิจัยที่ผ่านมา ทฤษฎีด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง และหลักคำสอนทางพุทธศาสนา มาใช้เพื่อสร้างคุณธรรม ซึ่งเป็น

สภาพความดีงามภายในจิตใจอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพุดิและปฏิบัติตนที่ดี รวมถึงให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรมทั้ง ๗ ประการ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปสร้างพฤติกรรมในการทำงานทั้งการปฏิบัติและการบริหารที่สอดคล้องกัน รวมถึงกำหนดให้มี “ดาซังวัดความดี” ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจ (Decision Making Tool) โดยการใช้คุณธรรมซึ่งเป็นสภาพความดีงามภายในจิตใจให้เกิดการรักษาจริยธรรมในสภาวะการณ์ที่เสี่ยงต่อการฝ่าฝืนจริยธรรม

๒.๑.๓ คำสอนของพุทธศาสนา

จากพระสูตรตันตปิฎกที่เป็นส่วนหนึ่งของพระไตรปิฎก ซึ่งประมวลพุทธพจน์หมวดพระสูตร คือ พระธรรมเทศนา คำบรรยายธรรมต่าง ๆ ที่ตรัสให้เหมาะกับบุคคลและโอกาส ตลอดจนบทประพันธ์เรื่องเล่าและเรื่องราวทั้งหลายที่เป็นชั้นเดิมในพระพุทธศาสนาที่สำคัญ ในการพิจารณากำหนดกรอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับกำลังพลกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๒.๑.๓.๑ พระพุทธเจ้าตรัสสอนในจุนทสุตตร การพิจารณาบุคคลที่เป็นคนดี โดยใช้ “กุศลกรรมบถ ๑๐” คือทางแห่งความดี ๑๐ ประการ ซึ่งประกอบด้วยความสะอาดทางกาย ๓ ประการ ความสะอาดทางวาจา ๔ ประการ และความสะอาดทางใจ ๓ ประการ ดังนี้

(๑) ความสะอาดทางกาย

(๑.๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียนทำลายชีวิตผู้อื่น

(๑.๒) เว้นจากการลักทรัพย์ ไม่ถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้

(๑.๓) เว้นจากการประพุดิผิดในกาม ไม่ล่วงละเมิดในบุคคลที่ต้องห้าม

(๒) ความสะอาดทางวาจา

(๒.๑) เว้นจากการพูดเท็จ ไม่พูดโกหกหลอกลวง

(๒.๒) เว้นจากการพูดส่อเสียด ไม่พูดจาส่อเสียด ยุยงให้แตกแยกกัน

(๒.๓) เว้นจากการพูดคำหยาบ ไม่พูดคำด่าทอหรือคำที่ทำให้ผู้อื่นเจ็บใจ

(๒.๔) เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดจาไร้สาระ ไม่มีประโยชน์

(๓) ความสะอาดทางใจ

(๓.๑) ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่เพ่งเล็งทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตน

(๓.๒) ไม่พยาบาทปองร้าย มีจิตเมตตา ปราศจากอาฆาตแค้น

(๓.๓) มีความเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ) มีความเข้าใจที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

เช่น เชื่อเรื่องกรรม ผลของกรรม เชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิด เป็นต้น

กรรมที่จะส่งผลให้ผู้ที่เมื่อจากโลกนี้ไปแล้วจะเข้าถึงสุคติภูมิ คือ ภพมนุษย์หรือเทวดา คือการที่มนุษย์ปฏิบัติตามกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ สำหรับผู้ที่ปฏิบัติตรงกันข้ามเรียกว่า อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ซึ่งเป็นทางมาแห่งการเป็นคนไม่ดี และเมื่อจากโลกนี้ไปแล้วย่อมเข้าถึงทุคติภูมิ คือ ภพสัตว์นรก เดรัจฉาน หรือเปรต

๒.๑.๓.๒ พระพุทธเจ้าตรัสสอนการมี “สัมมาทิฐิ” หมายถึงความเห็นที่ถูกต้องหรือความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม ในทางพระพุทธศาสนา ถือเป็นองค์ธรรมที่สำคัญในกุศลกรรมบถ ๑๐ และ อริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นหนทางสู่การเป็นคนดี หรือผู้ปราศจากหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยความเห็นที่สำคัญ คือการเชื่อในเรื่องกรรมและวิบากของกรรมที่ส่งผลนำไปสู่การเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์ใน ๕ ภพภูมิ

ได้แก่ สัตว์นรก เตร็จฉาน เปเรต มนุษย์ และ เทวดา ซึ่งความเชื่อดังกล่าวพระองค์ตรัสว่ายากต่อการให้บุคคลทั่วไป พิสูจน์ว่าเป็นจริงหรือไม่ แต่กระนั้นก็ตามพระองค์ได้ตรัสไว้ในอปนิสสูตร ด้วยสิ่งดังกล่าวอาจแบ่งความเชื่อออกเป็น ๒ ประเภท และมีผลลัพธ์ของความเชื่อแต่ละประเภท ดังนี้

(๑) หากมี “มิจฉาทิฏฐิ” คือ มีความเชื่อว่ากรรมดีไม่มี กรรมชั่วไม่มี โลกนี้ไม่มี โลกหน้าไม่มี ตายแล้วจบกัน บุคคลที่มีความเชื่อดังกล่าว จะไม่เกรงกลัวต่อบาปอกุศล และสามารถทำสิ่งที่ไม่ดีได้ทุกอย่าง ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นจะต้องประสบกับความทุกข์จากสิ่งที่ทำในปัจจุบัน เช่น ถูกลงโทษ ถูกจองจำ สังคมรังเกียจ ไม่มีความสุข และหากการเวียนว่ายตายเกิดมีจริง บุคคลนั้นย่อมเสวยวิบากกรรมจากสิ่งที่กระทำมา ต้องเข้าสู่ภพภูมิอันเป็น ทุกคติภูมิ คือ นรก เตร็จฉาน หรือเปเรต จึงสรุปได้ว่า ผู้มีความเชื่ออย่างนี้จะไม่มีความทุกข์ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

(๒) หากมี “สัมมาทิฏฐิ” คือ มีความเชื่อว่ากรรมดีมี กรรมชั่วมี โลกนี้มี โลกหน้ามี มีการเวียนว่ายตายเกิด บุคคลที่มีความเชื่อดังกล่าวจะเกรงกลัวต่อบาปอกุศล ไม่ทำสิ่งที่ไม่ดี พยายามปฏิบัติตนอยู่ในทำนองคลองธรรมและกุศลกรรม ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นจะไม่ต้องเดือดเนื้อร้อนใจจากการกระทำของตนเอง ประสบกับความสุขจากสิ่งที่ทำในปัจจุบัน และหากการเวียนว่ายตายเกิดมีจริง บุคคลนั้นจะได้เสวยวิบากกรรมดีจากสิ่งที่กระทำมา เข้าสู่ภพภูมิอันเป็นสุคติภูมิ คือได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์หรือไปเกิดเป็นเทวดาในสวรรค์ จึงสรุปได้ว่าผู้มีความเชื่ออย่างนี้จะมีมีความสุขทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

๒.๑.๓.๓ พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ในสมาบัติสูตร ว่าการทำอกุศลกรรมย่อมไม่มีตลอดเวลาที่มีความละอาย (หิริ) และความสะดุ้งกลัว (โอตตปปะ) ในอกุศลกรรมยังตั้งมั่นอยู่ แต่เมื่อใดที่ความละอาย (หิริ) และความเกรงกลัว (โอตตปปะ) เสื่อมหายไป ความไม่ละอาย (อหิริกะ) ความไม่เกรงกลัว (อนอตตปปะ) ย่อมกลุ้มรุมเข้ามาแทน เมื่อนั้นการทำอกุศลกรรมย่อมมีได้ สามารถทำสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ

๒.๑.๔ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

การกำหนดเรื่องจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และผ่านความเห็นชอบจากสภากลาโหม เพื่อใช้เป็นกรอบมาตรฐานความประพฤติสำหรับ “ข้าราชการกระทรวงกลาโหม” ทุกประเภท ครอบคลุมทั้งข้าราชการทหาร, พลเรือนกลาโหม, ทหารกองประจำการ, นักเรียนในสังกัด, พนักงานราชการ, ลูกจ้าง และผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ในสังกัดตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และได้มีการนิยามความหมายและกำหนดหลักเกณฑ์พื้นฐาน ซึ่งสามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

“คุณธรรม” หมายความว่า สภาพความดีงามภายในจิตใจอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี

“จริยธรรม” หมายความว่า ข้อปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี และกำหนดให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมจักต้องยึดถือและปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ๗ ประการ

๒.๒ กระบวนการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

๒.๒.๑ การจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหลายมิติอย่างรอบด้าน โดยเน้นบริบทเฉพาะของกระทรวงกลาโหม ดังนี้

๒.๒.๑.๑ ข้อมูลเชิงนโยบาย กฎหมาย งานวิจัยและการศึกษาที่ผ่านมา รวมถึงหลักคำสอนทางพุทธศาสนา มีการกำหนดให้กระทรวงกลาโหมต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้มีมาตรฐานจริยธรรมตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในส่วนของกระทรวงกลาโหมได้มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานทางด้านจิตใจที่ดีงามเพื่อส่งผลให้มีประพฤติปฏิบัติที่ดีไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการเรียนรู้ของ Bloom (Bloom's Taxonomy) ที่ระบุว่าพัฒนาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมจนเป็นวิถีชีวิตของการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดีหรือการปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัยและความเคยชิน จะต้องเป็นการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ (Beliefs) การเห็นคุณค่า (Values) การมีทัศนคติ (Attitude) ที่สอดคล้องกันก่อน จึงจะมีพฤติกรรม หรือการแสดงออก (Behaviors) ที่สะท้อนแนวคิดดังกล่าวได้ รวมถึงเป็นไปตามคำสอนทางพุทธศาสนาที่มีคำสอนว่า หากมีความสะอาด (hiri) และความเกรงกลัว (โอตตปปะ) ในอกุศลกรรม จะสามารถควบคุมพฤติกรรมให้อยู่ในกุศลกรรมได้

๒.๒.๑.๒ ข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบัน การพัฒนากำลังพลกระทรวงกลาโหมที่มีอยู่นั้น กระทรวงกลาโหมมีกระบวนการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่กำลังพล โดยใช้วิธีสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ โดยที่ยังมิได้กำหนดให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันทั้งกระทรวงกลาโหม จึงอาจจะมีความแตกต่างกันในการปฏิบัติ รวมถึงยังมิได้กำหนดหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นการเฉพาะเพื่อให้ทุกหน่วยงานในกระทรวงกลาโหมยึดถือปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องออกแบบการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทยุคใหม่อย่างเป็นรูปธรรม โดยการพัฒนาดังกล่าว จะต้องมุ่งเน้นในการพัฒนาจิตใจให้กำลังพลมีพื้นฐานที่ดีตามกรอบที่กำหนด เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์ก่อนที่จะพิจารณาตัดสินใจกระทำการใด ๆ ในเรื่องนี้อาจเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรม

๒.๒.๑.๓ ข้อมูลความท้าทายเฉพาะ การดำเนินการรักษาค่านิยม จริยธรรม เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ มีลักษณะเป็นนามธรรมเข้าถึงได้ยาก และสะท้อนผลออกมาได้ยากเช่นกัน การดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จึงต้องมีองค์ประกอบหลายประการ อาทิเช่น หลักการจิตวิทยา หลักการทางศาสนา หลักกฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยหลอมรวมองค์ประกอบต่าง ๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้กำหนดวิธีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ที่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง จึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านกลไกการจัดการฝึกอบรมของทุกหน่วยงาน และการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม รวมถึงการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมโดยศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการ

๒.๒.๒ การจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม โดย กรมเสมียนตรา ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.) จัดทำร่างหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑) ตรวจสอบหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม รวมถึง นวัตกรรมเครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม “ตาชั่งวัดความดี” (Decision Making Tool) เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวคิดหลักในการรักษาจริยธรรมของกำลังพลกระทรวงกลาโหม จากผลงานรายบุคคล (Individual Study) เรื่อง กรอบการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่กำลังพลของกระทรวงกลาโหม อย่างเป็นรูปธรรม โดย พ.อ.ชวพล เกตุชู ซึ่งรายงานนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ ๑๐๒ วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ในห้วงเดือนกันยายน ๒๕๖๘

๒) พล.ต.ประสม สีนทอง ผู้ชำนาญการ กรมเสมียนตรา และคณะอนุศาสนาจารย์จากหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ร่วมกันพิจารณาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่จะนำมาใช้พัฒนาคุณธรรมสำหรับกำลังพลกระทรวงกลาโหม ในห้วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘

๓) อนุศาสนาจารย์จาก นขต.กท. และเหล่าทัพ ผู้แทนศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของทุกส่วนราชการ (กรมเสมียนตรา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ และกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ) และหน่วยงานด้านกำลังพล ร่วมกันพิจารณาร่างหลักสูตรและปรับปรุงให้ร่างหลักสูตรฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด ในห้วงเดือนเมษายน ๒๕๖๙

๔) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม โดย กรมเสมียนตรา ร่วมกับ อนุศาสนาจารย์ ผู้แทนศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของทุกส่วนราชการ หน่วยงานด้านยุทธการ หน่วยงานด้านกำลังพล และสถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ร่วมกันพิจารณาโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตร ในห้วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๙

๕) การประชุมคณะกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๙ ซึ่งมี รองเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นประธานอนุกรรมการ, ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา, ผู้แทนเจ้ากรมพระธรรมนูญ, ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหาร, ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารบก, ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ, ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ และ ผู้แทนสำนักเลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นอนุกรรมการ โดยมี ผู้อำนวยการสำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา เป็นเลขานุการ ได้พิจารณาเห็นชอบร่างหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม ที่ปรับตามข้อเสนอแนะจากผู้แทนหน่วยในการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ แล้ว ก่อนนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.)

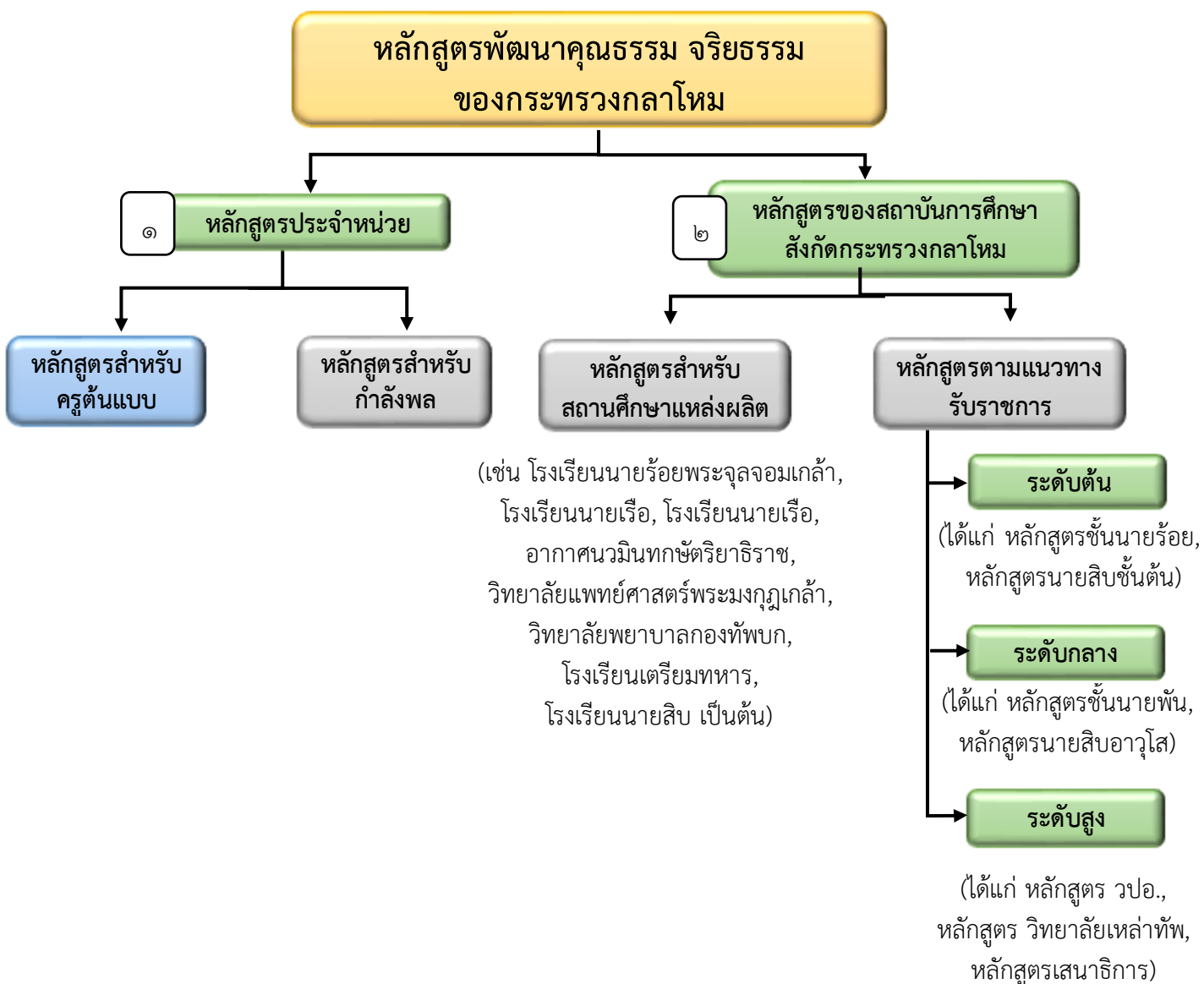
๖) การประชุมคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.) เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๙ ซึ่งมี รองปลัดกระทรวงกลาโหม (สายงานด้านการกำลังพล) เป็นประธานกรรมการ, เจ้ากรมเสมียนตรา เจ้ากรมพระธรรมนูญ รองเสนาธิการทหาร รองเสนาธิการทหารบก รองเสนาธิการทหารเรือ และรองเสนาธิการทหารอากาศ เป็นกรรมการ โดยมีผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นเลขานุการ ได้ร่วมประชุมเพื่อพิจารณาร่างหลักสูตรฯ และมีมติเห็นชอบร่างหลักสูตรและให้เสนอต่อสภากลาโหมเพื่อขอให้มติดูเห็นชอบต่อไป

๗) ที่ประชุมสภากลาโหมครั้งที่ ๕/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๙ พิจารณา และมีมติเห็นชอบหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม รวมถึงให้หน่วยขึ้นตรง กระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพยึดถือการปฏิบัติและดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้กำลังพลในสังกัด ตามที่หลักสูตรฯ กำหนด

บทที่ ๓

หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ หลักสูตรประจำหน่วย ซึ่งเป็นหลักสูตรต้นแบบที่ใช้สำหรับให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ใช้สำหรับจัดการอบรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ของกำลังพลภายในหน่วย และหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่ใช้สำหรับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เข้ารับการเรียน การสอน หรือการฝึกอบรม ในหลักสูตรต่าง ๆ

แผนภาพ แสดงโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

๓.๑ องค์ประกอบของเนื้อหาและกิจกรรมพื้นฐานในการจัดการเรียน การสอน หรือ การฝึกอบรม

ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๑๓ กำหนดให้ส่วนราชการพิจารณำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการกำลังพล สำหรับการอบรมและพัฒนาบุคลากรนั้น ให้จัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะต้องครอบคลุมองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม ประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมถึงข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่คณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.) กำหนด ดังนั้น เนื้อหาพื้นฐานสำหรับที่กำหนดในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม จึงประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรมพื้นฐาน ๓ ส่วน ได้แก่ ความรู้เรื่องจริยธรรม ความรู้เรื่องคุณธรรม และกิจกรรมเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ฝึกริเคระห์ การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

๓.๑.๑ องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “จริยธรรม”

จริยธรรม หมายถึง ข้อปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี เนื้อหาในส่วนข้อปฏิบัติเพื่อให้กำลังพลกระทรวงกลาโหมประพฤติดี ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมประกอบด้วย

๓.๑.๑.๑ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๔

ที่มาของระเบียบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๖ วรรคสาม วางหลักให้ “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว” และเพื่อให้การจัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีมาตรฐานเดียวกัน จึงประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ๗ ประการ เป็นหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรม ซึ่งต้องไปต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมตามที่บัญญัติไว้ และได้ให้ความหมายของมาตรฐานทางจริยธรรมว่า “เป็นหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว จะนำมาใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ตลอดจน การดำรงตนในการกระทำความดีและละเว้นความชั่ว” ในส่วนของการกลไกการขับเคลื่อนการรักษาจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.) มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมภาครัฐ ขับเคลื่อนงานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยให้ สำนักงาน ก.พ. ทำหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาหาข้อมูลและกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ ก.ม.จ. คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่แต่งตั้งโดย ก.ม.จ.

เพื่อให้การจัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีมาตรฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับมาตรฐานจริยธรรม ก.ม.จ. จึงกำหนดระเบียบ ก.ม.จ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อกำหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานนั้น ๆ และจะต้องประกอบด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรม รวมถึงการติดตามและการประเมินผล

สภากลาโหม ในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการกระทรวงกลาโหม ได้จัดทำระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

“ข้าราชการกระทรวงกลาโหม” ในระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และให้หมายความรวมถึง ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เจ้าหน้าที่ทางทหาร พนักงานราชการ ลูกจ้าง ในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยใน ข้อ ๘ ในระเบียบฯ นี้ กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า “กมจ.กท.” มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดนโยบาย ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติ และพิจารณาหรือทำการใด ๆ ในระดับกระทรวง รวมถึงพิจารณาหรือทำการใด ๆ เกี่ยวกับประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม สำหรับหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ กำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรมและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการ

รวมถึงในข้อ ๑๑ ของระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้ กมจ.กท. จัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ เพื่อรักษาประมวลจริยธรรม ให้สอดคล้องกับบริบทตามภารกิจของกระทรวงกลาโหม และเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอนุมัติให้มีผลบังคับใช้ รวมถึงกำหนดให้ส่วนราชการอาจจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำของส่วนราชการเพิ่มเติมได้

ในการจัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้กรุณาแนะแนวทางการจัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับ กำลังพลกระทรวงกลาโหม โดยจะต้องพัฒนา “คุณธรรม” ซึ่งเป็น “สภาพความดีงามภายในจิตใจ” ให้ดีก่อน เมื่อทุกคนที่มีคุณธรรมในจิตใจแล้ว จะส่งผลให้การแสดงออกทาง “พฤติกรรม” จะอยู่ในกรอบการรักษาจริยธรรม” ที่กำหนด ดังนั้น ประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมจึงมีการกำหนดให้พัฒนาคุณธรรมควบคู่กับจริยธรรมซึ่งแตกต่างจากข้าราชการประเภทอื่น

ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด ๓ หมวด ดังนี้

๑) หมวด ๑ ประมวลจริยธรรม ๗ ประการของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย

๑. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งจักต้องพิทักษ์ รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และเชิดชู รักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า รวมถึงการนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนา มาปฏิบัติให้เกิดคุณธรรม นำไปสู่ความประพฤติและการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม อย่างเคร่งครัด

๒. ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ เชื่อถือและปฏิบัติตามคำสั่ง ที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา ทั้งการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาต้องกระทำด้วยความยุติธรรม รวมถึง การยึดมั่นในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

๓. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

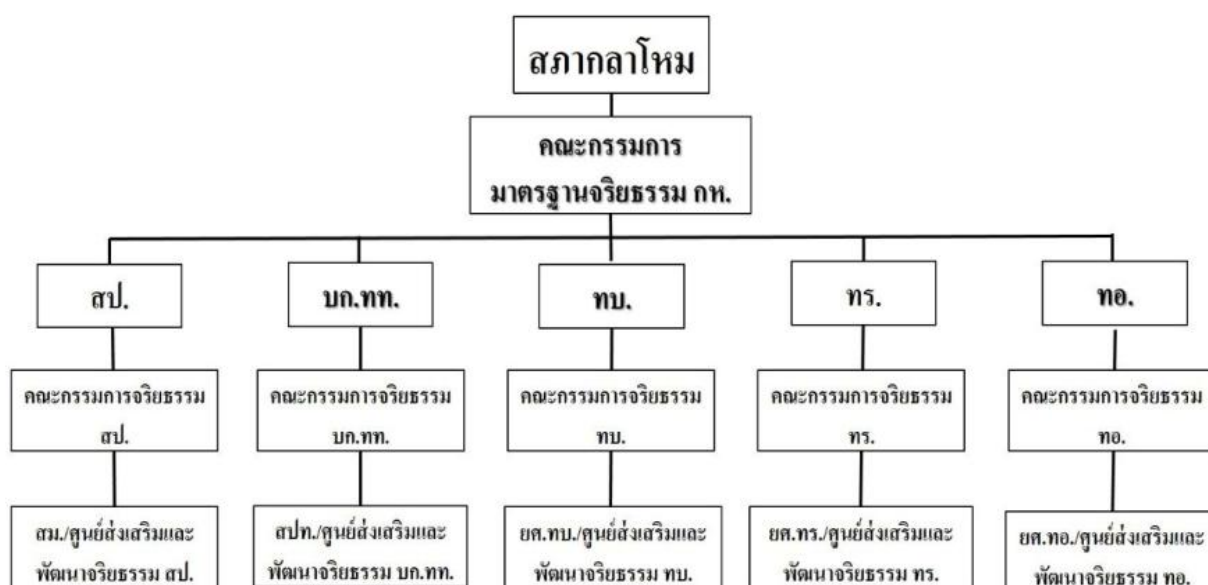
๔. การพิทักษ์และรักษาผลประโยชน์ของชาติ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัวและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงการมีจิตสาธารณะ ให้ความช่วยเหลือสังคมในทุกโอกาส ที่สามารถกระทำได้

๕. การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานและคุณภาพของงาน มีการปฏิบัติ ราชการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๖. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ให้ความช่วยเหลือและบริการแก่ประชาชน ด้วยความ รวดเร็ว มีธรรมาภิบาลและไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ภายใตกรอบของกฎหมาย

๗. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ รวมทั้งการเชิดชู และรักษาไว้ซึ่ง เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และอุดมการณ์ของข้าราชการกระทรวงกลาโหม

๒) หมวด ๒ การบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรม

แผนภาพ แสดงโครงสร้างการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

กระทรวงกลาโหมกำหนดให้มีคณะกรรมการ และหน่วยงาน ที่มีหน้าที่บริหารจัดการ และขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า กมจ.กท. ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงกลาโหม (สายงานด้านการกำลังพล) เป็นประธานกรรมการ เจ้ากรมเสมียนตรา เจ้ากรมพระธรรมนูญ รองเสนาธิการทหาร รองเสนาธิการทหารบก รองเสนาธิการทหารเรือ และรองเสนาธิการทหารอากาศ เป็นกรรมการ ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นเลขานุการ

กมจ.กท. มีหน้าที่ จัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดนโยบาย ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติในระดับกระทรวง และพิจารณาหรือทำการใด ๆ ที่เกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งเรื่องอื่นตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย

๒. คณะอนุกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย รองเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นรองประธานอนุกรรมการ ผู้แทนเจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหาร ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารบก ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ ผู้แทนสำนักงานเลขานุการสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา เป็นเลขานุการ มีหน้าที่จัดทำร่างประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม พิจารณา ศึกษา ปรับปรุงตามห้วงเวลาหรือโอกาสที่เหมาะสม รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่ กมจ.กท. มอบหมาย

๓. คณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการ แต่งตั้งโดยหัวหน้าส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการจริยธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า “กจ.สป.” มีเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นประธานกรรมการ (รับผิดชอบการดำเนินการสำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดสำนักงานรัฐมนตรี ด้วย)

คณะกรรมการจริยธรรมกองบัญชาการกองทัพไทย เรียกโดยย่อว่า “กจ.บก.ทท.” มีรองเสนาธิการทหารที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมกองบัญชาการกองทัพบก เรียกโดยย่อว่า “กจ.ทบ.” มีรองเสนาธิการทหารบกที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมกองบัญชาการกองทัพเรือ เรียกโดยย่อว่า “กจ.ทร.” มีรองเสนาธิการทหารเรือที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมกองบัญชาการกองทัพอากาศ เรียกโดยย่อว่า “กจ.ทอ.” มีรองเสนาธิการทหารอากาศที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

กำหนดให้หน่วยงานด้านกำลังพลของส่วนราชการทำหน้าที่นำนโยบายหรือแนวทางจากคณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงรับผิดชอบงานด้านธุรการที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการนี้มีหน้าที่ในการพิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมต่อส่วนราชการและ กมจ.กท. กำหนดนโยบายหรือแนวทางสำหรับ

ส่วนราชการในการรณรงค์ ส่งเสริม กำกับดูแลและประเมินผลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และ กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับแก่ผู้มีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งเรื่องอื่นตามที่หัวหน้าส่วนราชการเห็นสมควร

๔. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม ได้แก่ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษา ของส่วนราชการ (กรมเสมียนตรา, สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, กรมยุทธศึกษาทหารบก, กรมยุทธศึกษา ทหารเรือ และ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ) มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการ กระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการ ตามที่คณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการ หรือ กมจ.กท. กำหนด รวมถึงการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ติดตามประเมินผล ให้คำปรึกษาแนะนำ กำหนดหลักสูตรพัฒนาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานหรือข้าราชการกระทรวงกลาโหม ที่สังกัดในส่วนราชการที่ประพฤติปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก กระทรวงกลาโหม เพื่อส่งเสริมให้มีจริยธรรมตามที่กำหนด

๓) หมวด ๓ การรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย

๑. การประยุกต์ใช้ประมวลจริยธรรมในกระบวนการบริหารจัดการกำลังพล เพื่อสร้างความชัดเจนในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม จึงกำหนดกรอบให้สามารถ ประยุกต์ใช้ประมวลจริยธรรมดังนี้

๑.๑ การจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติ ที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ให้สอดคล้อง กับบริบทภารกิจของกระทรวงกลาโหม โดยส่วนราชการอาจจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำของส่วนราชการเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร คณะกรรมการจริยธรรม ของส่วนราชการ หรือส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดของส่วนราชการ อาจริเริ่มจัดทำข้อกำหนดจริยธรรม เพิ่มเติมเพื่อความเหมาะสมกับภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานหรือสาขาวิชาชีพได้ในขั้นตอนการจัดทำ ข้อกำหนดจริยธรรมของส่วนราชการ ให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากข้าราชการกระทรวงกลาโหมและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้รับบริการและประชาชน ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้อง ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวล จริยธรรม และต้องเสนอ กมจ.กท. พิจารณาความเหมาะสมก่อนที่หัวหน้าส่วนราชการจะอนุมัติและประกาศใช้

๑.๒ การนำประมวลจริยธรรมประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการกำลังพล ให้ส่วนราชการนำประมวลจริยธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกำลังพล ดังนี้

๑.๒.๑ การสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ โดยกำหนดให้มีการ สอบภาคทฤษฎีเพื่อวัดจริยธรรมหรือการทำแบบทดสอบเพื่อวัดทัศนคติของผู้สอบ กำหนดมาตรการ ในการสอบสัมภาษณ์เพื่อวัดจริยธรรมในขั้นต้น พิสูจน์ทราบการแสดงความคิดเห็นหรือแนวความคิด หรือพฤติกรรมทางจริยธรรมในอดีต

๑.๒.๒ การอบรมและพัฒนาบุคลากร โดยจัดให้มีหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ สอดแทรกการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในหลักสูตรการศึกษา

การเรียนรู้ การสอน และการฝึกอบรมต่าง ๆ ของส่วนราชการ การกำหนดให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหม ได้มีเวลาเข้ารับการอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างเหมาะสม

๑.๒.๓ การบริหารจัดการด้านประสิทธิภาพของการทำงาน ตลอดจน การประเมินผลการทำงาน โดยให้มีการสร้างการรับรู้และความเข้าใจเรื่องคุณธรรม ประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม และกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลการปฏิบัติตาม ประมวลจริยธรรมที่เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับตามหลักปฏิบัติราชการและหลักวิชาการ

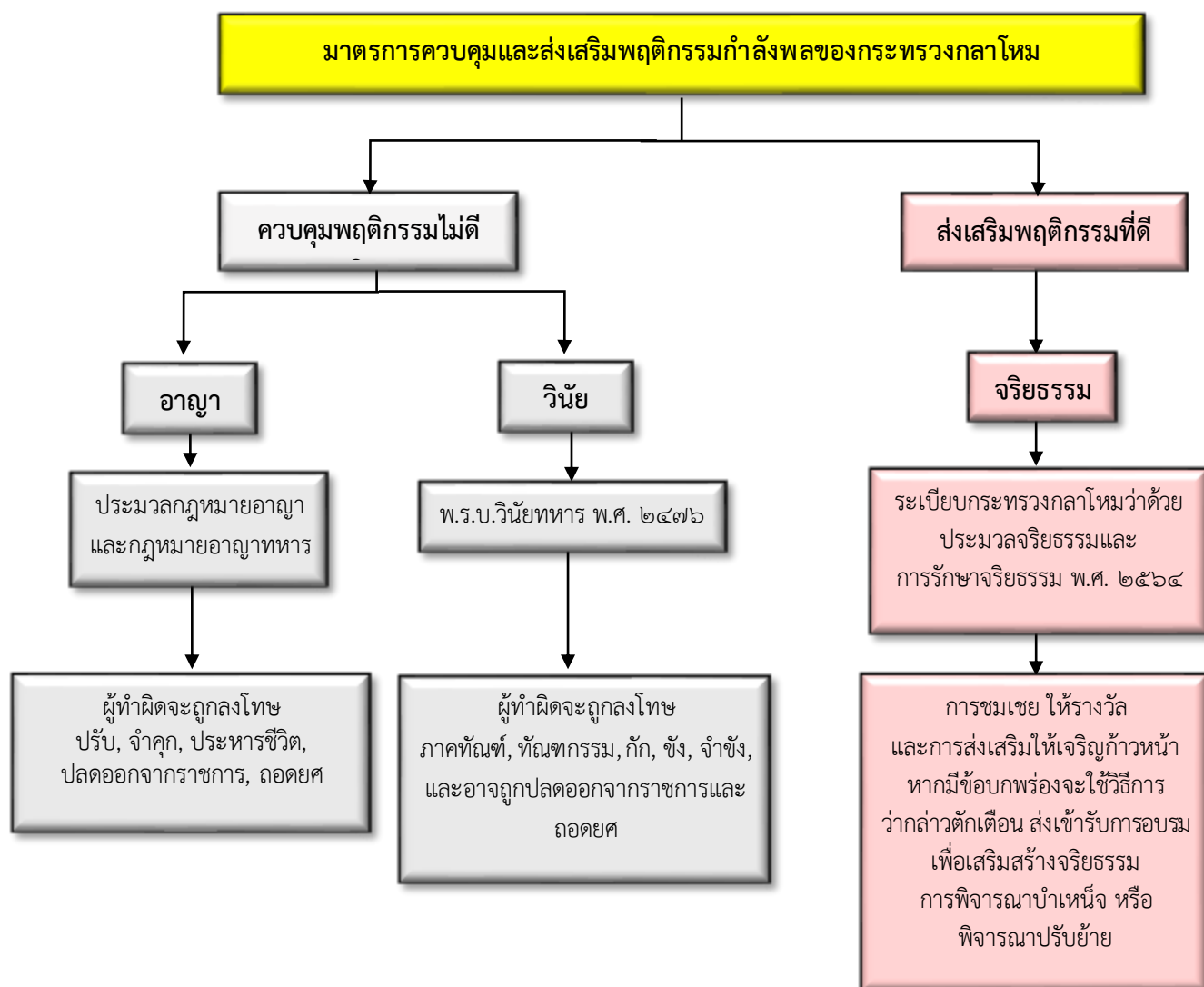
๑.๒.๔ การพัฒนาแนวทางการเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยกำหนดให้ นำผลการประเมินด้านจริยธรรมมาใช้เป็นองค์ประกอบการพิจารณาในเรื่องการย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือการพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อให้ได้รับบำเหน็จความชอบ การให้รางวัลสำหรับบุคคล ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประมวลจริยธรรมได้อย่างดีเยี่ยม หรือมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับบุคคลอื่นในหน่วยงาน

๒. การกำกับดูแลกรณีมีผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมหรือ มีข้อร้องเรียน ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมหรือมีข้อร้องเรียนในเรื่องนี้ ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดขั้นตอน การกำกับดูแล โดยให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ประมวลจริยธรรม โดยนำการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารมาใช้โดยอนุโลม และหากข้าราชการกระทรวงกลาโหมได้รับการพิจารณาว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ทั้งนี้หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้นั้นมี การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจริง ให้หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นกล่าวตักเตือนด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือ หรือสั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมโดยนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้ หากเห็นว่าการพิจารณานั้นไม่เป็นธรรม สามารถร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ ได้ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร แบบธรรมเนียม หรือวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๓. การรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวล จริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ให้ส่วนราชการรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่กระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เหตุแห่งการนั้น และการดำเนินการต่อผู้นั้น รวมถึง สรุปผลการดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมจริยธรรม และการเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการ กระทรวงกลาโหมที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ตามหลักเกณฑ์ที่ กมจ.กท. กำหนด

๓.๑.๑.๒ มาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหม และ
ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ(Do's & Don'ts)
เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย

(๑) มาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหม

แผนภาพ แสดงมาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหม

มาตรการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมกำลังพลของกระทรวงกลาโหม แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑.๑) การควบคุมพฤติกรรมที่ไม่ดี แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ด้านวินัย และด้านอาญา กรณีทำผิดวินัยจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. ๒๔๗๖ ซึ่งจะถูกลงโทษด้วยทัณฑ์ ๕ สถาน ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กัก ชัง จำขัง และอาจถูกปลดออกจากราชการ และ ถอดยศ กรณีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จะต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ปรับ จำคุก ประหารชีวิต ปลดออกจากราชการ รวมถึงถอดยศ

(๑.๒) การส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี ส่งเสริมโดยมาตรการทางจริยธรรม ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วย ประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ การส่งเสริมในลักษณะนี้ จะใช้วิธีการชมเชย ให้รางวัล และการส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้า กำลังพลที่มีความประพฤติดี มีการรักษาจริยธรรมควรจะได้รับ การสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ความพยายามนั้นสูญเปล่า หากมีข้อบกพร่อง จะใช้วิธีการกล่าวตักเตือน ส่งเข้ารับการอบรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรม การพิจารณาบำเหน็จ หรือพิจารณาปรับย้าย

(๒) ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่

(๒.๑) ข้อกำหนดการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำตามประมวลจริยธรรม (Do's & Don'ts)

- การบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ สภากลาโหม มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหม ได้จัดทำระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้มี คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมกระทรวงกลาโหม หรือ “กมจ.กท.” มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดนโยบาย ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติในระดับกระทรวง และพิจารณาหรือทำการใด ๆ เกี่ยวกับประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม สำหรับหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ให้คณะกรรมการจริยธรรม และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการเป็นหน่วยกำกับดูแล

- ข้อกำหนดการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำตามประมวลจริยธรรม (Do's & Don'ts) ยกตัวอย่างสถานการณ์ พฤติกรรมที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำเพื่อให้กำลังพลเห็นภาพ การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ลดความสับสนเกี่ยวกับพฤติกรรมสีเทา และเป็นแนวทางในการประพฤติตนตามประมวลจริยธรรมได้อย่างถูกต้อง

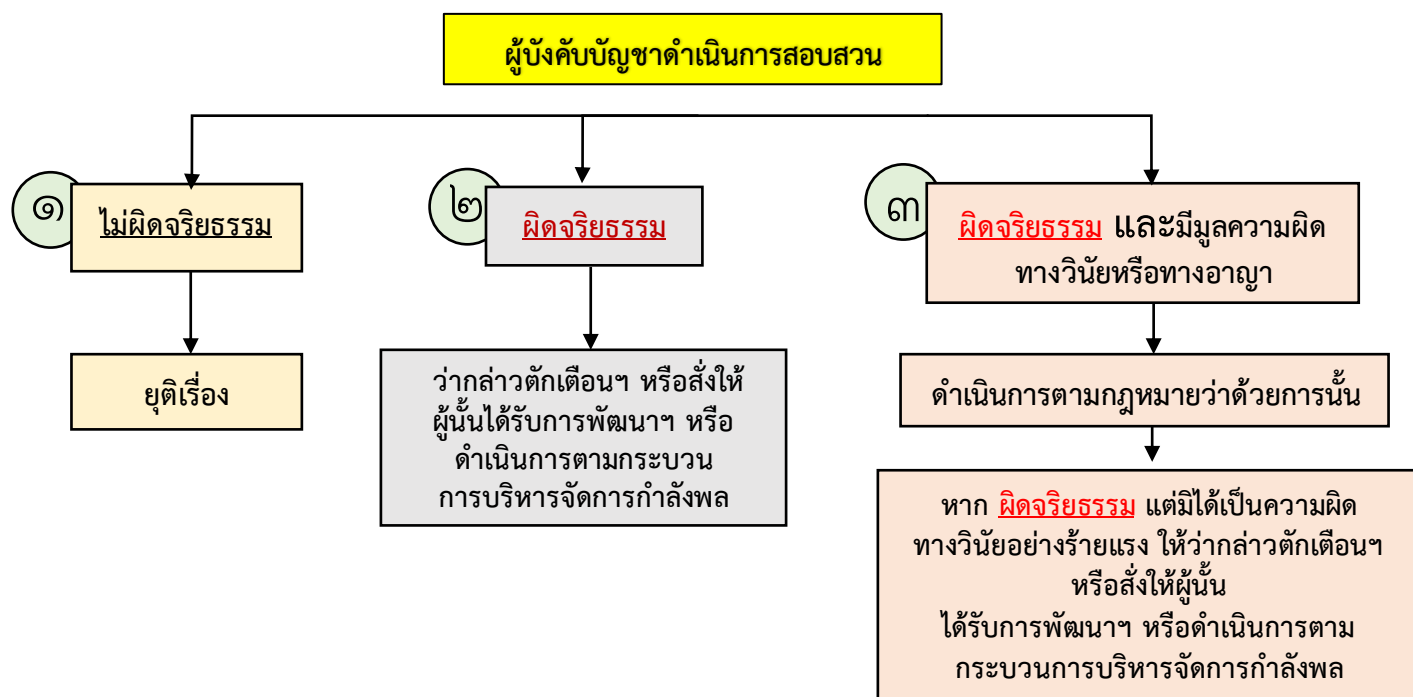
(๒.๒) การกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

ส่วนราชการต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ สร้างมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางคุณธรรมและจริยธรรมในหลายรูปแบบ เช่น จัดให้มีระบบบันทึกพฤติกรรมสีขาว (พฤติกรรมทางคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์) การจัดทำแบบทดสอบการประเมิน พฤติกรรมทางจริยธรรมสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาเลือกเข้าสู่ระบบราชการ จัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการใน

การประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมตามมาตรฐานทางจริยธรรม หรือประมวลจริยธรรม ได้แก่ การประเมินจริยธรรมแนวราบ (ระหว่างผู้ร่วมงาน) การประเมินจริยธรรมแนวตั้ง (การประเมินโดยผู้บังคับบัญชา) จัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการเชิดชูเกียรติหน่วยงานหรือข้าราชการกระทรวงกลาโหม ที่สังกัดในส่วนราชการที่ประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมได้อย่างดีเยี่ยม และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม เพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมตามที่กำหนด เป็นต้น

มาตรการที่ใช้บังคับมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินการหรือการวินิจฉัยการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เพื่อให้เกิดความชัดเจน มูลเหตุของการถูกดำเนินการทางจริยธรรม กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการเมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีที่เป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำความผิดจริยธรรม ขั้นตอนการดำเนินการเมื่อมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเบื้องต้นเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่าผู้นั้นมีพฤติกรรม หรือการกระทำที่เข้าข่ายกระทำความผิด หรือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม แนวทางการพิจารณาว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมีมูลการกระทำความผิดจริยธรรม

การดำเนินการเมื่อมีการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจริยธรรม

แผนภาพ แสดงผลการดำเนินการเมื่อมีการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจริยธรรม

๓.๑.๑.๓ จริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics)

จริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics) คือ หลักความถูกต้องและความรับผิดชอบในการประพฤติปฏิบัติตนเมื่อต้องใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การทำงานไปจนถึงชีวิตส่วนตัว เช่น การไม่เผยแพร่หรือแชร์ต่อข้อมูลที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย หรือส่อเสี่ยงในการผิดจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม การไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น การรักษาความลับของทางราชการ การไม่ส่งต่อข้อมูลเท็จ (Fake News) และการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีกาลเทศะ เป็นต้น

ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) และข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) ตามประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ๗ ประการ เป็นไปตามผนวกที่แนบ

๓.๑.๒ องค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่อง “คุณธรรม”

“คุณธรรม” หมายถึง “สภาพความดีงามภายในจิตใจ” อันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี เนื้อหาในส่วนนี้ประกอบด้วย

๓.๑.๒.๑ หลักธรรมที่สำคัญ

(๑) **คติ ๕ ประการ** พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่พระสารีบุตร เพื่อประกาศพระญาณอันยอดเยี่ยมของตถาคต (ทศพลญาณ) โดยทรงระบุถึง คติ ๕ ซึ่งเป็นหนทางที่สัตว์โลกผู้ยังมีกิเลสจะต้องไปเกิดตามแรงกรรม พร้อมทั้งอุปมาเปรียบเทียบไว้อย่างคมคายในมหาสัณหาทสูตร ที่ซึ่งสัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิด คือ

(๑) นรก	}	ทุกติภูมิ
(๒) กำเนิดเดรัจฉาน		
(๓) เปตวิสัย		
(๔) มนุษย์	}	สุขคติ
(๕) เทวดา		

(๒) **สัมมาทิฐิ** - ความเชื่อเรื่องกรรม เรื่องโลกนี้ โลกหน้า

- (๑) ผู้ที่ไม่เชื่อ จะทำกุศลได้ทุกอย่าง ผลคือ ชาตินี้ก็เป็นทุกข์ หากชาติหน้ามีจริง ก็จะเข้าสู่ทุกติภูมิ
- (๒) ผู้ที่เชื่อ จะละอกุศล ทำแต่กุศล ผลคือ ชาตินี้ก็มีความสุข หากชาติหน้ามีจริง ก็จะเข้าสู่สุขคติภูมิ

(๓) **เหตุแห่งการเข้าถึง “สุขคติภูมิ”(ภพที่มีสุข) หรือ “ทุกติภูมิ” (ภพที่มีทุกข์)**

- (๑) เพราะเหตุแห่งการประกอบด้วยอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ นรกจึงปรากฏ กำเนิดดิรัจฉานจึงปรากฏ เปตวิสัยจึงปรากฏ หรือว่าทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งแม้มี
- (๒) เพราะเหตุแห่งการประกอบด้วยกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ เทวดาทั้งหลายย่อมปรากฏ มนุษย์ทั้งหลายย่อมปรากฏ หรือว่าสุขอย่างใดอย่างหนึ่งแม้มี

(๔) หลักธรรมสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม

การที่บุคคลใดนั้นจะปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เกิดจากการตัดสินใจโดยใช้พื้นฐานความรู้ ความเชื่อ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นสั่งสมมา ประกอบกันเป็นความคิดและแสดงออกโดยการปฏิบัติ ความเชื่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่สำคัญ คือ ความเชื่อในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์ใน ๕ ภพภูมิ ได้แก่ สัตว์นรก เดรัจฉานเปรต มนุษย์ และ เทวดา พระพุทธเจ้าทรงได้ตรัสไว้ในปณณสูตรแบ่งความเชื่อและผลของความเชื่อนั้น ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

หากมี “มิจฉาทิฐฐิ” คือ บุคคลที่เชื่อว่า กรรมดีไม่มี กรรมชั่วไม่มี ไม่เชื่อในโลกหน้า จะไม่เกรงกลัวต่อบาปอกุศล สามารถทำอะไรก็ได้ทุกอย่าง ผลที่เกิดแก่คนผู้นั้นคือ จะต้องประสบกับความทุกข์จากสิ่งที่ทำในปัจจุบัน เช่น ถูกลงโทษ ถูกจองจำ สังคมรังเกียจ ไม่มีความสุข และหากการเวียนว่ายตายเกิดมีจริง บุคคลนั้นต้องเข้าสู่ ทุกคติภูมิ คือ นรก เดรัจฉาน หรือ เปรต สรุปได้ว่า ผู้มีความเชื่อเช่นนี้จะต้องมีความทุกข์ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

หากมี “สัมมาทิฐฐิ” บุคคลที่เชื่อว่า กรรมดีมี กรรมชั่วมี เชื่อในโลกหน้าและการเวียนว่ายตายเกิด จะมีความเกรงกลัวต่อบาปอกุศล ไม่ทำอะไรที่ไม่ดี ปฏิบัติตนในกุศลกรรม ผลที่เกิดแก่คนผู้นั้น คือ ไม่ต้องเดือดร้อนใจจากการกระทำของตน และหากการเวียนว่ายตายเกิดมีจริง บุคคลนั้นจะเข้าสู่ สุตคติภูมิ ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดา ผู้มีความเชื่อเช่นนี้จะมีมีความสุขทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

ตามคำสอนในจุนทสูตร คำว่า “กรรมบถ” แปลว่า “ทางแห่งกรรม” หมายถึงทางนำสัตว์ให้ไปสู่สุคติ และ ทุกคติ เป็นหลักธรรมที่มุ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีสร้างกรรมหรือความประพฤติที่จัดเป็นกรรม ทั้งที่เป็นกรรมชั่วและกรรมดี ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ “กุศลกรรมบถ” แปลว่า ทางแห่งความดี และ “อกุศลกรรมบถ” แปลว่า ทางแห่งความชั่ว หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้อธิบายการกระทำที่เป็น การทำความดี และทำความชั่ว ดังนี้

(๔.๑) กุศลกรรมบถ ๑๐ คือ ทางแห่งกุศลกรรม ทางแห่งกรรมดี คนดีอันเป็นทางนำไปสู่สุคติ มีทั้งหมด ๑๐ อย่าง ดังนี้

กุศลกรรมบถ ๑๐	รายละเอียด
ความสะอาดทางกาย (กายสุจริต) มี ๓ อย่าง	
๑. ละการฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์	วางทัณฑะ วางศาสตรา มีความละอาย มีความเอ็นดู มีความกรุณาหวังประโยชน์เกื้อกูลแก่สัตว์ทั้งปวงอยู่
๒. ละการลักทรัพย์ เว้นขาดจากการลักทรัพย์	ไม่ถือเอาวัตถุอันเป็นอุปกรณ์แห่งทรัพย์เครื่องปลื้มใจของบุคคลอื่น ซึ่งอยู่ในบ้านหรืออยู่ในป่าที่เจ้าของมิได้ให้ ด้วยจิตเป็นขโมย
๓. ละการประพฤติดินในกาม เว้นขาดจากการประพฤติดินในกาม	ไม่ถึงความประพฤดิล่วงในสตรีที่มารดารักษา บิดารักษา พี่ชายน้องชายรักษา พี่สาวน้องสาวรักษา ญาติรักษา ธรรมรักษา มีสามี มีอาชญาโดยรอบ โดยที่สุดแม้สตรีที่บุรุษคล้องแล้วด้วยพวงมาลัย

กุศลกรรมบถ ๑๐	รายละเอียด
ความสะอาดทางวาจา (วจีสุจิริต) มี ๔ อย่าง	
๑. ละการพูดเท็จ เว้นขาดจากการพูดเท็จ	อยู่ในสภา ในบริษัท ในท่ามกลางญาติ ในท่ามกลางเสนา หรือในท่ามกลางราชสกุล ถูกผู้อื่นนำไปเป็นพยานซักถามว่า มาเกิด บุรุษผู้เจริญท่านรู้สิ่งใด จงพูดสิ่งนั้น บุรุษนั้นเมื่อไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ หรือเมื่อรู้ก็บอกว่ารู้ เมื่อไม่เห็นก็บอกว่าไม่เห็น หรือเมื่อเห็นก็บอกว่าเห็น ไม่เป็นผู้กล่าวเท็จทั้งรู้ เพราะเหตุแห่งตน เพราะเหตุแห่งผู้อื่นบ้าง หรือเพราะเหตุเห็นแก่อำมิสเล็กน้อย ด้วยประการดังนี้
๒. ละคำพูดให้เขาแตกกัน เว้นขาดจากคำพูดให้เขาแตกกัน	ฟังข้างนี้แล้วไม่ไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลายคนหมู่นี้ หรือฟังจากข้างโน้นแล้วไม่มาบอกข้างนี้เพื่อทำลายคนหมู่นี้ สมานคนที่แตกร้างกันแล้วบ้าง ส่งเสริมคนที่พร้อมเพรียงกันแล้วบ้าง ชอบคนผู้พร้อมเพรียงกัน ยินดีคนผู้พร้อมเพรียงกัน เพลิดเพลินในคนผู้พร้อมเพรียงกัน กล่าววาจาที่ทำให้คนพร้อมเพรียงกัน
๓. ละคำหยาบ เว้นขาดจากคำหยาบ	กล่าววาจาที่ไม่มีโทษ ไพเราะหู ชวนให้รักจับใจ เป็นของชาวเมือง คนส่วนมากรักใคร่ พอใจ
๔. ละคำเพ้อเจ้อ เว้นขาดจากคำเพ้อเจ้อ	พูดถูกกาล พูดแต่คำที่เป็นจริง พูดอิงอรรถ พูดอิงธรรม พูดอิงวินัย พูดแต่คำมีหลักฐาน มีที่อ้างอิง มีที่กำหนด ประกอบด้วยประโยชน์ โดยกาลอันควร
ความสะอาดทางใจ(มโนสุจิริต) มี ๓ อย่าง	
๑. ไม่อยากได้ของผู้อื่น	ไม่อยากได้วัตถุเป็นอุปกรณ์แก่ทรัพย์ เครื่องปลื้มใจแห่งผู้อื่น ของบุคคลอื่นว่า ไฉนหนอ วัตถุที่เป็นเครื่องอุปกรณ์แก่ทรัพย์ เครื่องปลื้มแห่งผู้อื่นของบุคคลอื่นพึงเป็นของเรา
๒. ไม่มีจิตปองร้าย	ไม่มีความดำริในใจอันชั่วร้าย ไม่มีความคิดขอให้สัตว์เหล่านี้จงถูกฆ่า จงถูกทำลาย จงขาดสูญ จงพินาศ
๓. มีความเห็นชอบ (สัมมาทิฐิ)	มีความเห็นไม่วิปริต มีความเห็นว่า ทานที่บุคคลให้แล้วมีผล การเข่นสรวงมีผล การบูชามีผล ผลวิบากของกรรมที่บุคคลทำดีทำชั่วมีอยู่ โลกนี้มี โลกหน้ามี มารดา มี บิดามี สัตว์ผู้เป็นอุปปาทิกะ (ผุดเกิดเป็นตัว) มีสมณะผู้ดำเนินไปชอบ ผู้ปฏิบัติชอบ ผู้ทำโลกนี้ และโลกหน้าให้แจ้งชัดด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเอง แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม มีอยู่

(๔.๒) อุกุศลกรรมบถ ๑๐ คือ ทางแห่งอกุศลกรรม ทางแห่งกรรมชั่ว

คนชั่วมี ๑๐ อย่าง

อกุศลกรรมบถ ๑๐	รายละเอียด
ความไม่สะอาดทางกาย(กายทุจริต) มี ๓ อย่าง	
๑. เป็นผู้มิประพฤติฆ่าสัตว์	หยาบฆ่า มีมือชุ่มด้วยโลหิต ตั้งอยู่ในการฆ่าและ การทุบตีไม่มีความเอ็นดูในสัตว์มีชีวิต
๒. เป็นผู้ถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้	ถือเอาวัตถุอันเป็นอุปกรณ์แก่ทรัพย์สินเครื่องปลื้มใจ แห่งผู้อื่นของบุคคลอื่น ซึ่งอยู่ในบ้านหรืออยู่ในป่า ที่เจ้าของมิได้ให้ ด้วยจิตเป็นขโมย
๓. เป็นผู้ประพฤติดิฉินในกาม	เป็นผู้ถึงความประพฤติล่วงในสตรีที่มารดาภิธนา บิดาภิธนา พี่ชายน้องชายภิธนา พี่สาวน้องสาวภิธนา ญาติภิธนา ธรรมภิธนา สตรีมีสามี ผู้มีอาชญาโดยรอบ โดยที่สุตมัสตรีผู้ที่บุรุษคล้องแล้วด้วยพวงมาลัย
ความไม่สะอาดทางวาจา(วจีทุจริต) มี ๔ อย่าง	
๑. เป็นผู้มิปกติพูดเท็จ	เขาอยู่ในสมภาในบริษัท ในท่ามกลางญาติ ในท่ามกลางเสนา หรือในท่ามกลางราชสกุล ถูกผู้อื่นนำไปเป็นพยาน ซักถามว่า มาเกิดบุรุษผู้เจริญ ท่านรู้สิ่งใดจงพูดสิ่งนั้น ดังนี้ บุคคลนั้นเมื่อไม่รู้กล่าวว่ารู้ หรือเมื่อรู้กล่าวว่าไม่รู้ เมื่อไม่เห็นกล่าวว่าเห็น หรือเมื่อเห็นกล่าวว่าไม่เห็น ดังนี้ เป็นผู้กล่าวเท็จทั้งรู้ เพราะเหตุแห่งตนบ้าง เพราะเหตุแห่งผู้อื่น หรือเพราะเหตุเห็นแก่อำมิส เล็กน้อย ด้วยประการดังนี้
๒. เป็นผู้พูดให้เขาแตกกัน	ฟังข้างนี้แล้วไปบอกข้างโน้นเพื่อทำลายคนหมู่นี้ หรือฟังข้างโน้นแล้วมาบอกข้างนี้เพื่อทำลายคนหมู่นี้ โน้น ยุยงคนทั้งหลายผู้สามัคคีกันให้แตกกันหรือ ส่งเสริมคนทั้งหลายผู้แตกกันแล้ว ชอบความแยกกัน ยินดีความแยกกันพลิตเพลินในความแยกกัน กล่าวแต่คำที่ทำให้แยกกัน
๓. เป็นผู้พูดคำหยาบ	กล่าววาจาที่หยาบคายกล้าแข็ง ทำให้ผู้อื่นข้องใจ เดือดร้อนแก่ผู้อื่น โกล่ต้อ ความโกรธ ไม่เป็นไปเพื่อสมมติ
๔. เป็นผู้พูดเพ้อเจ้อ	กล่าวไม่ถูกกาล กล่าวไม่จริง กล่าวไม่อิงอรรรถ ไม่อิงธรรม ไม่อิงวินัย กล่าววาจาไม่มีหลักฐาน ไม่มีที่อ้าง ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ประกอบด้วยประโยชน์โดยกาลไม่ควร

อกุศลกรรมบถ ๑๐	รายละเอียด
ความไม่สะอาดทางใจ(มโนทุจริต) มี ๓ อย่าง	
๑. เป็นผู้อยากได้ของผู้อื่น	อยากได้วัตถุเป็นอุปกรณ์แก่ทรัพย์สินเครื่องปลื้มใจ แห่งผู้อื่นของบุคคลอื่นว่า โฉนหนอ วัตถุที่เป็นเครื่อง อุปกรณ์แก่ทรัพย์สินเครื่องปลื้ม แห่งผู้อื่นของบุคคลอื่น พึงเป็นของเรา
๒. เป็นผู้มีจิตปองร้าย	มีความดำริในใจอันชั่วร้ายว่า ขอสัตว์เหล่านี้จงถูกฆ่า จงถูกทำลาย จงขาดสูญจงพินาศ หรืออย่าได้เป็นแล้ว
๓. เป็นผู้มีความเห็นผิด (มิจฉาทิฐิ)	มีความเห็นวิปริตว่า ทานที่บุคคลให้แล้วไม่มีผล การเช่นสรวงไม่มีผล การบูชาไม่มีผล ผลวิบากแห่งกรรม ที่บุคคลทำดีทำชั่วไม่มี โลกนี้ไม่มี โลกหน้าไม่มี มารดาไม่มี บิดาไม่มี สัตว์ผู้เป็นอุปาทิเก(ผุดเกิด เป็นตัว) ไม่มี สมณะผู้ดำเนินไปโดยชอบ ผู้ปฏิบัติชอบ ผู้ทำโลกนี้และโลกหน้า ให้แจ้งชัดด้วยปัญญาอันยัง ด้วยตนเองแล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม ย่อมไม่มีในโลก

(๕) หิริ โอตตัปปะ (สมาปัตติสูตร)

ธรรมฝ่ายขาว ๒ อย่างนี้ ย่อมคุ้มครองโลก อกุศลธรรมเข้ามาไม่ได้
ตลอดเวลาที่หิริและโอตตัปปะในอกุศลธรรมทั้งหลายยังตั้งมั่นอยู่ แต่เมื่อใด หิริเสื่อมหายไป ความไม่มีหิริกลุ้มรุมอยู่
เมื่อนั้นอกุศลธรรมก็เข้ามาได้ โดยที่เมื่อสติ สัมปชัญญะมีอยู่ หิริและโอตตัปปะของบุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยสติ
สัมปชัญญะ เชื่อว่ามีเหตุสมบูรณ์

(๕.๑) หิริ - ความละอายต่อบาป อกุศลธรรมทั้งหลาย (รู้สึกละอายตนเอง
และละอายต่อผู้อื่น)

(๕.๒) โอตตัปปะ - ความเกรงกลัวต่อบาป เกรงกลัวต่อผลของการทำบาป
อกุศลธรรมทั้งหลาย ได้แก่ ภัยเกิดแต่การติเตียนตนเอง, ภัยเกิดแต่ผู้อื่นติเตียน, ภัยเกิดแต่อาญา และภัยเกิดแต่
ทุกคติ (การเกิดในนรก เตร็จฉาน เปต) (ปฐมภยสูตร)

๓.๑.๒.๒ หลักธรรมสำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ

หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม สำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการได้กำหนดหลักธรรมพื้นฐานให้เหมาะสมตามระดับของหลักสูตร และลักษณะของผู้เรียนได้แก่

(๑) **หลักสูตรระดับต้น** ใช้หลักธรรม ขรवासชั้นเลิศ, เหตุแห่งความสมปรารถนา และ ทิศหก

(๑.๑) ขรवासชั้นเลิศ คือ ขรवासที่ได้รับการยกย่องว่าประเสริฐที่สุด (กามโกศสูตร) การเป็นขรवासไม่จำเป็นต้องละทิ้งความสุขหรือทรัพย์สิน แต่ต้องรู้จัก "หาให้เป็น ใช้ให้พอดี แบ่งปันให้ผู้อื่น และมีปัญหาเท่าทันไม่ให้กิเลสครอบงำ" และสามารถปฏิบัติได้ครบทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

(๑) แสวงหาทรัพย์โดยธรรม : หาเงินมาด้วยความถูกต้อง สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และทำโดยไม่เครียดจนเกินไป (ไม่เบียดเบียนตนเองจนเสียสุขภาพหรือจิตใจ)

(๒) ดูแลตนเองให้มีมีความสุข : เมื่อหาทรัพย์มาได้แล้ว ต้องรู้จักใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ทำให้ชีวิตมีความสุข อิ่มหนำสำราญตามสมควรแก่ฐานะ ไม่ปล่อยให้ตนเองลำบาก

(๓) แบ่งปันและทำบุญ : ไม่ได้เก็บไว้ใช้คนเดียว แต่รู้จักนำทรัพย์ไปช่วยเหลือผู้อื่น ทำนุบำรุงสังคม และสร้างบุญกุศลเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ

(๔) บริโภคด้วยปัญญา : แม้จะมีทรัพย์และมีความสุข ก็ไม่ตกเป็นทาสของความโลภ ไม่มัวเมา ไม่ลุ่มหลงในวัตถุ รู้เท่าทันความเป็นจริงของโลก รู้ว่าสิ่งที่มีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ย่อมมีความดับไปเป็นธรรมดา ไม่มีอะไรจีรังยั่งยืน และรู้จักใช้ทรัพย์อย่างมีสติโดยไม่ติดใจจนเสียอิสรภาพทางจิตใจ

พระพุทธองค์เปรียบเทียบขรवासประเภทนี้ว่า "เลิศที่สุด" เหมือนกับ "ห้วนเนยใส" ซึ่งถือเป็นส่วนที่ดีที่สุดและประณีตที่สุดที่กลั่นออกมาจากนมโค เปรียบเสมือนคนที่สามารถจัดการชีวิตทางโลก (การหาเงิน/การใช้ชีวิต) ให้ประสานเข้ากับชีวิตทางธรรม (การแบ่งปัน/การมีปัญญา) ได้อย่างลงตัว

(๑.๒) เหตุแห่งความสมปรารถนา (ปัตตกัมมสูตร) หากปรารถนาธรรม ๔ ประการนี้ นำปรารถนา นำรักใคร่ นำพอใจ หาได้ยากในโลกธรรม ๔ ประการ ดังนี้

(๑) ขอโภคทรัพย์จะเกิดขึ้นแก่เราโดยสุจริต

(๒) เราได้โภคทรัพย์ทั้งหลายโดยสุจริตแล้ว ขอยศจงเฟื่องฟูแก่เรา พร้อมด้วยญาติและมิตรสหาย

(๓) เราได้โภคทรัพย์ทั้งหลายโดยสุจริตแล้ว ได้ยศพร้อมด้วยญาติและมิตรสหายแล้ว ขอเราจงเป็นผู้ยาวนาน จงรักษาอายุให้ยั่งยืน

(๔) เราได้โภคทรัพย์ทั้งหลายโดยสุจริตแล้ว ได้ยศพร้อมด้วยญาติและมิตรสหายแล้ว เป็นผู้ยาวนานรักษาอายุให้ยั่งยืนแล้ว เมื่อตายแล้ว ขอเราจงเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

ธรรม ๔ ประการนี้ ย่อมเป็นไปเพื่อให้ได้ธรรม ๔ ประการ อันน่าปรารถนา น่ารักใคร่ น่าพอใจ หาได้ยากในโลก ธรรม ๔ ประการ นั้น คือ สัทธาสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยศรัทธาในพระพุทธเจ้า), สีลสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยศีล), จาคสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยการบริจาค ให้ทาน) และ ปัญญาสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยปัญญา รู้และเห็นการเกิดดับของสิ่งทั้งหลาย และรู้ร้อยสัจสี)

(๑.๓) ทิศหก คือ หลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงเปรียบเทียบบุคคล ๖ กลุ่มรอบตัวเราเป็นทิศต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในสังคาลสูตร ซึ่งระบุหน้าที่ที่พึงปฏิบัติตอบแทนกันและกัน เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงในชีวิตฆราวาส

(๑) ทิศเบื้องหน้า (ปรัถิมทิศ) มารดาบิดาบุตรพึงบำรุงมารดาบิดา : เลี้ยงท่านตอบ, ช่วยทำงานของท่าน, ดำรงวงศ์ตระกูล, ประพฤติตนให้เป็นผู้รับมรดก, เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ มารดาบิดาอนุเคราะห์บุตร : ห้ามจากความชั่ว, ให้ตั้งอยู่ในความดี, ให้ศึกษาศิลปวิทยา, หาคุ้มครองที่สมควรให้, มอบทรัพย์มรดกให้ในเวลาอันควร

(๒) ทิศเบื้องขวา (ทักษิณทิศ) : ครูอาจารย์ศิษย์พึงบำรุงครูอาจารย์ : ด้วยการเชื่อฟัง, ด้วยการอุปฐาก, ด้วยการเรียนศิลปวิทยาโดยเคารพ ครูอาจารย์อนุเคราะห์ศิษย์ : แนะนำดี, ให้เรียนดี, บอกศิลปวิทยาจำแนกแจกแจงด้วยดี, ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง, ทำความคุ้มครองให้ในทิศทั้งหลาย

(๓) ทิศเบื้องหลัง (ปัจฉิมทิศ) : สามีพึงบำรุงภรรยา : ด้วยการยกย่อง, ด้วยการไม่ดูหมิ่น, ด้วยการไม่ประพฤตินอกใจ, ด้วยการมอบความเป็นใหญ่ในหน้าที่ให้, ด้วยการให้เครื่องแต่งตัวเครื่องประดับ ภรรยาอนุเคราะห์สามี : จัดการงานดี, สงเคราะห์คนข้างเคียง, ไม่ประพฤตินอกใจ, รักษาทรัพย์ที่สามีหามาได้, ขยัน ไม่เกียจคร้านในกิจการทั้งปวง

(๔) ทิศเบื้องซ้าย (อุตตรทิศ) : มิตรสหายกัลยาณมิตรพึงบำรุงมิตรสหาย : ด้วยการแบ่งปัน, ด้วยวาจาไพเราะ, ด้วยการประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์, ด้วยการวางตนเสมอภาค, ด้วยความจริงใจ มิตรสหายอนุเคราะห์กัลยาณมิตร : รักษาเพื่อนผู้ประมาทแล้ว, รักษาทรัพย์ของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว, ในคราวมีภัย เป็นที่พึ่งได้, ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ, นับถือตลอดถึงวงศ์ญาติของเพื่อน

(๕) ทิศเบื้องล่าง (เหนือภูมิทิศ) : นายจ้างพึงบำรุงลูกจ้าง : จัดการงานให้ทำตามกำลัง, ให้ภัตตาหารและรางวัล, รักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้, ให้ออกตามเวลา/ให้มีวันหยุด ลูกจ้างอนุเคราะห์นายจ้าง : ลูกขึ้นทำงานก่อนนาย, เลิกงานทีหลังนาย, ถือเอาแต่สิ่งของที่นายให้, ทำการงานให้ดีที่สุด, นำคุณของนายไปสรรเสริญในที่นั้น ๆ

(๖) ทิศเบื้องบน (อุปริมทิศ) : สมณพราหมณ์ (พระสงฆ์ นักบวช) กัลยาณมิตรพึงบำรุงสมณพราหมณ์ : ด้วยกายกรรมประกอบด้วยเมตตา, ด้วยวาจกรรมประกอบด้วยเมตตา, ด้วยมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา, เป็นผู้ไม่ปิดประตู (ยินดีต้อนรับ), ด้วยการให้อาณานิทาน สมณพราหมณ์อนุเคราะห์กัลยาณมิตร : ห้ามจากบาปกรรม, ให้ตั้งอยู่ในความดี, อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม, ให้ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง, ทำสิ่งที่เคยฟังแล้วให้แจ่มแจ้ง, บอกทางสวรรค์ให้

(๒) หลักสูตรระดับกลาง ใช้หลักธรรม อริยสัจ ๔

(๒.๑) "ความยากยิ่งของการได้เกิดมาเป็นมนุษย์" (ฉิคคพสูตร)

อุปมาเรื่อง "เต่าตาบอดกับแอกไม้" พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบโอกาสในการกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ว่ายากเหมือนกับ

"แอกไม้" (ไม้คานคอวัว) ที่มีช่องเพียงช่องเดียว ลอยแพตั้งอยู่กลางมหาสมุทรกว้างใหญ่ และถูกกระแสน้ำกระแสน้ำพัดลอยไปทั่วไม่มีทิศทาง

"เต่าตาบอด" ตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในมหาสมุทรนั้น ซึ่ง ๑๐๐ ปี จะโผล่ขึ้นมาเหนือน้ำเพียงครั้งเดียว โอกาสที่เต่าตาบอดตัวนี้ โผล่ขึ้นมาแล้ว "สอดคอเข้าล็อกช่องแอกไม้" นั้นพอดีเป็นเรื่องที่ยากมากจนแทบจะเป็นไปไม่ได้

พระพุทธเจ้าตรัสว่า โอกาสที่เต่าตาบอดจะสอดคอเข้าแอกไม้ได้นั้น ยังอาจจะเกิดขึ้นได้เร็วกว่า โอกาสที่มนุษย์ที่เสียชีวิตแล้วจะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกครั้ง

(๒.๒) ว่าด้วยสัตว์ผู้มาเกิดในมนุษย์ หรือเทวดา มีน้อย (นขสิขสูตร)

อุปมาเรื่อง "ฝุ่นปลายเล็บ กับ แผ่นดินใหญ่" พระพุทธเจ้าทรงใช้ปลายนิ้วจิกฝุ่นขึ้นมาหนึ่ง แล้วถามพระภิกษุว่า ระหว่าง "ฝุ่นที่ติดอยู่บนปลายเล็บ" กับ "ดินทั้งหมดในปฐพี" สิ่งไหนมากกว่ากัน เหล่าภิกษุทูลตอบทันทีว่า ดินบนแผ่นดินใหญ่นั้นมีมากกว่ามหาศาล ส่วนฝุ่นในปลายเล็บนั้นมีน้อยมากจนเอามาเทียบกันไม่ได้เลย

ใจความสำคัญ : พระพุทธเจ้าทรงเฉลยว่า สัตว์ที่ตายแล้วได้กลับมาเกิดเป็น "มนุษย์หรือเทวดา" มีจำนวนน้อยเท่ากับ "ฝุ่นในปลายเล็บ" เท่านั้น ส่วนสัตว์ที่ตายแล้วต้องไปเกิดในภพภูมิอื่นที่ต่ำกว่า (อบายภูมิ) มีจำนวนมหาศาลเท่ากับ "ฝุ่นแผ่นดินใหญ่"

สาเหตุที่มนุษย์หรือเทวดาเมื่อตายแล้ว มักไม่ได้กลับมาเกิดในภพภูมิที่ดี แต่กลับดังลงสู่อบายภูมิเป็นจำนวนมาก เพราะพวกเขายัง "ไม่เห็นอริยสัจ ๔" (ไม่รู้ความจริงเรื่อง ทุกข์, เหตุเกิดแห่งทุกข์, ความดับทุกข์, และหนทางดับทุกข์) เมื่อไม่รู้จริง จึงดำเนินชีวิตด้วยความหลง ทำบาปกรรม อกุศลกรรมอยู่ตลอดเวลาโดยไม่รู้ตัว

(๒.๓) อริยสัจ ๔ (ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร) ประกอบด้วย

(๑) ทุกข์ (ความจริงว่าด้วยความทุกข์) คือ "อุปาทานชั้น ๕" หรือ การที่หลงยึดมั่นถือมั่นใน ๕ สิ่งนี้เป็น "ตัวเรา - ของเรา"

รูป : ร่างกายและพฤติกรรมทางกาย

เวทนา : ความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉยๆ

สัญญา : ความจำได้หมายรู้ (จำชื่อ จำหน้า จำเสียง)

สังขาร : ความคิดปรุงแต่ง (คิดดี คิดชั่ว อารมณ์โลก โกรธ หลง)

วิญญาณ : การรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส (ตาเห็น หูได้ยิน จมูกได้กลิ่น

ลิ้นรับรส กายสัมผัส ใจรับรู้)

(๒) สมุทัย (เหตุให้เกิดทุกข์) คือ "ตัณหา" (ความอยาก/ความทะยานอยาก) ที่ทำให้จิตใจเพเลิดเพลิน หลงใหล และนำไปสู่การเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุด แบ่งเป็น ๓ ประเภท

กามตัณหา : อยากได้ในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่น่าพอใจ

ภวตัณหา : ความอยากในการแสวงหาภพ

วิภวตัณหา : ความอยากในการไม่ให้เกิดภพ

(๓) นิโรธ (ความดับไม่เหลือของทุกข์) คือสภาวะที่ "ดับตัณหา" ข้างต้นได้อย่างสนิท จิตใจสลัดทิ้ง ปล่อยวาง ไม่เหลือความอาลัยอาวรณ์ในความอยากเหล่านั้นอีกต่อไป (เมื่อไม่มีความอยาก ก็ไม่มีความยึดมั่นในขันธ ๕ ทุกข์จึงดับลง)

(๔) มรรค (ทางดำเนินให้ถึงความดับทุกข์) คือ "อริยมรรคมีองค์ ๘" (หนทางปฏิบัติ ๘ ประการ) ที่ต้องฝึกฝนเพื่อให้จิตเกิดปัญญาไปดับทุกข์ ได้แก่

(หมวดปัญญา) เห็นชอบ, ดำริชอบ

(หมวดศีล) วาจาชอบ, การงานชอบ, เลี้ยงชีพชอบ

(หมวดสมาธิ) เพียรชอบ, ระลึกชอบ (สติ), ตั้งใจมั่นชอบ (สมาธิ)

(๓) หลักสูตรระดับสูง ใช้หลักธรรม “อริยบุคคล”

(๓.๑) ความสำคัญในการเป็นอริยบุคคล (จักกวัตติราชสูตร)

ความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าจักรพรรดิ

พระพุทธเจ้าทรงอธิบายว่า ต่อให้ยิ่งใหญ่ระดับ "พระเจ้าจักรพรรดิ" ที่มีอำนาจล้นฟ้าในโลกมนุษย์ และเมื่อตายไปก็ได้ขึ้นสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีนางฟ้าห้อมล้อม เสวยสุขอย่างเต็มอ้อม ด้วยกามคุณอันเป็นทิพย์ แม้จะเสวยสุขเสมือนราชาบนสวรรค์ แต่พระเจ้าจักรพรรดิองค์นั้น "ยังไม่รอดพ้นจากนรก" เพราะเมื่อหมดบุญเก่าแล้ว หากบาปกรรมในอดีตตามทัน ก็ยังมีโอกาสตกลงสู่นรก เป็นเปรต หรือเป็นสัตว์เดรัจฉานได้อยู่ดี

ความเป็นอยู่ของอริยสาวก (พระโสดาบัน)

อริยสาวก (ผู้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบันขึ้นไป) ในชาตินั้นอาจจะยากจน ต้องดิ้นรนดิ้นรนด้วยความยากลำบากเพื่อหาอาหารมาประทังชีวิต และต้องนุ่งห่มด้วยผ้าเก่าไม่มีราคา แม้ทางโลกจะดูตระการตาลำบาก แต่พระอริยบุคคลเหล่านั้น “รอดพ้นจากนรกและอบายภูมิทั้งปวงอย่างเด็ดขาด” คือปิดประตูนรกได้ถาวร จะไม่มีวันกลับไปเกิดในภพภูมิที่ต่ำกว่ามนุษย์อีกเลย และเพียงเท่านี้ การบรรลุนิพพานในอนาคต

(๓.๒) อุปมาความทุกข์ของ “พระโสดาบัน”

พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบกองทุกข์มหาศาลจากการเวียนว่ายตายเกิดอันยาวนานในสังสารวัฏว่า ความทุกข์ที่ละได้แล้ว (หมดไปแล้ว) : มีปริมาณมหาศาลเท่ากับ “ดินทั้งหมดในปฐพี” ความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่ : มีประมาณน้อยนิดเท่ากับ “เศษฝุ่นที่ติดอยู่ปลายเล็บ” เท่านั้น (เพราะพระโสดาบัน จะกลับมาเกิดอีกอย่างมาไม่เกิน ๗ ชาติ และจะไม่เวียนตกลงสู่อบายภูมิอีกเลย) เมื่อนำความทุกข์ที่เหลืออยู่เพียงเล็กน้อย ไปเทียบกับความทุกข์มหาศาลที่ท่านได้ตัดสลัดทิ้งไปแล้วนั้น ถือว่าน้อยมากจนแทบจะเอา มาคำนวณ เปรียบเทียบ หรือแบ่งเป็นส่วนเสี้ยวไม่ได้เลย เหตุผลที่พระโสดาบันสามารถตัดกองทุกข์ทิ้งไปได้เกือบทั้งหมด ก็เพราะท่านเป็น "ผู้ถึงพร้อมด้วยสัมมาทิฐิ"

(๓.๓) โสตาปัตติมรรคหรือผู้ปฏิบัติตนเพื่อความเป็นโสดาบัน ๒ จำพวก (ชั้นสูงสุด)

พระพุทธเจ้าทรงแสดงถึงอริยบุคคลระดับเริ่มต้น ๒ จำพวก ที่กำลังเดินทางอยู่บนเส้นทางสู่ความเป็นพระโสดาบัน (เรียกว่าอยู่ในระดับ โสตาปัตติมรรค)

สัทธานุสารี (ผู้แล่นไปตามศรัทธา) คือคนที่มี "ศรัทธาความเชื่อแน่วแน่ไป" อย่างเต็มเปี่ยมว่า อายตนะภายในทั้ง ๖ (ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ) หรือ อายตนะภายนอกทั้ง ๖ (รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย อารมณ์ทางใจ) เป็นสิ่งไม่เที่ยง มีความแปรปรวน และเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมดา ใช้ "สายศรัทธา/ความเชื่อ" ที่นำทางไปสู่ความจริงเรื่องความไม่เที่ยง

สัทธานุสารี ก้าวลงสู่สัมมัตตนิยาม ก้าวลงสู่สัพปุริสภูมิ ล่วงพ้นปุณณภูมิ ไม่ควรเพื่อทำกรรม ที่บุคคลทำแล้วพึงเข้าถึงนรก กำเนิดสัตว์เดรัจฉาน หรือ ปิตติวิสัย ไม่ควรเพื่อทำกาละ (ตาย) ตราบเท่าที่ยังไม่ทำให้แจ้งซึ่งโสดาปัตติผล

ธัมมานุสารี (ผู้แล่นไปตามธรรม/ปัญญา) คือคนที่ไม่ใช่แค่เชื่อ แต่ใช้ปัญญาใคร่ครวญ จนกระทั่งความจริงที่ว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่เที่ยง หรือ อายตนะภายนอกทั้ง ๖ (รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย อารมณ์ทางใจ) ไม่เที่ยงนั้น "ทนต่อการเพ่งพิสูจน์ด้วยปัญญา" ของเขา คือคิด วิเคราะห์ตามหลักเหตุผลแล้วเห็นจริงตามนั้น ใช้ "สายปัญญา/การคิดพิจารณา" จนเห็นแจ้งในความไม่เที่ยง มีการเกิด มีการดับ เป็นธรรมดา

ธรรมเหล่านี้ ย่อมควรเพ่งด้วยปัญญาโดยประมาณอย่างนี้แก่ผู้ใด ผู้นั้นคือ ธัมมานุสารี ก้าวลงสู่สัมมัตตนิยาม ก้าวลงสู่สัพปุริสภูมิ ล่วงพ้นปุณณภูมิ ไม่ควรเพื่อทำกรรมที่บุคคลทำแล้ว พึงเข้าถึงนรก กำเนิดสัตว์เดรัจฉานหรือปิตติวิสัย ไม่ควรเพื่อทำกาละ (ตาย) ตราบเท่าที่ยังไม่ทำให้แจ้งซึ่ง โสดาปัตติผล

(๓.๔) โสตาปัตติยัคะ ๔ (มหาปริณิพพาน, แวนส่องธรรม)

โสตาปัตติยัคะ ๔ เครื่องหมาย หรือ คุณสมบัติประจำตัว ๔ ประการ ที่ระบุว่าบุคคลนั้นได้บรรลุเป็น “พระโสดาบัน” อย่างแท้จริง

(๑) ศรัทธาอย่างมั่นคงใน “พระพุทธเจ้า” ประกอบพร้อมด้วยความเลื่อมใสอันหยั่งลึก มั่นคง ไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า

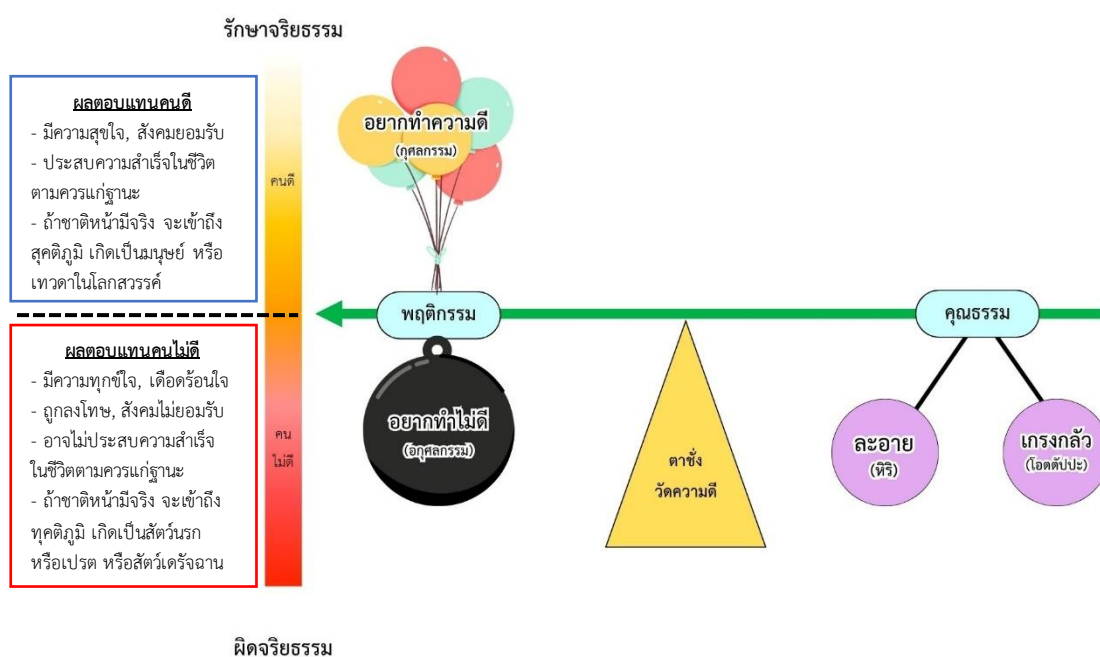
(๒) ศรัทธาอย่างมั่นคงใน “พระธรรม” พระธรรมเป็นสิ่งที่ตรัสไว้ดีแล้ว ผู้ปฏิบัติจะเห็นผลได้ด้วยตนเอง (สนทวิภูโก), ไม่จำกัดกาลเวลา (อกาลโก), ดิจริงจนสามารถชวนคนอื่นว่า “จงมาพิสูจน์เถิด” (เอหิพัสสโก) และเป็นสิ่งที่รู้ได้เฉพาะตน

(๓) ศรัทธาอย่างมั่นคงใน “พระสงฆ์” มีความเลื่อมใสในหมู่สงฆ์สาวกที่เป็นพระอริยบุคคล

(๔) มี “ศีล ๕” ประกอบพร้อมด้วยศีลที่พระอริยเจ้าพอใจ คือ ศีลที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่าง ไม่พร้อย เป็นไปเพื่อสมาธิ

๓.๑.๒.๓ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม “ตาชั่งวัดความดี” (Decision Making Tool)

ตาชั่งวัดความดี (Decision Making Tool) คือ เครื่องมือที่จัดสร้างโดยการประยุกต์จากหลักการ ทฤษฎีด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับการจดจำรูปภาพ (Picture Superiority Effect) คือ หลักการทางจิตวิทยา ที่ระบุว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะจดจำข้อมูลที่นำเสนอในรูปแบบภาพได้ดีกว่าข้อมูลที่เป็นตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ประกอบกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาแสดงออกมาในรูปแบบ “ตาชั่งสองแขน” (Pan Balance) ที่ใช้หลักการเปรียบเทียบน้ำหนักของวัตถุ ๒ ชิ้น โดยใช้คานสมดุล เพื่อเป็นภาพแสดงแทน “การชั่งใจ” เพื่อใช้กระตุ้นเตือนพฤติกรรมและวัดผลการกระทำของตนเอง ว่ามีพฤติกรรมเข้าข่ายเช่นไร เป็นคนดีหรือรักษาจริยธรรมหรือไม่ ด้วยเหตุผลอะไร เป็นต้น โดยมีรายละเอียดตามภาพ ดังนี้

แผนภาพ แสดงภาพจำลอง “ตาชั่งวัดความดี”

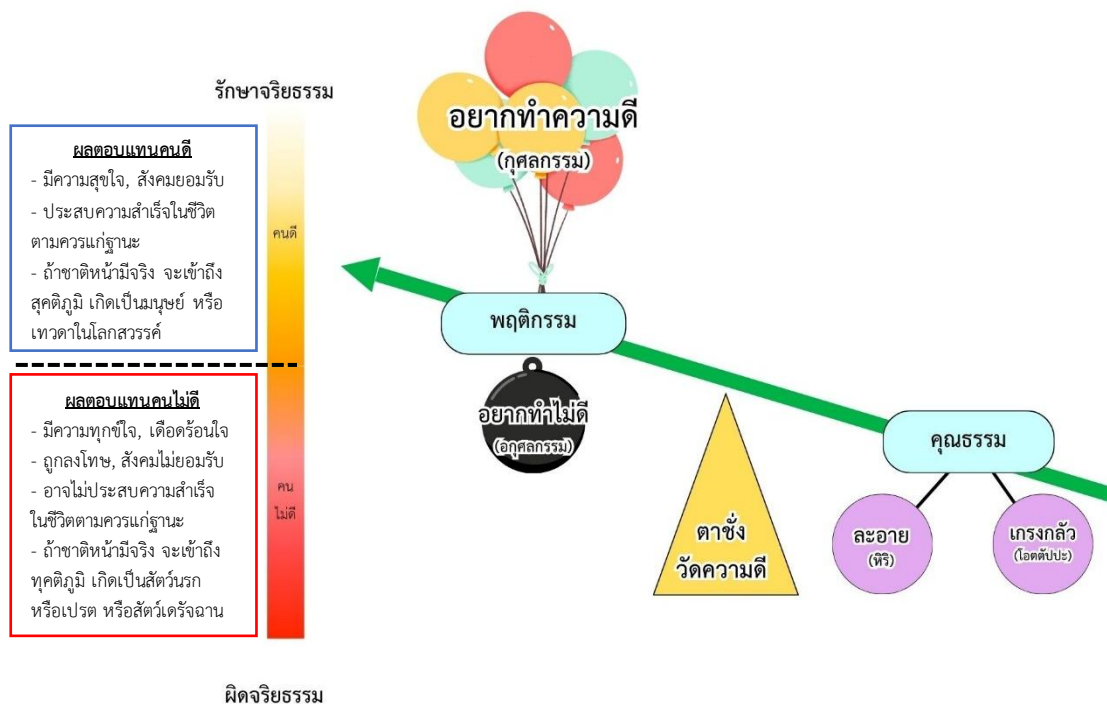
“ตาชั่งวัดความดี” จะมีลักษณะตาชั่งสองข้างที่ใช้ใน “ตาชั่งสองแขน” (pan balance) เครื่องชั่งชนิดนี้ใช้หลักการเปรียบเทียบน้ำหนักของวัตถุสองชิ้นโดยอาศัยคานที่สมดุล

แขนข้างหนึ่งทางด้านซ้ายมือของคาน จะประกอบด้วยตุ้มน้ำหนักของการ “อยากทำไม่ดีหรือความอยากทำอกุศลกรรม” ในแขนข้างนี้ตรงจุดที่วางตุ้มน้ำหนักนั้นจะผูกไว้ด้วยลูกโป่งของการ “อยากทำดีหรือความอยากทำกุศลกรรม”

แขนข้างหนึ่งทางด้านขวามือของคาน จะประกอบด้วยตุ้มน้ำหนักของคุณธรรม ๒ ตุ้มใหญ่ ได้แก่ ตุ้มน้ำหนักของ “ความละอาย” ซึ่งประกอบด้วยภาระละอายต่อตนเองและการละอายต่อผู้อื่น และตุ้มน้ำหนักของ “ความเกรงกลัว” ซึ่งประกอบด้วยความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษและความเกรงกลัวในวิบากกรรม

ปลายคานทางด้านซ้ายมือของคาน จะมีลูกศรของพฤติกรรม เพื่อบ่งชี้ให้รู้ว่าตาชั่งชี้ไปในทิศทางใดหรือจุดใดระหว่างการรักษาริยธรรม การเป็นคนดี หรือ การผิดจริยธรรม การเป็นคนไม่ดี รวมถึงผลลัพธ์ของพฤติกรรมดังกล่าวที่จะเกิดขึ้น

การเป็นคนดี คนที่รักษาจริยธรรม มีลักษณะดังนี้

แผนภาพ แสดง “ตาชั่งวัดความดี” ของคนดี คนที่รักษาจริยธรรม

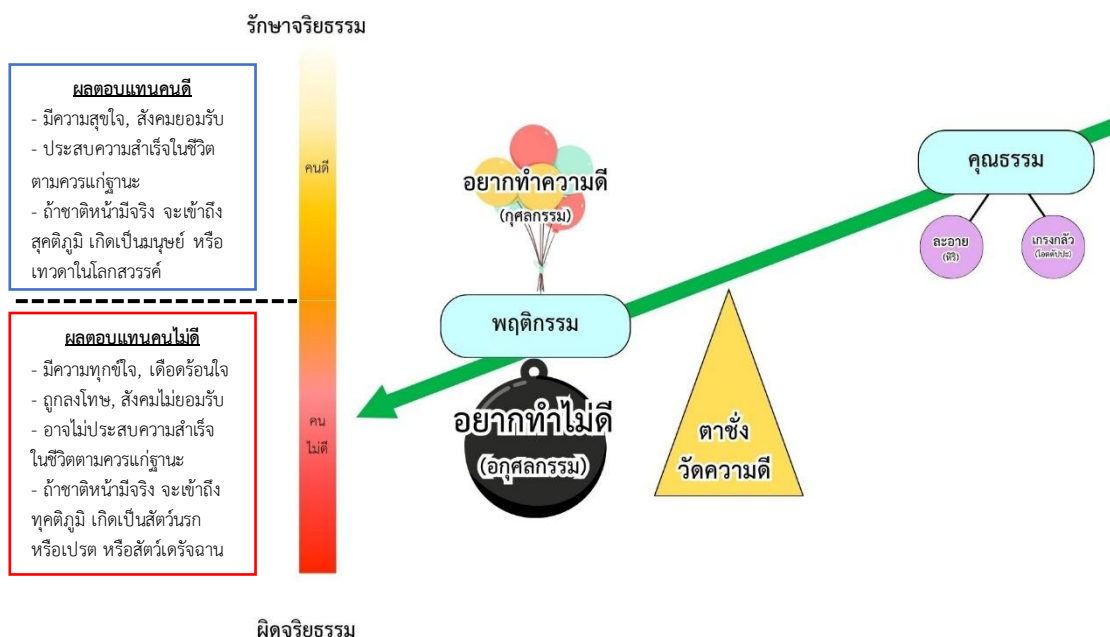
“ตาชั่งวัดความดี”ของการเป็นคนดี คนที่รักษาจริยธรรม จะมีลักษณะดังนี้

แขนข้างหนึ่งทางด้านซ้ายมือของคาน จะประกอบด้วยตุ้มน้ำหนักของการ “อยากทำไม่ดีหรือความอยากทำอกุศลกรรม” ซึ่งตุ้มน้ำหนักนี้จะมีเล็ก หรืออาจไม่มีเลย จนไม่สามารถดึงแรงดึงจากการยกตัวจากลูกโป่งของการ “อยากทำดีหรือความอยากทำกุศลกรรม” ซึ่งมีขนาดใหญ่

แขนอีกข้างหนึ่งทางด้านขวามือของคาน ที่ประกอบด้วยตุ้มน้ำหนัก ๒ ตุ้ม ได้แก่ ตุ้มน้ำหนักของ “ความละอาย” ซึ่งประกอบด้วย การละอายต่อตนเองและการละอายต่อผู้อื่น และตุ้มน้ำหนักของ “ความเกรงกลัว” ซึ่งประกอบด้วย ความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษและความเกรงกลัวในวิบากกรรม มีขนาดใหญ่่มากจนสามารถดึงรั้งตุ้มน้ำหนักของการ “อยากทำไม่ดีหรือความอยากทำอกุศลกรรม” ได้

ปลายคานทางด้านซ้ายมือของคาน ลูกศรของพฤติกรรม จะชี้ให้รู้ว่าตาชั่งชี้ไปในทิศทางของการเป็นคนดีคนที่รักษาจริยธรรมและมีผลลัพธ์ตอบแทนพฤติกรรมดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นได้ คือ มีความสุขใจ สังคมยอมรับ ประสบความสำเร็จในชีวิตตามควรแก่ฐานะ รวมถึงถ้าหากชาติหน้ามีจริง จะเข้าถึงสุคติภูมิ เกิดเป็นมนุษย์ หรือเทวดาในโลกลุสวรงค์

การเป็นคนไม่ดี คนที่ไม่รักษาริยธรรม มีลักษณะดังนี้

แผนภาพ แสดง “ตาชั่งวัดความดี” ของคนไม่ดี คนที่ไม่รักษาริยธรรม

“ตาชั่งวัดความดี”ของการเป็นคนไม่ดี คนที่ไม่รักษาริยธรรม จะมีลักษณะดังนี้

แขนข้างหนึ่งทางด้านซ้ายมือของคาน จะประกอบด้วยตุ้มน้ำหนักของการ “อยากทำไม่ดีหรือความอยากทำอกุศลกรรม” ซึ่งตุ้มน้ำหนักนี้จะมีขนาดใหญ่มากจนเอาชนะการยกตัวจากลูกโป่งของการ “อยากทำดีหรือความอยากทำกุศลกรรม”

แขนอีกข้างหนึ่งทางด้านขวามือของคาน ที่ประกอบด้วยตุ้มน้ำหนัก ๒ ตุ้ม ได้แก่ ตุ้มน้ำหนักของ “ความละอาย” ซึ่งประกอบด้วยภาระการละอายต่อตนเองและการละอายต่อผู้อื่น และตุ้มน้ำหนักของ “ความเกรงกลัว” ซึ่งประกอบด้วยความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษและความเกรงกลัวในวิบากกรรม มีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถดึงรั้งตุ้มน้ำหนักของการ “อยากทำไม่ดีหรือความอยากทำอกุศลกรรม” ได้

ปลายคานทางด้านซ้ายมือของคาน ลูกศรของพฤติกรรม จะชี้ให้รู้ว่าตาชั่งชี้ไปในทิศทางของการเป็นคนไม่ดี คนที่ไม่รักษาริยธรรม และมีผลลัพธ์ตอบแทนพฤติกรรมดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นได้ คือ มีความทุกข์ใจ เดือดร้อนใจ ถูกลงโทษ สบายใจ อาจไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตตามควรแก่ฐานะ รวมถึงถ้าหากชาติหน้ามีจริง จะเข้าถึงทุคติภูมิ เกิดเป็นสัตว์นรก หรือ เปรต หรือสัตว์เดรัจฉาน

หลักธรรมที่สำคัญ ประกอบอยู่ในตาชั่งวัดความดีเพื่อใช้ประกอบเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนพฤติกรรม และวัดผลการกระทำของตนเอง ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ อกุศลกรรมบถ ๑๐ หิริโอตตัปปะ วิบากกรรม

๓.๑.๓ กิจกรรมเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วย “ตาชั่งวัดความดี” เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษจริยธรรม (Decision Making Tool)

กิจกรรมเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วย “ตาชั่งวัดความดี” เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษจริยธรรม (Decision Making Tool) คือ กิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยนำสถานการณ์ตัวอย่างที่กำหนดในคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่องข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรม รวมถึงสถานการณ์อื่น ๆ โดยผู้ทำการอบรมอาจนำเอาสถานการณ์ข่าว หรือสถานการณ์ที่เป็นที่สนใจในสังคมขณะนั้นมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมได้

กิจกรรมฝึกคิดวิเคราะห์ควรแนะนำให้ตัดสินใจโดยใช้พื้นฐานจากความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม หลักการของ “ตาชั่งวัดความดี” เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษจริยธรรม (Decision Making Tool) ที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ในช่วงแรกมาประยุกต์ใช้ฝึกคิดวิเคราะห์ถึงการกระทำที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ

ผู้ทำการอบรมอาจยกสถานการณ์ตัวอย่าง พร้อมเหตุผลประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หลักการ ทฤษฎี คำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง ยกสถานการณ์ตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรมตั้งสมมติว่า หากตนเองอยู่ในสถานการณ์นั้น ตนจะตัดสินใจกระทำเช่นใด ซึ่งน้ำหนักกว่าสิ่งนั้นควรกระทำหรือไม่ มีผลดีหรือผลเสียต่อตนเอง และสังคมอย่างไร การจัดกิจกรรมควรกำหนดเป็นลำดับ ดังนี้

๑) การฝึกกำหนดเป้าหมายของชีวิต

การกำหนดเป้าหมายของชีวิตในกิจกรรมนี้ ผู้ทำการอบรมควรชี้ให้เห็นภาพของเป้าหมายชีวิตทั้งเป้าหมายในระยะสั้น และเป้าหมายในระยะยาว กล่าวคือไม่ใช่เป้าหมายที่ตั้งเพื่อตนเอง หรือเพื่อการรักษจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมเท่านั้น แต่เป็นการตั้งเป้าหมายเพื่อความสงบเรียบร้อยส่วนรวมของสังคม ประเทศชาติ รวมถึงเป้าหมายของการมีชีวิตที่เป็นสุขในทางศาสนาด้วย ดังนี้

๑. เป้าหมายความสุขของตนเองอาจเป็นเพียงแค่การได้รับประทานอาหารที่ต้องการ มีทรัพย์สินเงินทองเหลือใช้ อยากท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ครอบครัวยุติมีความสุข ลูกหลาน ครอบครัวยุติประสบความสำเร็จ แต่มนุษย์ทุกคนยังต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เป้าหมายความสุขเหล่านี้จึงสัมพันธ์กับความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ซึ่งหากมีคนไม่ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ สังคมโดยรวมจะเกิดความไม่สงบ มีแต่ความวุ่นวาย เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และผู้ที่ทำผิดกฎหมาย จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายระบุไว้ ฉะนั้น ในลำดับแรกผู้ทำการอบรมควรชี้ให้เห็นการกำหนดเป้าหมายชีวิตที่สร้างความสุขทั้งตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒. เป้าหมายความสุขในทางศาสนา พระพุทธศาสนาอธิบายการเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์โลกเรียกว่า “สังสารวัฏ” โดยความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดนี้ส่งผลให้เกิด “ภพชาติ” เมื่อเกิดแล้วตายตายแล้วเกิด มีชีวิตจนกระทั่งสิ้นอายุไข ผ่านจากภพนี้ชาตินี้ ไปสู่ภพหน้า ชาติหน้า หรือชาติภพต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด การจะไปเกิดในภพภูมิใดนั้น ขึ้นอยู่กับการกระทำที่ได้กระทำไว้ หากเมื่อครั้งมีชีวิตอยู่ได้ทำกุศลกรรมไว้ ชาตินี้เป็นสุข หากชาติหน้ามีจริงก็จะเข้าสู่สุคติภูมิ แต่หากเมื่อครั้งมีชีวิตอยู่ ไม่ทำกุศล กระทำแต่อกุศลกรรม ชาตินี้เป็นทุกข์ หากชาติหน้ามีจริงก็จะเป็นทุกข์ เข้าสู่ทุคติภูมิ ผู้ทำการอบรมควรชี้ให้เห็นผลของการกระทำโดยใช้คำสอนของศาสนาประกอบ

๒) เรียนรู้สถานการณ์ตัวอย่าง ผู้ทำการอบรมสามารถยกตัวอย่างจากที่กำหนดในข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) สำหรับประมวลจริยธรรม ๗ ประการ ของกระทรวงกลาโหม หรือสถานการณ์ข่าวที่เป็นกระแสในขณะนั้น ประสบการณ์ส่วนตัว อาจกำหนดชุดสถานการณ์ตัวอย่างเป็น ๓ ระดับ คือ

ระดับ ๑ สถานการณ์ที่เป็นการรักษาจริยธรรม

ระดับ ๒ สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงที่จะฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

ระดับ ๓ สถานการณ์ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างร้ายแรง ในส่วนนี้อาจเพิ่มการจำลองขั้นตอนการสืบสวนสอบสวนหากมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมเกิดขึ้น

๓) ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วย “ตาชั่งวัดความดี” เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool)

๔) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ผู้ทำการอบรมอาจจัดกิจกรรมในรูปแบบ ดังนี้

๑. ในหลักสูตรที่มีระยะเวลาสั้น อาจแจกตัวอย่างสถานการณ์ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้วิเคราะห์ พิจารณาหาข้อมูลก่อนแล้วจึงเข้าสู่กิจกรรมให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์

๒. แบ่งกลุ่ม ๓ - ๕ คนหรือตามความเหมาะสม แจกตัวอย่างสถานการณ์ให้แต่ละกลุ่มพิจารณาและให้แลกเปลี่ยนผลแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม อาจอยู่ในลักษณะเปรียบเทียบสถานการณ์เดียวกันระหว่างกลุ่ม หรือสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

๓.๒ รายละเอียดและวิธีการจัดการเรียน การสอน หรือ การฝึกอบรม หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

การจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม เป็นการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อกำหนดจริยธรรมและกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ และระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้นำเอาประมวลจริยธรรมประยุกต์เข้ากับการบริหารงานบุคคล รวมถึงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ เพื่อให้สามารถดำเนินการอบรมหลักสูตรนี้ให้แก่อำกำลังพลทุกประเภท และเป็นการปลูกจิตสำนึกจริยธรรมที่ดีให้แก่อำกำลังพลในทุกระดับ จึงจำแนกประเภท ดังนี้

๓.๒.๑ หลักสูตรประจำหน่วย

หลักสูตรประจำหน่วย คือ หลักสูตรที่ใช้สำหรับหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ ใช้เป็นหลักสูตรต้นแบบสำหรับการจัดการอบรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกำลังพลภายในหน่วย โดยจะต้องมีการจัดอบรมครูต้นแบบในทุกหน่วยจนถึงหน่วยระดับกองร้อยอิสระ ครูต้นแบบที่ผ่านการอบรม จะต้องขยายผลดำเนินการจัดอบรมให้แก่กำลังพลภายในหน่วย หลักสูตรประจำหน่วยจึงแบ่งเป็น หลักสูตรสำหรับครูต้นแบบ และ หลักสูตรสำหรับกำลังพล มีรายละเอียดดังนี้

๓.๒.๑.๑ หลักสูตรสำหรับครูต้นแบบ

หลักสูตรสำหรับครูต้นแบบ คือ หลักสูตรที่กำหนดให้ หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ จัดอบรมเพื่อสร้าง “ครูต้นแบบ” เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่กำลังพลโดยประยุกต์หลักธรรม คำสอนทางศาสนา

หน่วยจะต้องจัดอบรมเพื่อสร้างครูต้นแบบให้ครบทุกหน่วยโดยเป้าหมายให้มีครูต้นแบบครบทุกหน่วยจนถึงหน่วยระดับกองร้อยอิสระ

ครูต้นแบบผ่านการอบรม ต้องสามารถดำเนินการจัดอบรมให้แก่กำลังพลภายในหน่วย และสามารถถ่ายทอดและสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่กำลังพลโดยประยุกต์หลักธรรม คำสอนทางศาสนา อธิบายและสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการฝ่าฝืนประมวลงจริยธรรมได้

ระยะเวลาอบรมครูต้นแบบ ใช้เวลาอบรมไม่น้อยกว่า ๗ ชั่วโมง มีรายละเอียดดังนี้

การฟังบรรยาย รวม ไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย

- หัวข้อ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลงจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลงจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลงจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

- หัวข้อ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี” ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

- หัวข้อ การจัดอบรม การจัดกิจกรรม การประเมินผล การรายงานผล ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

การฝึกปฏิบัติ ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลงจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วยตาชั่งวัดความดี และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

การประเมินผลหลักสูตรครูต้นแบบ ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรครูต้นแบบต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบทัศนคติการตัดสินใจบนฐานของคุณธรรม จริยธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

หากผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรครูต้นแบบไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลดังกล่าว หน่วยจัดอบรมต้องรายงานผู้บังคับบัญชาของผู้เข้ารับการอบรมเพื่อพิจารณาตามความเหมาะสมต่อไป

๓.๒.๑.๒ หลักสูตรสำหรับกำลังพล

หลักสูตรสำหรับกำลังพล คือ หลักสูตรที่กำหนดให้หน่วยต้องจัดการอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่กำลังพลภายในหน่วย โดยครุต้นแบบที่ผ่านการอบรมเป็นผู้บรรยาย จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ สร้างความเข้าใจตามเนื้อหาพื้นฐานที่ถูกกำหนดอยู่ในหลักสูตร

รูปแบบการจัดอบรมกำลังพล จัดอบรมปีงบประมาณละอย่างน้อย ๑ ครั้ง ในหน่วย ตั้งแต่ระดับกองพล หรือเทียบเท่า ระดับกองพัน หรือเทียบเท่า และ ระดับกองร้อย หรือเทียบเท่า

กำลังพลที่ผ่านการอบรมมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม มีวิธีการคิด (Mindset) สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ (Mandate)

ระยะเวลาอบรมหลักสูตรสำหรับกำลังพล ใช้เวลาอบรมไม่น้อยกว่า ๔ ชั่วโมง มีรายละเอียดดังนี้

การฟังบรรยาย รวม ไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย

- หัวข้อ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ใช้เวลา ๑.๕ ชั่วโมง

- หัวข้อ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี” ใช้เวลา ๑.๕ ชั่วโมง

การฝึกปฏิบัติ ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วยตาชั่งวัดความดี และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

หน่วยอาจเพิ่มกิจกรรมเสริม เช่น การปฏิบัติธรรม กิจกรรมเสริมความรู้ ทักษะ ทักษะ เพื่อประกอบการบรรยายหรือการฝึกปฏิบัติได้

การประเมินผลหลักสูตรสำหรับกำลังพล ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรสำหรับกำลังพลต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบทัศนคติการตัดสินใจบนฐานของคุณธรรม จริยธรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐

๓.๒.๒ หลักสูตรของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม

หลักสูตรสำหรับสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม คือหลักสูตรที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และสร้างทัศนคติที่เหมาะสมบนพื้นฐานของจริยธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ารับการศึกษ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้รักษาจริยธรรมในการศึกษาทุกระดับ สำหรับกำลังพลในส่วนอำนวยการ เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องเข้ารับการอบรมตามแนวทางในหลักสูตรสำหรับกำลังพล หลักสูตรของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม แบ่งเป็น ๒ ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

๓.๒.๒.๑ หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต

หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต เช่น โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, โรงเรียนนายเรือ, โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช, วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า, โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, โรงเรียนช่างฝีมือทหาร, โรงเรียนช่างฝีมือทหาร เป็นต้น คือ หลักสูตรที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน ให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และสร้างทัศนคติที่เหมาะสม บนพื้นฐานของจริยธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ารับการศึกษ ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้รักษาจริยธรรม ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ในทุกหลักสูตรสถานศึกษาแหล่งผลิตต้องบูรณาการเนื้อหาและจัดกิจกรรมพื้นฐานตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาที่มีหน่วยกิต

สำหรับชั้นปีใดที่ไม่มีการบูรณาการเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรที่มีหน่วยกิต ต้องมีการจัดอบรมตามรูปแบบของหลักสูตรสำหรับกำลังพล (๔ ชั่วโมง) อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ระยะเวลาจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต ใช้เวลาการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๘ ชั่วโมง ต่อหลักสูตรการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

การฟังบรรยาย รวม ไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง เนื้อหาประกอบด้วย

- หัวข้อ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

- หัวข้อ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี” ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

การฝึกปฏิบัติ ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วยตาชั่งวัดความดี และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

การประเมินผลหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต เกณฑ์การประเมินผู้เรียนสามารถปรับให้เหมาะสมตามหลักสูตรแต่ต้องประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบทัศนคติการตัดสินใจบนฐานของคุณธรรม จริยธรรม

๓.๒.๒.๒ หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ

หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของ กระทรวงกลาโหม สำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ แบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับต้น (หลักสูตรชั้นนายร้อย, หลักสูตรนายสิบชั้นต้น), ระดับกลาง (หลักสูตรชั้นนายพัน, หลักสูตรนายสิบอาวุโส) และ ระดับสูง (หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) หลักสูตร วิทยาลัยเหล่าทัพ, หลักสูตรเสนาธิการ) ทั้งนี้ได้กำหนดหลักธรรมพื้นฐานที่ผู้เรียน ต้องเรียนรู้ตามระดับของหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรระดับต้น	ใช้หลักธรรม ขรวาาสชั้นเลิศ, เหตุแห่งการสมปรารถนา และ ทิศหก
หลักสูตรระดับกลาง	ใช้หลักธรรม อริยสัจ ๔
หลักสูตรระดับสูง	ใช้หลักธรรม อริยบุคคล

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาสามารถสอดแทรก บูรณาการเนื้อหา และกิจกรรมพื้นฐานตามที่กำหนดในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน หรือจัดการอบรมแยกในรูปแบบ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้เมื่อสถาบันการศึกษามีความพร้อม สามารถปรับรูปแบบเป็นการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ได้

ระยะเวลาจัดการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ ใช้เวลาการเรียนการสอนไม่น้อยกว่า ๗ ชั่วโมงต่อหลักสูตรการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

การฟังบรรยาย รวม ไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมงเนื้อหาประกอบด้วย

- หัวข้อ ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง
- หัวข้อ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี” ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง
- หัวข้อ หลักธรรมสำคัญที่เหมาะสมตามระดับหลักสูตร ๑ ชั่วโมง

การฝึกปฏิบัติ ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วยตาชั่งวัดความดี และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

การประเมินผลหลักสูตรตามแนวทางรับราชการ เกณฑ์การประเมินผู้เรียน สามารถปรับให้เหมาะสมตามหลักสูตรแต่ต้องประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และแบบทดสอบทัศนคติ การตัดสินใจบนฐานของคุณธรรม จริยธรรม

๓.๒.๓ การปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมตามช่วงเวลา

การปรับปรุงรายละเอียดหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมได้ตามช่วงเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการปรับปรุงจะต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.)

๓.๒.๔ การปรับปรุงหลักสูตรเป็นกรณีพิเศษ

๓.๒.๔.๑ การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับกำลังพลที่นับถือศาสนาอื่น

สำหรับหลักสูตรประจำหน่วยและหลักสูตร ของสถาบันการศึกษาสังกัด กระทรวงกลาโหม ที่จะต้องมีการจัดการเรียน การสอน การฝึกอบรมให้แก่กำลังพลที่นับถือศาสนาอื่นนอกจาก ศาสนาพุทธให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของส่วนราชการ ซึ่งได้แก่ กรมเสมียนตรา สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ และกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดำเนินการ ปรับปรุงเนื้อหาและองค์ความรู้ในส่วนของ “คุณธรรม” และ เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษาจริยธรรม “ตาซังวัตความดี” (Decision Making Tool) ให้สอดคล้องกับหลักศาสนาของผู้เข้ารับการเรียน การสอน หรือ เข้ารับการอบรมตามความเหมาะสม ถูกต้องตามบริบทของแต่ละศาสนา และอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตรพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหมฉบับนี้

๓.๒.๔.๒ การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับการพัฒนากำลังพลที่ฝ่าฝืนจริยธรรม

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของส่วนราชการสามารถพิจารณานำกรอบ หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ปรับใช้กับการพัฒนาจริยธรรมให้แก่ผู้กระทำผิด จริยธรรม แต่ไม่ผิดวินัยร้ายแรงได้ตามความเหมาะสม

ตารางสรุปโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

ลำดับ	วิธีการ ฝึกอบรม	เนื้อหาหลักสูตร	๑. หลักสูตรประจำหน่วย				๒. หลักสูตรของสถาบันการศึกษา สังกัดกระทรวงกลาโหม			
			หลักสูตรสำหรับครู ต้นแบบ		หลักสูตรสำหรับกำลังพล		หลักสูตรสำหรับ สถานศึกษาแหล่งผลิต		หลักสูตร ตามแนวทางรับราชการ	
			ไม่น้อยกว่า ๗ ชม.		ไม่น้อยกว่า ๔ ชม.		ไม่น้อยกว่า ๘ ชม.		ไม่น้อยกว่า ๗ ชม.	
๑.	ฟังบรรยาย	ระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตาม ประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ	รวม ๕ ชม.	๒ ชม.	รวม ๓ ชม.	๑.๕ ชม.	รวม ๕ ชม.	๒ ชม.	รวม ๕ ชม.	๒ ชม.
		เครื่องมือช่วยตัดสินใจในการรักษจริยธรรม (Decision Making Tool) “ตาชั่งวัดความดี”		๒ ชม.		๑.๕ ชม.		๓ ชม.		๒ ชม.
		การจัดอบรม การจัดกิจกรรม การประเมินผล การรายงานผล		๑ ชม.						
		หลักสูตรที่เหมาะสมตามระดับ								๑ ชม.
๒.	ฝึกปฏิบัติ	ฝึกวิเคราะห์การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ด้วยตาชั่งวัดความดี และ แลกเปลี่ยนประสบการณ์	รวม ๒ ชม.	๒ ชม.	รวม ๑ ชม.	๑ ชม.	รวม ๓ ชม.	๓ ชม.	รวม ๒ ชม.	๒ ชม.

๓.๓ การวัดผลจากการจัดการเรียน การสอน หรือ การฝึกอบรม

การวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม หน่วยจัดการอบรมและสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหมต้องประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม หรือผู้เรียน หลังจากเข้ารับการอบรม หรือการเรียนการสอนหลัก KSA (Knowledge Skills Attitude) คือ Knowledge (ความรู้ / รู้ว่าอะไร) Skills (ทักษะ / รู้วิธีทำ) และ Attitude (ทัศนคติ / อยากจะทำ) รายละเอียดดังนี้

๓.๓.๑ การวัดความรู้เกี่ยวกับประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (Knowledge of Ethics)

การวัดความรู้เกี่ยวกับประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (Knowledge of Ethics) และ เนื้อหาที่ถูกระบุในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ทุกประเภท ในหัวข้อดังนี้

(๑) ประมวลจริยธรรม ๗ ประการ ของกระทรวงกลาโหม

(๒) การบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรม โดยคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรม กระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.), คณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการ, ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม

(๓) การรักษาริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย

- การประยุกต์ใช้ประมวลจริยธรรมในกระบวนการบริหารจัดการกำลังพล
- การกำกับดูแลกรณีผู้ใดมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมหรือมีข้อร้องเรียน
- การรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ

(๔) ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ

(Do's & Don'ts) สำหรับประมวลจริยธรรม ๗ ประการ ของกระทรวงกลาโหม

(๕) มาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี

(๖) มาตรการที่ใช้บังคับมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

หน่วยจัดการอบรมและสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม สามารถออกแบบเครื่องมือวัด ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาดังกล่าว ได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

คำถาม ตามที่กำหนดในมาตรการที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีพฤติกรรมที่ เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ข้อใดเป็นมูลเหตุของการถูก ดำเนินการทางจริยธรรม

- ก. เมื่อผู้บังคับบัญชารู้เห็นหรือสงสัย
- ข. เมื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นแจ้งมา
- ค. เมื่อพบการกระทำความผิดเผยแพร่บนสื่อสาธารณะ
- ง. ถูกทุกข้อ

คำถาม ข้อใดคือผู้รักษาการตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

- ก. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- ข. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม
- ค. ปลัดกระทรวงกลาโหม
- ง. ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

คำถาม ตามที่กำหนดในมาตรการที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ กห. ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เมื่อผลการสอบสวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมีมูลการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรม หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชามีแนวทางปฏิบัติเช่นใด

- ก. ว่ากล่าวตักเตือนด้วยวาจา หรือทำเป็นหนังสือ
- ข. ส่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา โดยการรับการอบรมการพัฒนาจริยธรรมอย่างเหมาะสม
- ค. ส่งให้ผู้นั้นได้นำคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาใช้ ปฏิบัติธรรมพัฒนาจริยธรรม
- ง. ถูกทุกข้อ

๓.๓.๒ การวัดคุณธรรม หรือ วัดเจตคติเชิงจริยธรรม (Attitude of Ethics)

การวัดคุณธรรม หรือ วัดเจตคติเชิงจริยธรรม (Attitude of Ethics) คือการวัดความรู้สึก ความโน้มเอียงทางจิตใจ อันเนื่องมาจากการมองเห็นคุณค่า หรือคุณประโยชน์หรือโทษของการกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใด การที่มองเห็นประโยชน์หรือโทษของการกระทำเหล่านั้นโดยใช้ตาซึ่งวัดความดีเป็นพื้นฐาน จะส่งผลให้มนุษย์กระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรม การวัดเจตคติเชิงจริยธรรม สามารถวัดได้ด้วยข้อคำถามวัดเจตคติ ซึ่งอาจเป็นข้อคำถามที่ยกตัวอย่างสถานการณ์ชนิดรูปภาพ ชนิดข้อความ หรืออาจใช้การสัมภาษณ์ และให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น หน่วยต้องจัดทำแบบวัดเจตคติเชิงจริยธรรม เพื่อการวัดความรู้สึก และการตัดสินใจผ่านสถานการณ์ตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบวัดคุณธรรม หรือ วัดเจตคติเชิงจริยธรรม (Attitude of Ethics)

คำถาม สถานการณ์ตัวอย่าง “เรือโทเผ็ช พบเห็นว่าผู้บังคับบัญชาลวนลามพนักงานราชการหญิงในหน่วยงานบ่อยครั้ง และพบว่าผู้ร่วมงานคนอื่นพบเห็นเหตุการณ์นี้เช่นกัน แต่ไม่มีใครกล้าเข้าไปช่วย พนักงานหญิงท่านนั้นก็มักล้าร้องเรียน หรือขอความช่วยเหลือ” หากท่านเป็นเรือโทเผ็ช ท่านจะทำเช่นไร

- ก. นั่งเฉย ทำเป็น ไม่รู้ ไม่เห็น ไม่ได้ยิน ไม่มีอะไรเกิดขึ้น
- ข. ตัดสินใจเก็บเรื่องนี้เป็นความลับ เพื่อรักษาชื่อเสียงของหน่วยงาน
- ค. ตำหนิพนักงานราชการหญิงคนนั้นว่า ไม่รักนวลสงวนตัว
- ง. ร้องเรียนต่อศูนย์เรื่องราวร้องทุกข์

คำถาม สถานการณ์ตัวอย่าง “ผู้อำนวยการกองพบว่า พันโทนรนต์ หัวหน้าแผนกวางแผน
ไม่พิจารณาดำเนินการตามลำดับความเร่งด่วน ทำให้ผู้บังคับบัญชาลงนามล่าช้า ทำให้กำลังพลเสียประโยชน์”
หากท่านเป็นผู้ผู้อำนวยการกอง ท่านจะทำเช่นไร

- ก. แจ้งผู้บังคับบัญชา ตั้งกรรมการสอบสวน
- ข. ช่วยปกปิด ทำข้อตกลงกับกำลังพลที่เสียผลประโยชน์
- ค. ว่ากล่าวตักเตือนและช่วยกันแก้ปัญหา จีบตามอง
- ง. หาโอกาสปรับย้ายพันโทนรนต์ไปกองอื่นให้เร็วที่สุด

สำหรับเกณฑ์ผ่านการประเมิน หน่วยจัดการอบรมและสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม
สามารถออกแบบเครื่องมือทดสอบได้ตามความเหมาะสม

บทที่ ๔

การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

๔.๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

๔.๑.๑ การขับเคลื่อนหลักสูตรประจำหน่วย

“หลักสูตรประจำหน่วย” คือ หลักสูตรที่ให้หน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพใช้เป็นหลักสูตรต้นแบบสำหรับการอบรมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกำลังพลภายในหน่วย ซึ่งทุกหน่วยงานทุกระดับจนถึงหน่วยระดับกองร้อยอิสระจะต้องมีครุต้นแบบที่ผ่านการอบรมตามแนวทาง “หลักสูตรครุต้นแบบ”

กรมเสมียนตรา ฝ่ายเลขาการคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.) ได้จัดการอบรมครุต้นแบบตามหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมรุ่นแรกของกระทรวงกลาโหมในห้วงไตรมาสที่ ๓ - ๔ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อให้ครุต้นแบบของหน่วยขึ้นตรงกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพมีแนวทางการจัดอบรมที่เป็นรูปแบบเดียวกัน โดยหน่วยราชการจะต้องขยายผลจัดอบรมครุต้นแบบให้ มีครุต้นแบบทุกหน่วยทุกระดับ จนถึงหน่วยระดับกองร้อยอิสระตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ เป็นต้นไป ทั้งนี้ กรมเสมียนตราหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดการอบรมเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ครุต้นแบบที่ผ่านการอบรมแล้ว ต้องทำหน้าที่อบรมให้ความรู้กำลังพลภายในหน่วยโดยใช้เนื้อหาและแนวทางที่กำหนดใน “หลักสูตรสำหรับกำลังพล” หน่วยจะต้องจัดให้กำลังพลของกระทรวงกลาโหมทุกคนได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมเป็นประจำ โดยกำหนดให้จัดการอบรมตามเนื้อหาพื้นฐานที่กำหนดไว้อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๔.๑.๒ การขับเคลื่อนหลักสูตรของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม

หลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย “หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต” และ “หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ” แต่ละหลักสูตรกำหนดระยะเวลาศึกษาขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของลักษณะวิชา

(๑) “หลักสูตรสำหรับสถานศึกษาแหล่งผลิต” เช่น โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช วิทยาลัยการแพทย์ศาสตร์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายสิบ เป็นต้น มีลักษณะเป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาการศึกษายาวนาน มากกว่า ๑ ปี และเป็นการผลิตกำลังพลของกระทรวงกลาโหมที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดไว้ดังนี้

(๑.๑) สถานศึกษาแหล่งผลิตต้องบูรณาการเนื้อหาและจัดกิจกรรมพื้นฐานตามจำนวน ชั่วโมงที่กำหนดในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาที่มีหน่วยกิต ทุกหลักสูตร โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ เป็นต้นไป (หากพร้อมสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๑.๒) ผู้จบการศึกษาจากสถานศึกษาแหล่งผลิตทุกคนจะต้องผ่านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหมให้มีจำนวนชั่วโมงการเรียนตามที่กำหนด

(๑.๓) สำหรับชั้นปีใดที่ไม่มีบูรณาการเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรที่มีหน่วยกิต ต้องมี การจัดการอบรมตามรูปแบบของหลักสูตรสำหรับกำลังพล (๔ ชั่วโมง) อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๑.๔) กำลังพลของสถานศึกษาแหล่งผลิตจะต้องเข้ารับการอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามรูปแบบของหลักสูตรสำหรับกำลังพล (๔ ชั่วโมง) อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เช่นเดียวกับกำลังพล ในหน่วยราชการสังกัดกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพอื่น ๆ

(๒) “หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ” เป็นหลักสูตรที่เพิ่มพูนทักษะ และความชำนาญ เฉพาะทางซึ่งระยะเวลาศึกษาในแต่ละหลักสูตรไม่ยาวนานเท่ากับสถานศึกษาแหล่งผลิต กล่าวคือ หลักสูตรตามแนวทางรับราชการเป็นการพัฒนาองค์ความรู้สำหรับกำลังพลกระทรวงกลาโหมที่ประสบการณ์ ปฏิบัติงานมาแล้ว เช่น หลักสูตรชั้นนายร้อย, หลักสูตรนายสิบชั้นต้น หลักสูตรชั้นนายพัน, หลักสูตรนายสิบ อาวุโส หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.), หลักสูตร วิทยาลัยเหล่าทัพ, หลักสูตรเสนาธิการ

(๒.๑) หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับต้น ได้แก่ หลักสูตรชั้นนายร้อย, หลักสูตรนายสิบชั้นต้น ระดับกลาง ได้แก่ หลักสูตรชั้นนายพัน, หลักสูตรนายสิบ อาวุโส ระดับสูง ได้แก่ หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.), หลักสูตร วิทยาลัยเหล่าทัพ, หลักสูตรเสนาธิการ สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

(๒.๒) สถานศึกษาต้องบูรณาการเนื้อหาและกิจกรรมพื้นฐานตามที่กำหนดใน หลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน หรือจัดการอบรมแยกในรูปแบบ กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

(๒.๓) เมื่อสถานศึกษามีความพร้อม สามารถปรับรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ใน รูปแบบออนไลน์ หรือใช้สื่อประเภทอื่น ๆ เช่น E- learning E-book ระบบบทเรียนออนไลน์ Board game ประกอบการเรียนการสอน

๔.๒ การรายงานผลการดำเนินการ

หน่วยต้องรายงานผลการปฏิบัติ การจัดฝึกอบรม (หลักสูตรประจำหน่วย) และการจัดการเรียน การสอน (หลักสูตรสถานศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม) ตามลำดับชั้น จากนั้นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม ของส่วนราชการรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติทั้งปีงบประมาณแจ้งให้ กรมเสมียนตรา/ฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.) ทราบ ภายใน ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี เพื่อสรุปผลรายงานถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๔

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ และความในข้อ ๕ ของระเบียบคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อกำหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยการจัดทำของสภากลาโหม ในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรม สำหรับข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหม จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑

บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์อื่นใด ในส่วนที่มีกำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ “คุณธรรม” หมายความว่า สภาพความดีงามภายในจิตใจอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี

๔.๒ “จริยธรรม” หมายความว่า ข้อปฏิบัติซึ่งกำหนดเพื่อเป็นแนวทางการประพฤติ และปฏิบัติตนที่ดี

๔.๓ “ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการ กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

๔.๔ “ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม” หมายความว่า กรมเสมียนตรา สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ และกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๔.๕ “ข้าราชการกระทรวงกลาโหม” หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และให้หมายความรวมถึง ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เจ้าหน้าที่ทางทหาร พนักงานราชการ ลูกจ้าง กรรมการ ผู้ปฏิบัติงานอื่น ในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑
ประมวลจริยธรรม

ข้อ ๖ ข้าราชการกระทรวงกลาโหมจักต้องยึดถือและปฏิบัติตนเพื่อรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

๖.๑ ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งจักต้องพิทักษ์ รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และเชิดชูรักษาไว้ ซึ่งพระบรมเชษฐาธิราชแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า รวมถึงการนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนา มาปฏิบัติให้เกิดคุณธรรมนำไปสู่ความประพฤติและการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

๖.๒ ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เชื่อถือและปฏิบัติตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา ทั้งการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาต้องกระทำด้วยความยุติธรรม รวมถึงการยึดมั่นในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

๖.๓ กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

๖.๔ การพิทักษ์และรักษาผลประโยชน์ของชาติ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงการมีจิตสาธารณะ ให้ความช่วยเหลือสังคมในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้

๖.๕ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานและคุณภาพของงาน มีการปฏิบัติราชการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๖.๖ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ให้ความช่วยเหลือและบริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยและไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงภายใต้กรอบของกฎหมาย

๖.๗ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ รวมทั้งการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่ง เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และอุดมการณ์ของข้าราชการกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๗ ข้าราชการกระทรวงกลาโหม ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยหลักวิชาชีพ ต้องยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์อื่นใดที่บัญญัติ หรือกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพนั้นไว้เป็นการเฉพาะด้วย

หมวด ๒
การบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรม

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า “กมจ.กท.” ประกอบด้วย

๘.๑ รองปลัดกระทรวงกลาโหม (สายงานด้านการกำลังพล) เป็นประธานกรรมการ

๘.๒ เจ้ากรมเสมียนตรา เจ้ากรมพระธรรมนูญ รองเสนาธิการทหาร รองเสนาธิการทหารบก รองเสนาธิการทหารเรือ และรองเสนาธิการทหารอากาศ เป็นกรรมการ

๘.๓ ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นเลขานุการ

กมจ.กท. มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดนโยบาย ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติในระดับกระทรวง และพิจารณาหรือทำการใด ๆ เกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งเรื่องอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมาย

โดยให้มีคณะกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย รองเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้ช่วยเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นรองประธานอนุกรรมการ ผู้แทนเจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหาร ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารบก ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารเรือ ผู้แทนเจ้ากรมกำลังพลทหารอากาศ ผู้แทนสำนักงานเลขานุการ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานกำลังพล กรมเสมียนตรา เป็นเลขานุการ มีหน้าที่จัดทำร่างประมวลจริยธรรมและการรักษจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม และพิจารณา ศึกษา ปรับปรุงตามห้วงเวลาหรือโอกาสที่เหมาะสม รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นตามที่ กมจ.กท. มอบหมาย

ข้อ ๙ ให้หัวหน้าส่วนราชการ แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการ ดังต่อไปนี้
๙.๑ คณะกรรมการจริยธรรมสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า “กจ.สป.” มีเจ้ากรมเสมียนตรา เป็นประธานกรรมการ

๙.๒ คณะกรรมการจริยธรรมกองบัญชาการกองทัพไทย เรียกโดยย่อว่า “กจ.บก.ทท.” มีรองเสนาธิการทหารที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

๙.๓ คณะกรรมการจริยธรรมกองทัพบก เรียกโดยย่อว่า “กจ.ทบ.” มีรองเสนาธิการทหารบกที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

๙.๔ คณะกรรมการจริยธรรมกองทัพเรือ เรียกโดยย่อว่า “กจ.ทร.” มีรองเสนาธิการทหารเรือที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

๙.๕ คณะกรรมการจริยธรรมกองทัพอากาศ เรียกโดยย่อว่า “กจ.ทอ.” มีรองเสนาธิการทหารอากาศที่เป็น กมจ.กท. เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการและเลขานุการ ให้แต่งตั้งจากผู้แทนของหน่วยงานในส่วนราชการตามที่หัวหน้าส่วนราชการเห็นสมควร ทั้งนี้ ให้หน่วยงานด้านกำลังพลของส่วนราชการทำหน้าที่นำนโยบายหรือแนวทางจากคณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงรับผิดชอบงานด้านธุรการที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการมีหน้าที่ในการพิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมต่อส่วนราชการและ กมจ.กท. กำหนดนโยบายหรือแนวทางสำหรับส่วนราชการในการรณรงค์ ส่งเสริม กำกับดูแลและประเมินผลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และกำหนดมาตรการที่จะนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปใช้ในกระบวนการบริหารจัดการกำลังพล กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับแก่ผู้มีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งเรื่องอื่นตามที่หัวหน้าส่วนราชการเห็นสมควร ทั้งนี้ ให้ กจ.สป. รับผิดชอบการดำเนินการสำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดสำนักงานรัฐมนตรี ด้วย

ข้อ ๑๐ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการ ตามที่คณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการหรือ กมจ.กท. กำหนด รวมถึงการรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ติดตามประเมินผลให้คำปรึกษาแนะนำ กำหนดหลักสูตรพัฒนาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานหรือข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการที่ประพฤติปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยม และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม เพื่อส่งเสริมให้มีจริยธรรมตามที่กำหนด ทั้งนี้ ให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม รับผิดชอบการดำเนินการสำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดสำนักงานรัฐมนตรี ด้วย

หมวด ๓

การรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

ข้อ ๑๑ ให้ กมจ.กท. จัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมให้สอดคล้องกับบริบทตามภารกิจของกระทรวงกลาโหม

ส่วนราชการอาจจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำของส่วนราชการเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ต้องสอดคล้อง ไม่ขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดการปฏิบัติที่ กมจ.กท. กำหนด และให้หัวหน้าส่วนราชการอนุมัติและประกาศใช้เมื่อข้อกำหนดดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจาก กมจ.กท.

ข้อ ๑๒ คณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการ หรือส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดของส่วนราชการ อาจริเริ่มจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมเพิ่มเติมจากประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เพื่อความเหมาะสมกับภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะของหน่วยงานหรือสาขาวิชาชีพได้

ในการจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากข้าราชการกระทรวงกลาโหม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้รับบริการและประชาชน ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้อง ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลจริยธรรมตามระเบียบนี้

การจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมของส่วนราชการ ให้ส่วนราชการเสนอ กมจ.กท. พิจารณาความเหมาะสมก่อนที่หัวหน้าส่วนราชการจะอนุมัติและประกาศใช้

ข้อ ๑๓ ให้ส่วนราชการพิจารณานำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการกำลังพล ดังนี้

๑๓.๑ การสรรหาบุคคลเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหม

๑๓.๑.๑ การกำหนดให้มีการสอบภาคทฤษฎีเพื่อวัดจริยธรรมหรือการทำแบบทดสอบเพื่อวัดทัศนคติของผู้สมัครสอบ

๑๓.๑.๒ การกำหนดมาตรการในการสอบสัมภาษณ์เพื่อวัดจริยธรรมในขั้นต้น

๑๓.๑.๓ การกำหนดวิธีการพิสูจน์ทราบการแสดงความคิดเห็นหรือแนวความคิดหรือพฤติกรรมทางจริยธรรมในอดีต ทั้งจากประวัติการเรียน ประวัติการทำงาน ประวัติการแสดงออกในที่สาธารณะ หรือประวัติการแสดงออกในสื่อสังคมออนไลน์

๑๓.๒ การอบรมและพัฒนาบุคลากร

๑๓.๒.๑ การจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะต้องครอบคลุมองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม ประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมถึงข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ ตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ กมจ.กท. กำหนด

๑๓.๒.๒ การสอดแทรกเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษา การเรียน การสอน และการฝึกอบรมต่าง ๆ ของส่วนราชการ ซึ่งจะต้องดำเนินการเพิ่มเติมองค์ความรู้เรื่องคุณธรรม ประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม รวมถึงข้อกำหนด การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ เพื่อรักษาและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เข้ารับการศึกษา การเรียน การสอน และการฝึกอบรมต่าง ๆ

๑๓.๒.๓ การกำหนดให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมได้มีเวลาในการเข้ารับการอบรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสม

๑๓.๒.๔ การนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมมีพื้นฐานจิตใจที่ดี อันจะส่งผลให้มีความประพฤติและการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

๑๓.๓ การบริหารจัดการด้านประสิทธิภาพของการทำงานตลอดจนการประเมินผลการทำงาน

๑๓.๓.๑ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจสำหรับข้าราชการกระทรวงกลาโหมในเรื่องคุณธรรม ประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

๑๓.๓.๒ การกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ที่เป็นรูปธรรมและเป็นที่ยอมรับตามหลักปฏิบัติราชการและหลักวิชาการ

๑๓.๔ การพัฒนาแนวทางการเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพ

๑๓.๔.๑ การกำหนดให้นำผลการประเมินด้านจริยธรรมมาใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาในเรื่องการย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือการพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อให้ได้รับบำเหน็จความชอบ

๑๓.๔.๒ การกำหนดให้มีการมอบรางวัลสำหรับบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประมวลจริยธรรมได้อย่างดีเยี่ยม หรือมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นในหน่วยงาน

๑๓.๕ ส่วนราชการสามารถนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการกำลังพลในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วได้ตามที่ส่วนราชการเห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการรักษาจริยธรรม

ข้อ ๑๔ ให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของส่วนราชการ ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด รวมทั้งดำเนินการตามข้อ ๑๓.๒

ข้อ ๑๕ ให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจริยธรรมของส่วนราชการ จัดทำหลักเกณฑ์ วิธีการ ตัวชี้วัด และวิธีการประเมินเพื่อการเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการซึ่งประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรม การเชิดชูเกียรติดังกล่าวจะดำเนินการในระดับหน่วยงาน หรือระดับส่วนราชการ หรือทั้งระดับหน่วยงานและส่วนราชการก็ได้ ให้เป็นไปตามที่ส่วนราชการเห็นสมควร

ข้อ ๑๖ หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นมีหน้าที่สร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา อีกทั้งจะต้องรณรงค์ ส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ และปลูกฝังให้รับทราบและยึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด รวมถึงการกำกับดูแลและยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีตามข้อ ๑๕

ข้อ ๑๗ การกำกับดูแลของผู้บังคับบัญชาตามข้อ ๑๖ เพื่อให้ข้าราชการกระทรวงกลาโหมในสังกัดปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ในกรณีที่ผู้ใดมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือมีข้อร้องเรียนในเรื่องนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงของการฝ่าฝืน

หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม นั้น โดยนำการดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารมาใช้โดยอนุโลม เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงจากผลการสืบสวนสอบสวนแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้

๑๗.๑ กรณีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้นั้นไม่มีการฝ่าฝืนหรือได้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ให้ดำเนินการยุติเรื่อง

๑๗.๒ กรณีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้นั้นมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจริง ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นกล่าวตักเตือนด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือ หรือสั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนาตามข้อ ๑๓.๒.๓ หรือข้อ ๑๓.๒.๔ หรือดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการกำลังพลตามข้อ ๑๓.๔.๑

๑๗.๓ กรณีข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้นั้นมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนั้น มีมูลความผิดทางวินัยหรือทางอาญาให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้ หากเป็นความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรงให้ดำเนินการตามข้อ ๑๗.๒ ด้วย

ข้อ ๑๘ หากข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่ได้รับการพิจารณาว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และถูกดำเนินการตามข้อ ๑๗ เห็นว่าไม่เป็นไปด้วยความเหมาะสม เป็นธรรม สามารถร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ได้ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร แบบธรรมเนียม หรือวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

ข้อ ๑๙ ให้ส่วนราชการกำหนดมาตรการและกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบพฤติกรรมด้านจริยธรรมของข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่สังกัดในส่วนราชการ

ข้อ ๒๐ ให้ส่วนราชการรายงานผลการปฏิบัติตามระเบียบนี้ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี โดยจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เหตุแห่งการนั้น และการดำเนินการต่อผู้นั้น รวมถึงสรุปผลการดำเนินงานตามมาตรการส่งเสริมจริยธรรมและการเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการกระทรวงกลาโหม ที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม ตามหลักเกณฑ์ที่ กมจ.กท. กำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สป. (สม. โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๕๒๕๗ โทร. ทหาร ๕๒๕๓๓๕๕)

ที่ ต่อ กท. ๐๒๐๑/๕๐๘๓ วันที่

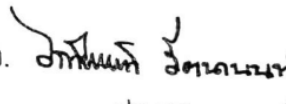
เรื่อง ร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) เรื่อง ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษา
ประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

เรียน รมว.กท.,

เพื่อกรุณาพิจารณาอนุมัติในข้อ ๔ และลงชื่อในร่างคำสั่ง กท.

ที่แนบ

-ชุดคำสั่ง ๔
-สงวนนามแนบ

พล.อ.
ปล.กท.
๒๘ ก.ย.๖๕

ทท.ช.
รทท. กท.

๓๐ ก.ย. ๖๕

ทท.ช.
รทท. กท.
๓๐ ก.ย. ๖๕

๓๐๙๖

ด่วนมาก

บันทึกข้อความ

สน.ปล.กท.	393
เลขรับ	๗๕๖๘
วันที่	๒๗ ก.ย. ๖๕
เวลา	๑๓๐๗

ส่วนราชการ สม. (กปค.สกพ.สม. โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๕๒๕๗, โทร.ทหาร ๕๒๕๓๓๕๕)

ที่ กท ๐๒๐๑/ ๕๐๘๓

วันที่ ๒๗ ก.ย. ๖๕

เรื่อง ร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) เรื่อง ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

เรียน ปล.กท.

๑. สม. ขออนุมัติร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) เรื่อง ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๖ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ และ พ.ร.บ.มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ๗ ประการเป็นหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมตามที่บัญญัติไว้และมาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ม.จ.” มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ และได้กำหนดระเบียบ ก.ม.จ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อกำหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานนั้น ๆ และจะต้องประกอบด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรมรวมถึงการติดตามและประเมินผล

๒.๒ สภากลาโหม ในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการกระทรวงกลาโหม ได้จัดทำ ระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ ๕ พ.ย. ๖๔ โดยในข้อ ๘ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า “กมจ.กท.” มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม กำหนดนโยบาย ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติในระดับกระทรวง และพิจารณาหรือทำการใด ๆ เกี่ยวกับประมวลจริยธรรม และการรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม สำหรับ นขต.กท. และเหล่าทัพ กำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรม และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการ และในข้อ ๑๑ กำหนดให้ กมจ.กท. จัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการปฏิบัติที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำ เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมให้สอดคล้องกับบริบทตามภารกิจของกระทรวงกลาโหม และเสนอให้ รมว.กท. อนุมัติให้มีผลบังคับใช้ รวมถึงให้ส่วนราชการอาจจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำของส่วนราชการเพิ่มเติมได้

๒.๓ รมว.กท. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรม กท. (กมจ.กท.) และคณะอนุกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรม กท. ตามคำสั่ง กท.(เฉพาะ) ที่ ๔๓๓/๖๓ ลง ๙ ธ.ค. ๖๓ โดยในการประชุม กมจ.กท. ครั้งที่ ๑/๖๔ เมื่อ ๑๓ ม.ค. ๖๔ และครั้งที่ ๒/๖๔ เมื่อ ๕ ก.พ. ๖๔ ณ ห้องยุทธนาธิการ ในศาลาว่าการกลาโหม ซึ่งในที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบกรอบการดำเนินงานด้านจริยธรรม และให้ นขต.กท. และเหล่าทัพ จัดทำร่างข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมฯ เพื่อนำมารวบรวมจัดทำในภาพรวมของ กท. ต่อไป

/ ๒.๔ นขต.กท. ...

๒.๔ นขต.กท. และเหล่าทัพ ได้จัดทำร่างข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการ ตามที่ กมจ.กท. กำหนดในข้อ ๒.๓ และ สม. ได้รวบรวมจัดทำในภาพรวมของ กท. ซึ่งจัดทำเป็นร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) และเสนอให้คณะกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรม กท. พิจารณา โดย รอง จก.สม./ประธานคณะกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรม กท. ได้ประชุมคณะกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรม กท. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อ ๑ ก.ย.๖๕, ๑๓๓๐ ณ ห้องประชุม สม. ชั้น ๓ ในศาลาว่าการกลาโหม โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบ และมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) ดังกล่าว ทั้งนี้ สม. ได้ดำเนินการแก้ไขตามมติคณะกรรมการฯ รวมถึงได้เสนอให้ นขต.กท. และเหล่าทัพ พิจารณา ซึ่งทุกส่วนราชการได้ให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว

๒.๕ รอง ปล.กท.(๑)/ประธาน กมจ.กท. ได้ประชุม กมจ.กท. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อ ๑๙ ก.ย.๖๕, ๑๓๓๐ ณ ห้องยุทธนาธิการ ชั้น ๒ ในศาลาว่าการกลาโหม เพื่อพิจารณาร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) ตามที่คณะกรรมการจัดทำประมวลจริยธรรม กท. เสนอ ตามข้อ ๒.๔ โดยในที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) ดังกล่าว รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๒.๕.๑ ร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ)

๒.๕.๒ ผนวกประกอบคำสั่ง ดังนี้

๒.๕.๒.๑ ผนวก ก ข้อกำหนดการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำตามประมวลจริยธรรม (Do's & Don'ts) ประกอบด้วย บททั่วไป ซึ่งได้อธิบายที่มาและความสำคัญ รวมถึงนิยามศัพท์และการอธิบายความหมายที่สำคัญ และข้อกำหนดการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำตามประมวลจริยธรรม (Do's & Don'ts) พร้อมตัวอย่างสถานการณ์

๒.๕.๒.๒ ผนวก ข การกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และการกำหนดมาตรการที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการกระทรวงกลาโหม โดยมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

๓. สม. พิจารณาแล้วเห็นว่า การจัดทำร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) เรื่อง ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เป็นไปตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรม กท. ซึ่งดำเนินการเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในข้อ ๒.๑ และข้อ ๒.๒ รวมทั้งสอดคล้องกับบริบทตามภารกิจของ กท. ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ อนุมัติร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ) เรื่อง ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ตามข้อ ๒.๕

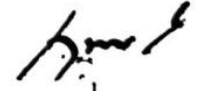
๓.๒ ให้ นขต.กท. และเหล่าทัพ ถือปฏิบัติ ตามข้อ ๓.๑

๔. ข้อเสนอ เห็นควรดำเนินการตามพิจารณาในข้อ ๓

จึงเรียนมาเพื่อกรุณานำเรียน รมว.กท. พิจารณานุมัติในข้อ ๔ และลงชื่อตามร่างคำสั่ง กท.(เฉพาะ)

ที่แนบ

พล.อ.
(จีรวิทย์ เดชจรัสศรี)
จก.สม.

พล.อ.
ของ น.บ.กท.
๒๕ ก.ย. ๖๕

(สำเนา)

คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(หน่วยรับ)

(เฉพาะ)

ที่ ๓๕๘/๖๕

เรื่อง ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม

เพื่อให้การบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรม รวมถึงการรักษาประมวลจริยธรรม กท. เป็นไปตามระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับความในข้อ ๑๑ ของระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) ตามผนวก ก และการกำหนดมาตรการจูงใจ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมตามผนวก ข แนบท้ายคำสั่งนี้ เพื่อให้ข้าราชการ กท. ถือปฏิบัติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

(ลงชื่อ) พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

การแจกจ่าย

- ปล.กท., รอง ปล.กท.(๑), (๒), (๓), (๔), ปช.พิเศษ สป., ปช.สป. และ หน.ฝสธ.ประจำ ปล.กท.
- สร., ทท., บก.ทท., ทบ., ทร. และ ทอ.
- สน.ปล.กท., สพร.กท., สลก.สป., สนผ.กท., สป.กท., ธน., ศอพท., พท.ศอพท., อท.ศอพท., รกท.ศอพท., ศอว.ศอพท., กง.กท., กกส.กท., วท.กท., ทสอ.กท., สสน.สป., สยธ.สสน.สป., สนพ.สสน.สป. และ สदन.กท.
- จก.สม., รอง จก.สม., ผช.จก.สม.(๑) และ (๒)
- นขต.สม., นขต.สนผพ.สม., นขต.สภพ.สม. และ นขต.สกกท.สม.

สำเนาถูกต้อง

พ.อ.

(ชวพล เกตุชู)

ผอ.กปค.สภพ.สม.

ต.ค.๖๕

ผนวก ก ข้อกำหนดการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำตามประมวลจริยธรรม (Do's & Don'ts)
ประกอบคำสั่ง กท.(เฉพาะ) ที่ ๓๕๘/๖๕ ลง ๓๐ ก.ย.๖๕

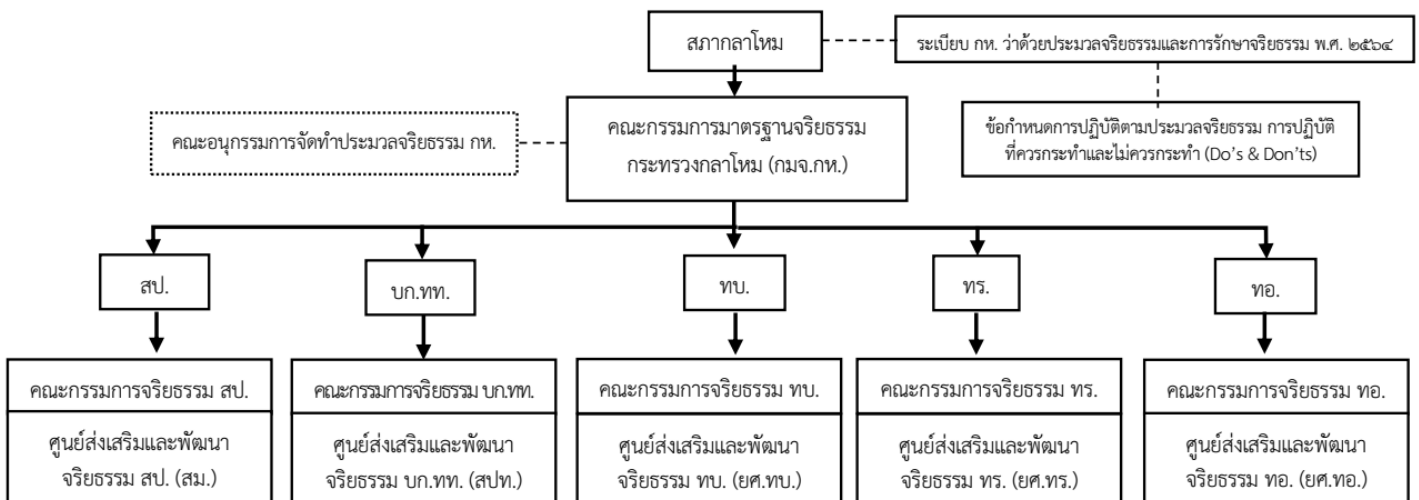
๑. บททั่วไป

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๖ วรรคสาม บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ และ พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม ๗ ประการเป็นหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมตามที่บัญญัติไว้และมาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ม.จ.” มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริมจริยธรรมภาครัฐ และได้กำหนดระเบียบ ก.ม.จ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม ข้อกำหนดจริยธรรม และกระบวนการรักษาจริยธรรมของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานนั้น ๆ และจะต้องประกอบด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรมรวมถึงการติดตามและประเมินผล

สภากลาโหม ในฐานะเป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการ กท. ได้จัดทำ ระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ ๕ พ.ย.๖๔ โดยในข้อ ๘ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม เรียกโดยย่อว่า “กมจ.กท.” มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของ กท. กำหนดนโยบายควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติในระดับกระทรวง และพิจารณาหรือทำการใด ๆ เกี่ยวกับประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรมของ กท. สำหรับ นขต.กท. และเหล่าทัพ กำหนดให้คณะกรรมการจริยธรรม และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของแต่ละส่วนราชการ

ซึ่งในข้อ ๑๑ กำหนดให้ กมจ.กท. จัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมให้สอดคล้องกับบริบทตามภารกิจของ กท. และเสนอให้ รมว.กท. อนุมัติให้มีผลบังคับใช้ รวมถึงให้ส่วนราชการอาจจัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำ และไม่ควรกระทำของส่วนราชการเพิ่มเติมได้

รับผิดชอบ สร. ด้วย

แผนผังการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านจริยธรรมของ กท.

๑.๒ นิยามศัพท์และการอธิบายความหมายที่สำคัญ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนและป้องกันความสับสนในความหมายของศัพท์ที่สำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับประมวลจริยธรรม โดยคำศัพท์ที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานของประมวลจริยธรรมมีดังนี้

๑.๒.๑ **ข้าราชการ กท.** หมายถึง ข้าราชการทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนกลาโหม และให้หมายความรวมถึง ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เจ้าหน้าที่ทางทหาร พนักงานราชการ ลูกจ้าง กรรมการ ผู้ปฏิบัติงานอื่น ในสังกัดกระทรวงกลาโหม และบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๑.๒.๒ **คุณธรรม** หมายถึง สภาพความดีงามภายในจิตใจอันเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี (ระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาวินัย พ.ศ. ๒๕๖๔)

๑.๒.๓ **จริยธรรม** หมายถึง ข้อปฏิบัติ ซึ่งกำหนดเพื่อเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี (ระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาวินัย พ.ศ. ๒๕๖๔)

๑.๒.๔ **มาตรฐานทางจริยธรรม** คือหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (พ.ร.บ. มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒)

๑.๒.๕ **ประมวลจริยธรรม** หมายถึง ประมวลกฎหมาย ความประพฤติ ข้อปฏิบัติที่ได้กำหนดเป็นแนวทางการประพฤติและปฏิบัติตนที่ดี มีองค์กรหรือหน่วยงานควบคุม ซึ่งประมวลจริยธรรมของ กท. มี ๗ ประการ สรุปได้ว่า

๑.๒.๕.๑ ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ

๑.๒.๕.๒ ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่

๑.๒.๕.๓ กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม

๑.๒.๕.๔ การพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติ

๑.๒.๕.๕ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานและคุณภาพของงาน

๑.๒.๕.๖ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ให้การช่วยเหลือและบริการแก่ประชาชน

๑.๒.๕.๗ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

๑.๒.๖ **ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม** คือ การกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับประมวลจริยธรรมทั้ง ๗ ประการ เพื่อสร้างความชัดเจนให้แก่กำลังพลในการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

๑.๒.๗ **อุดมการณ์ของข้าราชการ กท.** คือ มาตรฐานแห่งความดีงามในหน้าที่ของข้าราชการ กท. ที่ต้องมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อให้บรรลุถึง

๒. ข้อกำหนดการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำตามประมวลจริยธรรม (Do's & Don'ts)

การกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับประมวลจริยธรรมทั้ง ๗ ประการ ตามระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาวินัย พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้ข้าราชการ กท. จักต้องยึดถือและปฏิบัติตนเพื่อรักษาวินัย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ เพื่อรักษาประมวลจริยธรรมในภาพรวมของ กท. เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่กำลังพล ลดความสับสนเกี่ยวกับพฤติกรรมเสีย และเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติตนตามประมวลจริยธรรม ดังนี้

๒.๑ ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งจักต้องพิทักษ์ รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ และเชิดชู รักษาไว้ ซึ่งพระบรมเชษฐาธิราชแห่งพระมหากษัตริย์เจ้า รวมถึงการนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนา มาปฏิบัติให้เกิดคุณธรรมนำไปสู่ความประพฤติและการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหมอย่างเคร่งครัด

สาระสำคัญ

พึงส่งเสริม สนับสนุนและพิทักษ์รักษาสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ การรักษาผลประโยชน์และชื่อเสียงของประเทศชาติ การปฏิบัติตนตามหลักของศาสนา การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้ง ไม่ต่อต้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ รวมถึงการนำหลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตตามประมวลจริยธรรมของ กห.

๒.๑.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๑.๑.๑ ยึดมั่น เสียสละ และอุทิศตน เพื่อพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยของชาติ

๒.๑.๑.๒ กระทำการไปในทางที่ดี และยึดมั่นในหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

๒.๑.๑.๓ ไม่เพิกเฉยต่อการกระทำใด ๆ ที่เป็นการดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือไม่กระทำการอันเป็นการทำลายสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๒.๑.๑.๔ แสดงออกถึงความเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และไม่ละเมิดองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระราชทายาท ไม่ว่าทางกายหรือทางวาจา และปฏิบัติตนตามแนวทางพระราชดำริ

๒.๑.๑.๕ ตระหนักและยึดมั่นในคุณความดีและประพฤติตนให้สอดคล้องกับคำสอนหรือหลักปฏิบัติของศาสนาที่ตนนับถือและเคารพในความแตกต่างของการนับถือศาสนา เป็นต้น

๒.๑.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๑.๒.๑ แสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยว่าเป็นการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒.๑.๒.๒ ประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่องาน องค์การ รัฐบาล ประชาชน หรือประเทศชาติ

๒.๑.๒.๓ ปล่อยปละละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบเห็นว่ามีกรกระทำที่ไม่จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑.๒.๔ วิจารณ์สถาบันพระมหากษัตริย์ในทางเสื่อมเสียไม่ว่ากรณีใด ๆ หรือนำสถาบันพระมหากษัตริย์ไปแอบอ้างเพื่อหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง

๒.๑.๒.๕ ไม่ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ หรือดูหมิ่น ส่อเสียด ล้อเลียนหลักปฏิบัติตามความเชื่อและความศรัทธาของผู้ที่นับถือศาสนาอื่น และละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี เป็นต้น

๒.๑.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมหรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๑.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : นางสาวดาว พนักงานราชการคนหนึ่ง มีความกระตือรือร้น และอาสาสมัครทุกครั้งที่มีโอกาส ในการเข้าร่วมพิธีสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

สถานการณ์ ๒ : พลทหารรองอาจ เมื่อได้ลากลับพักบ้าน ก็จะนำองค์ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการอบรมจากกองร้อยไปเผยแพร่ให้ชาวบ้านละแวกใกล้เคียงได้ทราบและเข้าใจ รวมถึงเผยแพร่พระราชกรณียกิจและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์

สถานการณ์ ๓ : ผู้การแก้วกล้า มักใช้โอกาสที่เหมาะสมในการถ่ายทอดบอกสอนหลักการสำคัญที่ถูกต้องของพระพุทธศาสนาให้ผู้บังคับบัญชาเข้าใจ รวมถึงส่งเสริมให้กำลังพลทุกนายประกอบศาสนกิจตามความเชื่อของแต่ละคน

สถานการณ์ ๔ : นายดำ ลูกจ้างประจำสังกัดเหล่าทัพหนึ่ง พบเห็นการรวมกลุ่มของประชาชนที่กำลังจะก่อความไม่สงบให้แก่ประเทศชาติ โดยการนัดแนะกันไปวางเพลิงสถานที่ราชการ นายดำจึงเร่งแจ้งเรื่องราวดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อแก้ไขสถานการณ์

สถานการณ์ ๕ : อาสาสมัครทหารพรานณรงค์ชัย สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาที่ผู้ใหญ่นัดขึ้นเพื่อพัฒนาชุมชนโดยรอบที่อยู่อาศัยของตนเองและครอบครัว เป็นต้น

๒.๑.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : พันโทกล้า อาจารย์สถาบันการศึกษาของ กห. แห่งหนึ่ง เข้าร่วมการประชุมทางวิชาการ และแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่เป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามด้วยคำประคำไทยในมิติต่าง ๆ หรือเห็นด้วยกับการกระทำอันอาจเข้าข่ายเป็นการทำลายความมั่นคงของชาติ

สถานการณ์ ๒ : ผู้หมวดเอ นำรูปเคารพของศาสนาอื่นมาถ่ายคลิปปวีดีโอในลักษณะไม่เหมาะสมเพื่อความสนุกสนานตัวหรือเผยแพร่สู่สาธารณะ รวมถึงมีการถกเถียงและดูถูกความเชื่อทางศาสนาของผู้อื่นทั้งต่อหน้าหรือในโลกออนไลน์

สถานการณ์ ๓ : นักเรียนทหารคนหนึ่ง อาศัยช่วงเวลาที่ได้ลากลับพักบ้านไปเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองซึ่งเข้าข่ายผิดกฎหมายหรือล้มล้างระบอบการปกครองฯ

สถานการณ์ ๔ : ผู้พันแดง พุดจาต่อหน้าแถวทหารที่เล่นที่จริงในลักษณะด้วยคำประคำไทย อันอาจทำให้ตีความได้ว่าแสดงถึงการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สถานการณ์ ๕ : จ่าโกศล โปสหรือส่งต่อข้อมูลทางออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมลักษณะเปรียบเทียบ เปรียบเปรย อันอาจเป็นการดูหมิ่นหรือจาบจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์หรือทำลายสถาบันหลักของประเทศ ซึ่งอาจยังไม่ครบองค์ประกอบความผิดทางอาญา หรือแสดงออกซึ่งการส่งเสริม สนับสนุน หรือเห็นด้วยกับข้อความลักษณะดังกล่าว เช่นการกดลูกใจ หรือแซร์ เป็นต้น

๒.๒ ข้อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เชื่อถือและปฏิบัติตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา ทั้งการปกครองผู้บังคับบัญชาต้องกระทำด้วยความยุติธรรมรวมถึงการยึดมั่นในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของ กห. อย่างเคร่งครัด

สาระสำคัญ

พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาด้วยความถูกต้องตามกฎหมายและตามทำนองคลองธรรม มีจิตสำนึกที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีความสุจริตใจเป็นที่ตั้งและมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลของการปฏิบัติงาน ทั้งทางการปกครองผู้บังคับบัญชาต้องกระทำด้วยความยุติธรรม รวมถึงการยึดมั่นในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมของ กห. อย่างเคร่งครัด

๒.๒.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๒.๑.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดหลักความถูกต้องตามหลักกฎหมาย ไม่กระทำการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในงานหรืออาชีพของตน

๒.๒.๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง รวดเร็ว เต็มกำลังความสามารถ และกล้ารับผิดชอบในความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

๒.๒.๑.๓ มีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ รู้จักการทำงานเป็นทีม และมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและประชาชน

๒.๒.๑.๔ ปฏิบัติหน้าที่และงานด้วยความรับผิดชอบภายใต้กรอบของกฎหมาย ตลอดจนข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมทหารที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

๒.๒.๑.๕ หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาส่วนราชการทุกระดับชั้นต้องปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรม และควบคุมให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมโดยเคร่งครัด เป็นต้น

๒.๒.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๒.๒.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่ซื่อสัตย์สุจริตไม่คำนึงถึงหลักกฎหมายหลักวิชาการ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และแสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเป็นการทำให้เสื่อมเสียแก่หน่วยงาน

๒.๒.๒.๒ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่ตั้งใจ ไม่รอบคอบ ไม่ถูกต้อง ไม่เต็มกำลังความสามารถ หลีกเลียง หรือละเลยการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง และแบบธรรมเนียมทหาร และไม่รับผิดชอบในความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่

๒.๒.๒.๓ ให้ข้อมูลที่ไม่ต้องต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ โดยเจตนา หรือนำผู้บังคับบัญชาไปกล่าวอ้างโดยที่ท่านมิได้สั่งการ

๒.๒.๒.๔ เบียดเบียนทรัพยากรทางราชการเพื่อประโยชน์ตนเอง เช่น เงิน เวลา สิ่งของอื่น ๆ หรือ ทำกิจกรรมทั้งที่เกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่อาจทำให้หน่วยงานเสื่อมเสียชื่อเสียง

๒.๒.๒.๕ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือข่าวสารของทางราชการที่ตนทราบจากการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของตนโดยไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ปกปิดข้อมูลที่จำเป็นแก่บุคคลอื่นที่จำเป็นต้องทราบ และใช้เทคโนโลยีสื่อสารส่งออกไปในทางที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

๒.๒.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๒.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : พลทหารเอก ปฏิบัติหน้าที่เวรยามตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ด้วยความตั้งใจและเต็มความสามารถ

สถานการณ์ ๒ : ร้อยโทแดง อนุญาตให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร้องทุกข์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

สถานการณ์ ๓ : นักเรียนนายสิบหนึ่ง และนักเรียนนายสิบสอง ตั้งใจศึกษาวิชาทหาร และเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนนายสิบรุ่นน้อง

สถานการณ์ ๔ : พันเอกดำ พิจารณาเลื่อนเงินเดือนเป็นบำเหน็จประจำปีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน อย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

สถานการณ์ ๕ : เรือเอกขาว ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา แม้จะต้องปฏิบัติหน้าที่ในวันหยุดนักขัตฤกษ์ เป็นต้น

๒.๒.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : พันเอกไก่ ส่งข้อมูลเรื่องการสรรหาผู้ประกอบการร้านค้าสวัสดิการในหน่วยให้บุคคลภายนอก อันเป็นการเอื้อประโยชน์ให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง

สถานการณ์ ๒ : นายแก้ว พนักงานราชการทิ้งขยะของหน่วยงานโดยไม่จัดเก็บให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ทำให้ส่งกลิ่นเหม็นและเกิดความยุ่งยากต่อเจ้าหน้าที่อื่น

สถานการณ์ ๓ : นาวาอากาศโทเหลือ มอบหมายภารกิจให้ผู้ใต้บังคับบัญชานายใดนายหนึ่งโดยอคติ

สถานการณ์ ๔ : นายสมปอง ลูกจ้างประจำของหน่วยงานหนึ่ง นำกระดาษเอ ๔ ของทางราชการเป็นจำนวนมาก ให้บุตรสาวนำไปใช้ทำรายงานส่งอาจารย์

สถานการณ์ ๕ : นาวาโทสุรชัย พบเห็นว่าเอกสารเร่งด่วนที่ผู้บังคับบัญชาลงนามแล้ว แต่กลับปกปิดไม่แจ้งให้ นาวาโทสมชาย ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องทราบ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลา เป็นต้น

๒.๓ กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม โดยการยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมและถูกกฎหมาย

สาระสำคัญ

พึงมีความกล้าในการตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องชอบธรรม และกล้าแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ยอมทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพียงเพื่อรักษาประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง

๒.๓.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๓.๑.๑ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องชอบธรรม กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และถูกกฎหมาย โดยยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก

๒.๓.๑.๒ รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง อธิบายสิ่งที่ตนได้ปฏิบัติอย่างมีเหตุผลและชอบธรรม กล้ารับผิดชอบต่อผลของการกระทำที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการตัดสินใจของตนเอง โดยไม่โยนความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น

๒.๓.๑.๓ กล้าร้องเรียน แสดงความคิดเห็น หรือทักท้วงเมื่อพบว่ามี การกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แม้ผู้กระทำผิดจะเป็นเพื่อนร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานเดียวกัน

๒.๓.๑.๔ ปฏิบัติงานตามหลักวิชา หลักการ จรรยาบรรณ และปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างเคร่งครัด โดยไม่หวั่นเกรงต่อการข่มขู่หรืออิทธิพล

๒.๓.๑.๕ ใช้ดุลพินิจอย่างมีเหตุผลมีผลในการตัดสินใจ กระทำหรือไม่กระทำการใดด้วยความสุจริตใจ พิจารณาไตร่ตรองข้อเสนอแนะและคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้วยความรอบคอบ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือประชาชนเป็นสำคัญ เป็นต้น

๒.๓.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๓.๒.๑ ไม่รับผิดชอบหรือปล่อยปละละเลยหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย หรือเพิกเฉยต่อการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน หรือเมื่อพบเห็นว่ามีกระทำความผิดในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็นธรรม

๒.๓.๒.๒ การปฏิบัติ การใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมาย ในการปฏิบัติในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่ชอบธรรม เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

๒.๓.๒.๓ ปกปิด หรือบิดเบือนข้อมูลและข้อเท็จจริง เพื่อให้ตนเองพ้นจากความผิด

๒.๓.๒.๔ ไม่ตัดสินใจ หรือตัดสินใจช้า ไม่ทันการณ์ หรือ ตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกส่วนตัวเป็นที่ตั้งโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนราชการ ไม่แสวงหาข้อมูลและข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

๒.๓.๒.๕ แสดงความคิดเห็นซึ่งขัดต่อนโยบายและแนวปฏิบัติ ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียหรือช่องทางสื่อสารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นช่องทางบัญชีส่วนตัวหรือบัญชีของทางราชการ เป็นต้น

๒.๓.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๓.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : จำเอก ทำหน้าที่นายสิบสุทกรรมของกองพัน รับผิดชอบประกอบอาหารให้พลทหาร ปฏิเสธที่จะลดคุณภาพอาหารเพื่อให้มีเงินเหลือนำไปเป็นค่าใช้จ่ายอย่างอื่น

สถานการณ์ ๒ : ในขณะที่ผู้หม่ำสุรพล กำลังขับรถยนต์ไฮค์เพื่อไปปฏิบัติราชการในช่วงเช้า ได้เจอกับรถฉุกเฉินของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งกำลังเปิดไซเรนเพื่อนำผู้ป่วยหนักไปเข้าการรักษา แต่รถติดมาก ผู้หม่ำสุรพล จึงตัดสินใจลงไปช่วยโบกให้รถอื่นขยับเพื่อเปิดช่องทาง รวมถึงขับนำเปิดทางจนรถฉุกเฉินของโรงพยาบาลไปถึงจุดหมายได้ทันเวลา

สถานการณ์ ๓ : ผู้พันโด่ง ปฏิเสธรับสินน้ำใจเป็นเงินสดจากบริษัทเอกชนที่ชนะการประมูลการตัดชุดฝึกให้กำลังพลภายในหน่วยงาน

สถานการณ์ ๔ : เรืออากาศโทเพชร มีความกล้าที่จะรายงานการกระทำความผิดของผู้บังคับบัญชา เมื่อพบเห็นว่าผู้บังคับบัญชาลวนลามพนักงานราชการหญิงในหน่วยงาน

สถานการณ์ ๕ : เรือเอกสาม น้อมรับความผิดพลาดทางธุรการ ในการตรวจสอบเอกสารสัญญาของหน่วยงานกับหน่วยงานภายนอก และดำเนินการประสานงานเพื่อแก้ไขอย่างทันท่วงที เป็นต้น

๒.๓.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : สิบเอกชาติ พบเห็นคนร้ายวิ่งราวทรัพย์สินประชาชนซึ่งหน้าแต่ปฏิเสธที่จะให้การช่วยเหลือ หรือดำเนินการใด ๆ

สถานการณ์ ๒ : นางสาวเก้ ซึ่งเป็นพนักงานราชการ ลัดแถวเข้าคิว เพื่อซื้ออาหารในโรงอาหาร

สถานการณ์ ๓ : จำโทโก้ ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาลาป่วย ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ป่วยจริง เพื่อไปเที่ยวต่างจังหวัดกับแฟนสาว โดยไม่ใช้วันลาพักผ่อน

สถานการณ์ ๔ : นาวาอากาศโทพีท เป็นคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุได้ลงนามตรวจสอบพัสดุครบถ้วน ทั้งที่ยังไม่ได้ตรวจสอบตามความเป็นจริง

สถานการณ์ ๕ : นักเรียนนายร้อยเอิร์ท กตัญญู และกตเชอร์คลิป ที่มีลักษณะอันอาจทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดในการปฏิบัติหน้าที่ของทหาร เป็นต้น

๒.๔ การพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงมีจิตสาธารณะ ให้ความช่วยเหลือสังคมในทุกโอกาสที่สามารถทำได้

สาระสำคัญ

พึงปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอันได้แก่ประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นที่ตั้ง มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะในการปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน รวมทั้งไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหาประโยชน์ทับซ้อน ให้ความช่วยเหลือสังคมในทุกโอกาสที่สามารถทำได้

๒.๔.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๔.๑.๑ สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว

๒.๔.๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือประโยชน์ของทางราชการประชาชนหรือประเทศชาติเป็นสำคัญ เช่น ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ดำเนินการอันจะเป็นการสร้างการผูกมัดหรือรับว่าจะดำเนินการในเรื่องที่ยอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของตนโดยจงใจ

๒.๔.๑.๓ มีจิตสาธารณะ จิตอาสา อุทิศตนปฏิบัติหน้าที่ เสียสละและอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติ และประชาชน

๒.๔.๑.๔ ตระหนักในบทบาทการเป็นประชาชนที่ดีตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

๒.๔.๑.๕ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้การช่วยเหลือต่อบุคคลอื่นที่ด้อยโอกาสหรือให้การช่วยเหลือต่อสาธารณชน ในโอกาสอันสมควร เป็นต้น

๒.๔.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๔.๒.๑ ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๔.๒.๒ กระทำการใดในขณะที่ดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัวซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนหรือหน้าที่ของตน

๒.๔.๒.๓ ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้องพรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลยพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลหรือปฏิบัติต่อบุคคลต่างจากบุคคลอื่น

๒.๔.๒.๔ ปฏิบัติงานโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ของตัวเองมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงาน สังคม และผลประโยชน์ของชาติ

๒.๔.๒.๕ ใช้ตำแหน่งหน้าที่เรียกรับ ยอมรับหรือดำเนินการอื่นใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเครือข่าย ในลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อน หรือละเว้นการดำเนินการใด ๆ ที่ประสงค์จะให้ตนเองได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

๒.๔.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๔.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : จำเอกกองอาจ รับประทานอาหารต่อกรมป่าไม้เมื่อพบเห็น ผู้บุกรุกเข้าไปทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

สถานการณ์ ๒ : ร้อยเอกหญิงโสภี บริจาคเงินให้โรงพยาบาล เพื่อสาธารณะประโยชน์

สถานการณ์ ๓ : ผู้พันโต ส่งกำลังพลที่อยู่ในบังคับบัญชา ช่วยเหลือประชาชนที่ประสบเหตุอุทกภัยในพื้นที่ประสบภัยโดยเร่งด่วน ทั้งที่ยังไม่ได้รับการประสานขอความช่วยเหลือ

สถานการณ์ ๔ : พลเรือโทเอ ให้บริษัทของญาติพี่น้องตนเองถอนตัว ออกจากการประมูลในโครงการที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง แม้ไม่มีใครรู้ความจริงนี้

สถานการณ์ ๕ : พลอาสาสมัครทหารพรานสอง เก็บขยะที่โง่ ทางเดิน แม้ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของตนเอง เป็นต้น

๒.๔.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : สิบโทบี แกล้งหลอกลวงให้รถชนของหนีภาษี ผ่านด่านที่ตัวเองรับผิดชอบ

สถานการณ์ ๒ : ว่าที่ร้อยโทเอก ซึ่งเป็นทหารอาสา รู้เห็นการกระทำ ที่ผิดกฎหมายแต่ไม่ยอมแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเข้าไปแจ้งเบาะแสในชั้นการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

สถานการณ์ ๓ : จำโชค ซึ่งทำหน้าที่จำกองร้อย ให้ภรรยา มาขายอาหารช่วงค่ำให้แก่พลทหารในบังคับบัญชาโดยคิดราคาแพงกว่าปกติ

สถานการณ์ ๔ : จำเอกสมยศ ปฏิบัติหน้าที่สุทกรรม นำอาหาร ที่ประกอบเลี้ยงให้พลทหารกองประจำการในแต่ละวัน กลับไปให้ครอบครัวรับประทานด้วย

สถานการณ์ ๕ : นางสาวสาม ลูกจ้างประจำ หลีกเลี้ยงหรือหลบ เลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ของหน่วย เป็นต้น

๒.๕ การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานและคุณภาพของงาน มีการปฏิบัติ ราชการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

สาระสำคัญ

มุ่งมั่น อุทิศตน ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผล สัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคิดถึงประโยชน์และความคุ้มค่า ในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รักษามาตรฐานและคุณภาพของงาน มีการปฏิบัติราชการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ด้วยการมุ่งถึงความเป็นเลิศของงาน

๒.๕.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๕.๑.๑ ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ ละเอียดรอบคอบ มุ่งมั่น ขยัน อดทนเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายทันตามกำหนดเวลา โดยได้ผลลัพธ์อย่างคุ้มค่าทั้งในส่วนของการใช้ เงิน เวลา และทรัพยากร อย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๕.๑.๒ เชื่อมมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ร่วมมือร่วมใจช่วยกันปฏิบัติงาน ด้วยความเต็มใจสุดความสามารถ ประสานงานกับทีมงานและฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมาย และเนื้อหาสาระของงานที่ตรงกัน

/ ๒.๕.๑.๓ ปฏิบัติหน้าที่ ...

๒.๕.๑.๓ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และความระมัดระวังอย่างเต็มกำลังความสามารถตามคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพและกล้ารับผิดชอบในความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งพร้อมรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ

๒.๕.๑.๔ มุ่งพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการใฝ่หาความรู้และนำความรู้ความเชี่ยวชาญไปใช้พัฒนาตนเองและสร้างสรรค์งานเพื่อส่วนรวม รวมทั้งพยายามรักษามาตรฐานการทำงาน

๒.๕.๑.๕ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคำวิจารณ์ที่มีเหตุผล พร้อมทั้งจะตอบหรือชี้แจงอย่างมีเหตุผลและอธิบายเหตุผลให้แก่ผู้ร่วมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และนำความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และ/หรือประกอบการพิจารณาการพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เป็นต้น

๒.๕.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๕.๒.๑ ปฏิบัติงานโดยไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ขาดความรู้หรือทักษะในงาน ทำให้เกิดผลเสียและทำงานไม่เต็มกำลังความสามารถ

๒.๕.๒.๒ มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้อง ไม่มีการสื่อสารที่เข้าใจตรงกันกับเพื่อนร่วมงาน หลีกเลี่ยงและขาดการพัฒนาตนเองหรือไม่นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการทำงาน

๒.๕.๒.๓ นำปัญหาส่วนตัวมาเป็นอุปสรรคในการทำงาน

๒.๕.๒.๔ ปล่อยปละละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบเห็นว่าผู้ใต้บังคับบัญชา มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เต็มความสามารถ หรือตามมาตรฐานเดิมที่เคยปฏิบัติ

๒.๕.๒.๕ ละเลยข้อมูลหรือประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องอื่นใด เมื่อต้องให้คำปรึกษาหรือตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ เป็นต้น

๒.๕.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๕.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : พันเอกหนึ่ง สั่งการให้กำลังพลเตรียมพร้อมให้คณะกรรมการ ๕ ส. เข้าตรวจสอบภายในสำนักงานล่วงหน้าตามเวลาที่เหมาะสม และกำกับบุหรี่ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

สถานการณ์ ๒ : จำอากาศตรีสมชาย ปิดไฟ และเครื่องใช้ไฟฟ้าในสำนักงาน เมื่อไม่มีผู้ใช้งาน

สถานการณ์ ๓ : สิบเอกเจนศึก หมั่นออกกำลังกายอยู่เป็นประจำ ซึ่งทำให้ร่างกายแข็งแรง เพื่อเตรียมร่างกายให้พร้อมรับภารกิจของหน่วย

สถานการณ์ ๔ : ร้อยโทจิรวุฒน์ ตัดสินใจอย่างทันท่วงทีให้ขบวนรถลำเลียงพล ที่กำลังเดินทางไปเพื่อการซ้อมรบใช้เส้นทางสำรอง เพราะเส้นทางหลักถูกตัดขาด เนื่องจากน้ำท่วม เพื่อให้ถึงที่หมายตามเวลานัดหมาย ทำให้ภารกิจสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สถานการณ์ ๕ : เรือโทหนึ่ง เปิดเผยข้อมูลเรื่องสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งหมดที่พลทหารพึงได้ เพื่อให้พลทหารได้ตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่ตนได้รับว่าครบถ้วนหรือไม่ เป็นต้น

๒.๕.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : พันเอกหนึ่ง ประวิงเวลาไม่ยอมส่งมอบเอกสารที่อยู่ในความครอบครอง ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารทางราชการมีคำสั่งให้ส่งมอบเอกสารดังกล่าว

สถานการณ์ ๒ : จ่าตรีสมชาย ปฏิบัติหน้าที่เสมียนเวร ไม่ได้ตรวจสอบห้องประชุม ซึ่งได้มีการประชุมเสร็จสิ้นแล้ว แต่ยังไม่ได้ปิดเครื่องปรับอากาศ ทำให้หน่วยงานใช้ไฟฟ้าเกินความจำเป็น

สถานการณ์ ๓ : เรืออากาศโทเอ ไม่เตรียมร่างกายให้พร้อมทำการบินโดยการพักผ่อนไม่เพียงพอ เนื่องจากคุ้ยโทรศัพท์กับแฟนสาวจนเช้า

สถานการณ์ ๔ : จ่าสิบเอกเจนรบ ดื่มสุราหลังเลิกงานเป็นประจำจนทำให้สุขภาพอ่อนแอ ทำให้ไม่สามารถนำหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถานการณ์ ๕ : เรือตรีสอง ไม่เคยแจ้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งหมดที่พลทหารพึงได้ ให้พลทหารทราบ เป็นต้น

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม ให้การช่วยเหลือและบริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอริยาไยและไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ภายใต้กรอบของกฎหมาย

สาระสำคัญ

พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ปราศจากอคติและไม่เป็นธรรม ให้การช่วยเหลือและบริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอริยาไยและไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึกหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่าง เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพ ร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจสังคม รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนโดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงภายใต้กรอบของกฎหมาย

๒.๖.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๖.๑.๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของตนด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม เสมอภาค และสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของทางราชการที่ส่งเสริมความเท่าเทียมกัน และความหลากหลายของสังคม

๒.๖.๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติ โดยไม่หลีกเลี่ยง ละเลย หรือละเว้น และไม่ใช้อำนาจเกินกว่าที่มีอยู่ตามกฎหมาย และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อราชการ

๒.๖.๑.๓ ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนั้นจะได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒.๖.๑.๔ ใช้ดุลพินิจและตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถ ตรงไปตรงมา ปราศจากอคติส่วนตัวตามข้อมูลพยานหลักฐานและความเหมาะสมของแต่ละกรณี

๒.๖.๑.๕ ให้บริการผู้มาติดต่อขอรับบริการอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ ภายใต้ระเบียบของทางราชการ เป็นต้น

๒.๖.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๖.๒.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่ซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม มุ่งหวังและแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้จากการทำงาน

๒.๖.๒.๒ ปล่อยปละละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบเห็นว่า มีการกระทำที่ขัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ล่าช้า หรือไม่โปร่งใส

๒.๖.๒.๓ ดำเนินการต่อประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเพื่อผลประโยชน์เรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยความไม่เป็นธรรมชาติความเป็นกลาง ทำให้ให้กระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคล หรือก่อภาระหรือหน้าที่ให้บุคคลโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

๒.๖.๒.๔ ไม่รับผิดชอบเมื่อมีปัญหาร้องเรียน กรณีที่บุคคลไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติราชการหรือดำเนินการใด ๆ

๒.๖.๒.๕ มีอคติในการปฏิบัติหน้าที่โดยเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ปล่อยปละละเลยหรือเพิกเฉย เมื่อพบเห็นว่ามี การเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์อื่นใด จากประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการ เป็นต้น

๒.๖.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๖.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : ร้อยตรีหญิงแพรว อธิบายขั้นตอนและวิธีการให้กับบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อราชการในการขอใบอนุญาตมีซึ่งยุทธภัณฑ์อย่างถูกต้องครบถ้วน และเป็นมิตร

สถานการณ์ ๒ : เรือโทเอ ณะนำอาวุธยุทธโธปกรณ์ต่าง ๆ ให้ประชาชนที่เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ทหารเรือด้วยความใส่ใจและใช้คำพูดที่สุภาพเรียบร้อย

สถานการณ์ ๓ : เรืออากาศเอกแสนชัย รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์จากประชาชน และตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

สถานการณ์ ๔ : พันโทอัครเดช มอบถุงยังชีพให้กับประชาชนที่ประสบอุทกภัย โดยให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดก่อน แม้ครอบครัวของตนเองก็ประสบอุทกภัยเช่นกัน

สถานการณ์ ๕ : สิบเอกชาติชาย ปฏิบัติต่อพลทหารในบังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรม และปราศจากอคติ เป็นต้น

๒.๖.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : เรือตรีเสื่อ แจ้งบุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อราชการ โดยใช้วาจาไม่สุภาพ ให้มารับบริการในภายหลัง เนื่องจากใกล้เลิกเวลาราชการ

สถานการณ์ ๒ : อาสาสมัครทหารพรานบอย ใช้วาจาไม่สุภาพต่อประชาชนที่ผ่านด่านตรวจความมั่นคง

สถานการณ์ ๓ : นางใบเตย ลูกจ้างชั่วคราว ยุงให้เพื่อนร่วมงานรับประทานอาหารนอกหน่วยงานจนเลยเวลาพักเที่ยง จนทำให้ประชาชนต้องมารอใช้บริการเป็นเวลานาน

สถานการณ์ ๔ : ร้อยโทเอี่ยม ปฏิเสธไม่รับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์จากประชาชน เพราะมองว่าเรื่องดังกล่าวไม่มีมูล โดยไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน

สถานการณ์ ๕ : พันเอกชาย จัดส่งเอกสารที่อยู่ในความครอบครองให้บุคคลภายนอกที่ขอรับเอกสารตามที่กฎหมายบัญญัติด้วยความล่าช้าและไม่ครบถ้วน เพื่อประวิงเวลาและปกปิดข้อเท็จจริงบางประการ โดยไม่มีเหตุอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย เป็นต้น

๒.๗ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ รวมทั้ง การเชิดชูและรักษาไว้ซึ่ง เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และอุดมการณ์ของข้าราชการ กห.

สาระสำคัญ

พึงวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ ในการดำรงตนและการดำเนินชีวิต ด้วยการรักษาเกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และอุดมการณ์ของข้าราชการ กห. อย่างถูกต้อง รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ด้วยการเคารพกฎหมายและมีวินัย

๒.๗.๑ ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's) เช่น

๒.๗.๑.๑ ดำรงตนเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดี โดยน้อมนำพระบรมราโชวาท หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักคำสอนทางศาสนา จรรยาวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เบียดเบียนตนเอง เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เอาเปรียบธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๗.๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสีย เกียรติคุณ ศักดิ์ศรี และชื่อเสียงแห่งอาชีพและทางราชการ

๒.๗.๑.๓ ตระหนักอยู่เสมอว่าตนเองอยู่ในฐานะข้าราชการ ต้องดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงตนอย่างเหมาะสม ศรัทธาและเคารพต่อวิชาชีพของตน

๒.๗.๑.๔ รักษากระยะห่างกับฝ่ายการเมืองอย่างเหมาะสม ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทางราชการไปยุ่งเกี่ยวกับฝ่ายการเมืองในเรื่องส่วนตัว

๒.๗.๑.๕ เชิดชู และรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของหน่วยต้นสังกัด และอุดมการณ์ของข้าราชการ กห. ปฏิบัติหน้าที่และประพฤติปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมเป็นต้น

๒.๗.๒ ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts) เช่น

๒.๗.๒.๑ กระทำการใด ๆ หรือการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะโดยไม่คำนึงถึงหน้าที่ความรับผิดชอบและเป็นการทำลายภาพลักษณ์ อันอาจนำความเสื่อมเสียและไม่ไว้วางใจให้เกิดแก่ส่วนราชการโดยรวม

๒.๗.๒.๒ กระทำการใด ๆ อันเป็นการยุยงส่งเสริมผู้ใดบังคับบัญชาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือยุยงปลุกปั่นให้แตกความสามัคคีภายในหน่วยงาน ทำให้เสื่อมเสียหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น

๒.๗.๒.๓ ไม่กระตือรือร้น มีความคิดเชิงลบในการทำงาน ไม่ตระหนักในสำนึกรับผิดชอบต่อองค์กร ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการพัฒนาตนเองเพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งเพื่อตนเองและหน่วยงาน

๒.๗.๒.๔ ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน พุดถึงองค์กรในทางที่ไม่ดี เหยียดหยาม ใส่ร้ายองค์กรตนเอง ทุจริตต่อหน้าที่หรือการกระทำอื่น ๆ ทำให้ชื่อเสียงของหน่วยงานและ กห. เสื่อมเสีย

๒.๗.๒.๕ ประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่ไม่สอดคล้องกับระเบียบ กห. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาวินัย พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้น

๒.๗.๓ ลักษณะตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หรือการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒.๗.๓.๑ การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : นางสาวแพรว นักเรียนแพทย์ทหารมีความประพฤติสุภาพเรียบร้อย รักษามารยาทของสังคม และตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นแพทย์ที่ดี

สถานการณ์ ๒ : พลทหารยุคล เสียสละที่นั่งบนรถโดยสารให้เด็กสุภาพสตรี หรือคนชรา

สถานการณ์ ๓ : นักเรียนจำอากาศโอรส ทำความเคารพนายทหารสัญญาบัตร แม้อยู่ภายนอกโรงเรียน อย่างถูกต้องตามแบบธรรมเนียมทหาร

สถานการณ์ ๔ : พันตรีภานุมาศ ได้รับทุนการศึกษาให้ไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบกต่างประเทศ ปฏิบัติตนอย่างมีวินัยจนได้รับการยกย่องในหมู่นายทหารต่างประเทศ

สถานการณ์ ๕ : พันเอกทัศนัย ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทเต็มกำลัง เสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ แม้ไม่ได้เงินค่าล่วงเวลา เป็นต้น

๒.๗.๓.๒ การฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม เช่น

สถานการณ์ ๑ : พันโทสมหมาย เป็นหัวหน้าแผนกในกรมฝ่ายเสนาปฏิบัติงานโดยละเอียดเป้าหมายของการทำงาน ใช้คำว่า ไม่ จนตติเป็นนิสัย ไม่รู้ ไม่ได้ ไม่ทำ ไม่ทัน ไม่ให้เกียรติคนอื่น ไม่รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ให้คำแนะนำปรึกษากับคนในหน่วยงาน

สถานการณ์ ๒ : จำด้า ยุยงส่งเสริมผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาไปในทางที่ไม่ถูกต้องหรือทำให้เสื่อมเสียก่อให้เกิดการแตกความสามัคคีในหน่วยทหาร

สถานการณ์ ๓ : ผู้หมวดแสงชัย ขณะแต่งเครื่องแบบหรือไม่แต่งก็ตาม มักสูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบ จนเป็นที่ตำหนิของประชาชนคนทั่วไป

สถานการณ์ ๔ : นายโชคชัย เป็นพนักงานราชการ มักแต่งเครื่องแบบที่ไม่เรียบร้อย เครื่องหมายหมองคล้ำ ปลอมยศยาว รองเท้าไม่ขัด โดยรวมสรุปได้ว่าแต่งกายโทรม

สถานการณ์ ๕ : ผู้กองเสือ จัดงานเลี้ยงกองร้อยโดยมีการจัดแสดงโชว์ที่ไม่เหมาะสม รวมถึงมีภาพเคลื่อนไหวของผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ในอาการเมามายหลุดจาหรือทำพฤติกรรมที่ไม่สมควรเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน เป็นต้น

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พ.อ. ขวพล เกตุชู

(ขวพล เกตุชู)

ผอ.กปค.สภพ.สม.

**ผนวก ข การกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี
และมาตรการที่ใช้บังคับมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
ประกอบคำสั่ง กท.(เฉพาะ) ที่ ๓๕๘/๖๕ ลง ๓๐ ก.ย.๖๕**

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ.๒๕๖๒ มีข้อกำหนดและกลวิธีในการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกประเภทอย่างจริงจัง ในส่วนของ กท. กำหนดให้สภากลาโหม, กมจ.กท. และส่วนราชการ มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกระบวนการรักษাজริยธรรม และการประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจจัดหลักสูตรการฝึกอบรม การเผยแพร่ความเข้าใจ ตลอดจนการกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ข้าราชการการกระทรวงกลาโหมมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี และมาตรการที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการการกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรม หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม โดยในส่วนของ กท. กำหนดการปฏิบัติ ดังนี้

๑. การกำหนดมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี

ส่วนราชการจะต้องดำเนินการตามระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษাজริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ สร้างมาตรการจูงใจเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมทางคุณธรรมและจริยธรรมในหลายรูปแบบ เช่น

๑.๑ จัดให้มีระบบบันทึกพฤติกรรมสีขาว (พฤติกรรมทางคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์) ที่เหมาะสมและสามารถติดตามพัฒนาการในระดับบุคคลได้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมส่วนบุคคล และควรแปลงเป็นคะแนนซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกำลังพล เช่น การพัฒนา การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การประเมินผลการปฏิบัติราชการ และการเลื่อนเงินเดือน เป็นต้น

๑.๒ จัดทำแบบทดสอบการประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมสำหรับผู้เข้ารับการคัดเลือกเข้าสู่ระบบราชการ เพื่อให้ทราบความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่แรกเข้าทำงาน

๑.๓ จัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมตามมาตรฐานทางจริยธรรม หรือประมวลจริยธรรม ได้แก่ การประเมินจริยธรรมแนวราบ (ระหว่างผู้ร่วมงาน) การประเมินจริยธรรมแนวดิ่ง (การประเมินโดยผู้บังคับบัญชา)

๑.๔ จัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการนำพฤติกรรมทางจริยธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการกำลังพล รวมถึงจัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินพฤติกรรมทางจริยธรรมเพื่อแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

๑.๕ จัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์และวิธีการเชิดชูเกียรติหน่วยงานหรือข้าราชการกระทรวงกลาโหม ที่สังกัดในส่วนราชการที่ประพฤติปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมได้อย่างดีเยี่ยม และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม เพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมตามที่กำหนด เป็นต้น

/ ๒. กำหนด ...

๒. กำหนดมาตรการที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการการกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีพฤติกรรม ที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม

กำหนดให้มีหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินการหรือการวินิจฉัยการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม เพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยมีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการก่อนที่จะมีการออกคำสั่ง เพื่อดำเนินการตามมาตรการกำกับดูแลเรื่องจริยธรรม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีลำดับก่อนหลังต่อเนื่องกัน อันได้แก่ การตั้งเรื่องกล่าวหา การสืบสวน สอบสวน การพิจารณาความผิดและกำหนดการปฏิบัติสำหรับผู้ฝ่าฝืน จริยธรรม รวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ ในระหว่างการสอบสวนพิจารณา ซึ่งถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะใช้ดุลพินิจสั่งดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด

๒.๑ กระบวนการดำเนินการทางจริยธรรม มูลเหตุของการถูกดำเนินการ ทางจริยธรรม อาจมาจากเหตุ ดังนี้

- ๒.๑.๑ เมื่อมีการกล่าวหาหรือสงสัยว่ากำลังพลกระทำผิด
- ๒.๑.๒ เมื่อมีผู้ร้องเรียนขึ้นมา
- ๒.๑.๓ เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้เห็นหรือสงสัย
- ๒.๑.๔ เมื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นแจ้งมา
- ๒.๑.๕ เมื่อพบการกระทำความผิดเผยแพร่บนสื่อสาธารณะ

๒.๒ การดำเนินการเมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีการกระทำผิดจริยธรรม

“การกล่าวหา” คือ การร้องเรียนกล่าวโทษระบุว่ามีข้าราชการ กท. มีพฤติการณ์หรือมีการกระทำที่ผิดจริยธรรมตามระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยการกล่าวหาที่เป็นความผิดทางจริยธรรม ซึ่งมีได้ทั้งการกล่าวหาที่เป็นหนังสือหรือการกล่าวหา ด้วยวาจา

๒.๒.๑ กรณีที่มีการร้องเรียนเป็นหนังสือ จะต้องมียละเอียดดังนี้

- ๒.๒.๑.๑ การระบุชื่อและลงลายมือชื่อผู้กล่าวหา
- ๒.๒.๑.๒ ระบุชื่อหรือตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาหรือมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะให้ทราบว่าเป็นการกล่าวหาข้าราชการ กท. ผู้ใด
- ๒.๒.๑.๓ ข้อเท็จจริงหรือมีพยานหลักฐานเบื้องต้นเพียงพอที่จะให้เข้าใจได้ว่าผู้นั้น มีพฤติการณ์ หรือการกระทำผิดอย่างไร หรือเพียงพอที่จะสามารถสืบสวนเพื่อค้นหาความจริงต่อไปได้

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้บังคับบัญชาต้องสืบสวนในเบื้องต้นก่อน หากเห็นว่าไม่มีมูลก็สั่งยุติเรื่อง ถ้าเห็นว่ามีมูล ก็สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต่อไป ในกรณีที่หนังสือร้องเรียนไม่ลงลายมือชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องเรียน หรือเป็นการร้องเรียนที่ไม่ปรากฏตัวตนของผู้ร้องเรียนหรือไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่แน่นอน จะเข้าลักษณะของบัตรสนเท่ห์ หากมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ผู้บังคับบัญชาสามารถพิจารณาต่อไปได้ ให้ผู้บังคับบัญชาใช้ดุลพินิจพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒.๒.๒ กรณีการกล่าวหาด้วยวาจา มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ให้ผู้บังคับบัญชาบันทึกปากคำและให้ผู้ร้องเรียนลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปี เพื่อให้ปรากฏหลักฐานการกล่าวหาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมรวบรวมพยานหลักฐานอื่น ๆ ประกอบการพิจารณาแล้ว ดำเนินการให้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง หรือสั่งให้บุคคลใดไปสืบสวนหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาสอบถามก็ได้ หากเห็นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหา ก็ให้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนต่อไปหากเห็นว่าไม่มีมูลก็สั่งยุติเรื่อง

๒.๓ การดำเนินการเมื่อผู้บังคับบัญชาพบการกระทำผิดจริยธรรม

กรณีที่ผู้บังคับบัญชาพบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาผู้ใดกระทำความผิดจริยธรรม โดยมีพยานหลักฐาน ในเบื้องต้นอยู่แล้ว ผู้บังคับบัญชาก็สามารถดำเนินการทางจริยธรรมได้ทันที เช่น ผู้บังคับบัญชา พบเห็นข้าราชการทหารกล่าววาจาที่ไม่เหมาะสมต่อสถาบันหลักของชาติ ก็อาจสั่งให้ข้าราชการทหารผู้นั้นชี้แจงหรือรายงานข้อเท็จจริงและอาจสืบสวนพยานผู้รู้เห็นประกอบการพิจารณาด้วย เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า มีมูลกรณีเกิดขึ้นจริง จะสั่งให้ดำเนินการต่อผู้นั้นตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ ก็ได้ หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นสอบสวน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะมีคำสั่งก็ได้

๒.๔ การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น

“การสืบสวน” คือ การสืบหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดจริยธรรมหรือไม่ นอกจากนี้การสืบสวนให้ทำในทางลับ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้าราชการ กท. ผู้ถูกดำเนินการหรือบุคคลภายนอก เช่น ผู้กล่าวหาหรือพยาน เป็นต้น กรณีที่ข้อมูลข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏในเบื้องต้นเพียงพอแก่การพิจารณาแล้ว ก็ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาว่ากรณีนั้นมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดจริยธรรมหรือไม่อย่างไร โดยจะไม่ทำการสืบสวนก็ได้

กรณีที่ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่มีนั้นยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาได้ ก็ให้ผู้บังคับบัญชา ดำเนินการสืบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมทั้งนี้จะดำเนินการด้วยตนเอง หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนแล้วรายงานมาเพื่อพิจารณาต่อไปก็ได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงว่าความผิดนั้น มีมูลการกระทำความผิดฐานใดตามระเบียบ กท. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔

๒.๕ แนวทางการพิจารณาว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานมีมูลการกระทำความผิดจริยธรรมหรือไม่

๒.๕.๑ กรณีถือว่ามีมูล

๒.๕.๑.๑ พบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำตามที่ถูกกล่าวอ้างจริง

๒.๕.๑.๒ พบว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ถูกกล่าวอ้างจริง

๒.๕.๒ กรณีที่ถือว่าไม่มีมูล

๒.๕.๒.๑ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมและพยานหลักฐานไม่เพียงพอให้ทราบว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดจริยธรรม

๒.๕.๒.๒ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์แวดล้อมและพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะทำให้เข้าใจได้ว่าการกระทำความผิดจริยธรรม หรือไม่เพียงพอที่จะดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไปได้

๒.๕.๒.๓ พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดนั้นไม่เป็นความผิดทางจริยธรรม

๒.๕.๒.๔ เมื่อมีการดำเนินการสืบสวนเบื้องต้นหรือตั้งคณะกรรมการสืบสวน (สอบสวน) ข้อเท็จจริง ในเบื้องต้นแล้ว ได้ข้อสรุปพบว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้มีการกระทำตามที่ถูกกล่าวอ้างจริงหรือพบว่าผู้ถูกกล่าวหา มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ถูกกล่าวอ้างจริง อันเป็นกรณีที่ข้อกล่าวหา นั้น มีมูลการกระทำความผิด ซึ่งประเด็นที่ต้องพิจารณาในลำดับต่อมาคือมูลความผิดดังกล่าว เป็นมูลความผิดจริยธรรมหรือไม่

๒.๖ การดำเนินการในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดจริยธรรม

เมื่อผู้บังคับบัญชาพิจารณาในเบื้องต้นหรือพิจารณาจากผลการสืบสวนแล้ว เห็นว่าพฤติการณ์ของข้าราชการ กท. ผู้นั้น มีมูลว่ากระทำความผิดจริยธรรม ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ สอบสวน โดยจะดำเนินการสอบสวนด้วยตัวเองหรือมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใด เป็นผู้สอบสวน ทางจริยธรรม เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาว่ากรณีเป็นความผิดจริยธรรมหรือไม่ ตามข้อใด และควรดำเนินการสถานใด กรณีไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่เหมาะสม นับแต่วันที่พิจารณา ทั้งนี้ต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ข้าราชการ กท. ผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหา ได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ระยะเวลาในการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๒.๗ เมื่อผลการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏว่า

๒.๗.๑ ผู้นั้นไม่มีการฝ่าฝืนหรือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมให้ดำเนินการยุติเรื่อง

๒.๗.๒ ผู้นั้นมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจริง ให้หัวหน้า ส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นว่ากล่าวตักเตือนด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือหรือสั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา โดยการให้ข้าราชการได้มีเวลาในการเข้ารับการอบรมการพัฒนาจริยธรรมอย่างเหมาะสม หรือการนำคำสอนที่ถูกต้องของศาสนามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมเพื่อให้ข้าราชการมีพื้นฐาน จิตใจที่ดี อันจะส่งผลให้มีความประพฤติและการปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมอย่างเคร่งครัด หรือดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการกำลังพล โดยการกำหนดให้นำผลการประเมินด้านจริยธรรมมา ใช้เป็นองค์ประกอบการพิจารณาในเรื่อง การย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ เพื่อให้ได้รับบำเหน็จความชอบ

๒.๗.๓ ผู้นั้นมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนั้น มีมูลความผิดทางวินัยหรือทางอาญาให้ดำเนินการตามกฎหมาย ว่าด้วยการนั้น

ตรวจถูกต้อง

(ลงชื่อ) พ.อ. ชวพล เกตุชู
 (ชวพล เกตุชู)
 ผอ.กปค.สภพ.สม.

จริยธรรมดิจิทัล (Digital Ethics) ของกระทรวงกลาโหม

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๑.	ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศและการพิทักษ์เอกราชอธิปไตย	๑. ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อเทิดทูนและปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. เฝ้าระวัง ตรวจสอบ และแจ้งเตือนผู้บังคับบัญชาเมื่อพบเห็นช่องโหว่หรือสิ่งผิดปกติในระบบเครือข่ายไอทีของทางราชการ ๓. ศึกษาและเท่าทันเทคโนโลยีการโจมตีไซเบอร์และสงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) ของกลุ่มผู้ไม่หวังดีหรือต่างชาติอยู่เสมอ ๔. เข้ารหัสและจำกัดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลเกี่ยวกับความลับทางราชการหรือแผนยุทธการทางทหารอย่างเคร่งครัด ๕. ตรวจสอบความปลอดภัยทางดิจิทัลของอุปกรณ์สื่อสารส่วนตัวก่อนนำเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ซึ่งต้องรักษาความลับหรือพื้นที่ด้านความมั่นคง	๑. กดไลก์ กดแชร์ หรือแสดงความคิดเห็นที่ส่งเสริมข้อมูลบิดเบือนอันเป็นภัยต่อความมั่นคงและสถาบันหลักของชาติ ๒. ถ่ายภาพ ถ่ายคลิป หรือเช็คอินระบุพิกัด (GPS) ในพื้นที่คลังอาวุธ ฐานปฏิบัติการ หรือพื้นที่ยุทธศาสตร์ลงโซเชียล ๓. นำอุปกรณ์เก็บข้อมูลส่วนตัว เช่น Flash Drive, Hard Disk ที่ไม่ได้ผ่านการตรวจหาไวรัสมาเชื่อมต่อระบบภายในของทางราชการ ๔. ดาวน์โหลดโปรแกรมละเมิดลิขสิทธิ์หรือซอฟต์แวร์เถื่อนมาติดตั้งในคอมพิวเตอร์ของทางราชการ ซึ่งเสี่ยงต่อการฝังมัลแวร์จารกรรมข้อมูล ๕. วิจัยหรือเปิดเผยแนวคิดด้านความมั่นคงและยุทธวิธีทางทหารที่ยังไม่เป็นทางการบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๒.	ชื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และ รับผิดชอบหน้าที่	๑. ปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศทางราชการด้วยข้อมูลที่เป็นจริง ตรงไปตรงมา และไม่ดัดแปลงตัวเลขผลการดำเนินงาน ๒. รักษาและปกป้องรหัสผ่าน (Password) และระบบยืนยันตัวตน (OTP/Biometrics) ของตนเองเป็นความลับสูงสุด ๓. ผู้บังคับบัญชาต้องใช้ระบบดิจิทัลตรวจสอบและอนุมัติงานตามลำดับขั้นด้วยความยุติธรรม โปร่งใส ๔. ยอมรับและรับผิดชอบต่อผลกระทบหากเกิดความผิดพลาดจากการสั่งการหรือคีย์ข้อมูลผิดพลาดในระบบไอทีของทางราชการ ๕. ตรวจสอบความถูกต้องของสิทธิ์และเอกสารดิจิทัลในระบบจัดซื้อจัดจ้างอย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อนดำเนินการ	๑. นำบัญชีผู้ใช้งาน (Username) หรือรหัสผ่านของเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาไปสวมรอยเพื่อนุมัติหรือแก้ไขงาน ๒. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปกปิด แสวงหา หรือเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องในระบบงบประมาณของทางราชการและพัสดุดอนไลน์ ๓. ลบ แก้ไข หรือล้างทำลายประวัติการใช้งาน (Log Files) ในระบบคอมพิวเตอร์ของทางราชการเพื่อเจตนาปกปิดร่องรอยความผิด ๔. ใช้ระบบจัดเก็บข้อมูลคลาวด์สาธารณะ (Public Cloud) ในการสำรองไฟล์เอกสารราชการที่เป็นความลับโดยไม่ได้รับอนุญาต ๕. เมินเฉยต่อการรายงานเมื่อตรวจพบว่ามีกำลังพลในสังกัดกำลังกระทำการทุจริตผ่านระบบสารสนเทศ

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๓.	กล้าตัดสินใจและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม	๑. กล้าทักท้วงและปฏิเสธคำสั่งทางออนไลน์ (เช่น ส่งผ่าน LINE) หากคำสั่งนั้นเสี่ยงต่อการผิดกฎหมายหรือระเบียบราชการ ๒. ชี้แจงข้อเท็จจริงด้วยข้อมูลที่ถูกต้องเมื่อพบเห็นการบิดเบือนข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงาน ผ่านช่องทางที่เป็นทางการ ๓. รายงานผู้บังคับบัญชาทันทีเมื่อพบว่ามี การเจาะระบบ (Hacking) หรือมีความพยายามโจมตีไซเบอร์ในหน่วยงาน ๔. ยืนหยัดให้ข้อมูลที่ เป็นจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเมื่อมีการขอตรวจสอบข้อมูลการใช้งานดิจิทัลย้อนหลัง ๕. สนับสนุนและปกป้องเพื่อนร่วมงานที่ทำหน้าที่แจ้งเบาะแสการกระทำผิดทางไซเบอร์ภายในหน่วยงาน	๑. เพิกเฉย ยินยอม หรือทำตามเมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งให้บิดเบือนข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อหวังผลงาน ๒. สมรู้ร่วมคิดหรือช่วยปิดบังหลักฐานดิจิทัล เช่น คลิปวิดีโอ, แชตไลน์ เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิดทางวินัย ๓. กลั่นแกล้ง แสก หรือจงใจตัดสิทธิ์การเข้าถึงระบบไอทีของเพื่อนร่วมงานเพียงเพราะมีความเห็นไม่ตรงกัน ๔. ละเลยไม่จัดการเมื่อพบเห็นกำลังพลใช้บัญชีโซเชียลกระทำความผิดกฎหมายหรือละเมิดสิทธิผู้อื่น ๕. ลบโพสต์ที่เป็นข้อร้องเรียนหรือคำติชมอันเป็นประโยชน์ของประชาชนออกจากระบบเพื่อหลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหา

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๔.	ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ	๑. ใช้อุปกรณ์สารสนเทศและระบบอินเทอร์เน็ตของราชการเพื่อการพัฒนางานและขับเคลื่อนภารกิจของทางราชการเป็นหลัก ๒. ใช้สื่อออนไลน์และแอปพลิเคชันในการประสานงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนในยามเกิดภัยพิบัติอย่างทันท่วงที ๓. แบ่งปันความรู้ ทักษะด้านดิจิทัล (Digital Literacy) และความปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่เพื่อนร่วมงานและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ๔. ตรวจสอบให้แน่ใจว่าการโพสต์ข้อความหรือรูปภาพในโซเชียลส่วนตัว จะไม่ส่งผลเสียต่อความมั่นคงและภาพรวมของหน่วยงาน ๕. สละเวลาส่วนตนมาร่วมขับเคลื่อนงานสร้างสรรค์ Content เชิงบวกเพื่อสาธารณะและกระทรวงกลาโหมผ่านช่องทางออนไลน์	๑. นำเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือชื่อหน่วยงานไปใช้แอบอ้างทำ Content ออนไลน์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น หาสปอนเซอร์, สร้างรายได้ ๒. ใช้ระบบเครือข่ายและทรัพยากรของทางราชการในการทำธุรกิจส่วนตัว เช่น เทรดหุ้น ขุดคริปโต หรือขายของออนไลน์ในเวลาราชการ ๓. ปลอมใจให้อุปกรณ์ไอทีส่วนตัวดาวน์โหลดหรืออัปเดตไฟล์ขนาดใหญ่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน จนดิ่งสัญญาณอินเทอร์เน็ตส่วนรวมของหน่วยเสียหาย ๔. นำซอฟต์แวร์หรืออุปกรณ์ระบบเครือข่ายที่ราชการจัดซื้อไว้ไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน ๕. ใช้ความเป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหมไปกดดัน บังคับ หรือขอสิทธิพิเศษจากแบรนด์ ร้านค้า หรือบุคคลอื่นในพื้นที่ออนไลน์

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๕.	มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน และมีความโปร่งใส	๑. พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและการใช้โปรแกรมสมัยใหม่เพื่อลดขั้นตอนและเพิ่มความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ ๒. จัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-document) อย่างเป็นระบบ ระบุวันที่และผู้จัดทำให้ชัดเจนเพื่อความโปร่งใสในการตรวจสอบ ๓. ใช้ระบบการประเมินผลออนไลน์เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและนำมาปรับปรุงมาตรฐานการทำงานของหน่วยงาน ๔. บำรุงรักษา อัปเดตซอฟต์แวร์ระบบและแอนตี้ไวรัสของคอมพิวเตอร์ทางราชการให้พร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอ ๕. เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะผ่านหน้าเว็บไซต์ของหน่วยงานอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามกฎหมาย	๑. ใช้เวลาราชการไปกับการดูความบันเทิง เล่นเกมออนไลน์ ชอปปิง หรือใช้แอปพลิเคชันส่วนตัวจนงานในหน้าที่เกิดความล่าช้า ๒. ละเลยไม่จัดสำรองข้อมูลสำคัญ (Backup) ในระบบราชการ จนทำให้เกิดความเสียหายหรือข้อมูลสูญหายเมื่อระบบล่ม เมื่ออัปเดตหรือการลงโปรแกรมระบบปฏิบัติการใหม่ ๓. ปฏิเสธการเรียนรู้ระบบไอทีหรือแพลตฟอร์มบริหารงานใหม่ๆ ของราชการ แล้วทำงานแบบเดิมที่ล่าช้าและเปลืองงบประมาณ ๔. ปิดบังช่องโหว่ของระบบสารสนเทศที่ตนเองดูแลอยู่เพราะกลัวความผิด จนทำให้ระบบถูกโจมตีในวงกว้าง ๕. จงใจรอกข้อมูลเท็จหรือสร้างยอดสถิติผู้เข้าชม/ผู้ใช้งานระบบดิจิทัลเกินจริงเพื่อสร้างผลงานหลอกผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๖.	ปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม สุภาพ และไม่เลือกปฏิบัติ	๑. ใช้ช่องทางสื่อสารดิจิทัลของหน่วยงาน เช่น เพจ, LINE, อีเมล ในการตอบคำถามและให้บริการประชาชนด้วยคำสุภาพ เป็นมิตร ๒. ให้ข้อมูลข่าวสารทางราชการที่เป็นความจริง ไม่บิดเบือน ไม่ปิดบังข้อมูลที่ประชาชนพึงรู้ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด ๓. ตรวจสอบความถูกต้องและเป็นกลางของข้อมูลก่อนชี้แจงประเด็นดราม่าหรือข้อสงสัยของสังคมบนโลกออนไลน์ ๔. ให้สิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลและการบริการดิจิทัลแก่กำลังพลและประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมตามหลักสิทธิมนุษยชน และตามที่กฎหมายกำหนด ๕. แนะนำและช่วยเหลือผู้สูงอายุหรือผู้ไม่มีความรู้ทางเทคโนโลยี (Digital Divide) ให้สามารถเข้าถึงสิทธิและระบบบริการของทางราชการได้	๑. ใช้ถ้อยคำหยาบคาย ประชดประชัน รุนแรง หรือแสดงอารมณ์ส่วนตัวในการโต้ตอบกับประชาชนผ่านสื่อออนไลน์ของราชการ ๒. บล็อก ปิดกั้น คอมเมนต์ หรือละเลยการให้บริการแก่ประชาชนบนโลกออนไลน์เพียงเพราะเขามีความเห็นส่วนตัวต่างจากตัวเอง ๓. ใช้พื้นที่ออนไลน์ในการเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ ร่างกาย หรือฐานะทางสังคมของผู้อื่น ๔. นำข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือประวัติของประชาชน/กำลังพล ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต ๕. เลือกปฏิบัติในการอนุมัติงานหรือตอบข้อซักถามผ่านระบบออนไลน์เฉพาะกลุ่มคนที่สนิทหรือให้ผลประโยชน์

ลำดับ	จริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (โดยสรุป)	ข้อกำหนดที่ควรปฏิบัติ (Do's)	ข้อกำหนดที่ไม่ควรปฏิบัติ (Don'ts)
๗.	ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษา ภาพลักษณ์ของทางราชการ	๑. แสดงความคิดเห็น (Comment) หรือโพสต์ภาพหรือข้อความ ในบัญชีโซเชียลส่วนตัวด้วยความสร้างสรรค์ มีกาลเทศะ และเคารพกฎหมาย ๒. ใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารภาพลักษณ์เชิงบวก อุดมการณ์ทหาร และการอุทิศตนช่วยเหลือสังคมของกระทรวงกลาโหม ๓. รักษาเกียรติยศและชื่อเสียงและความสง่างามของความเป็นข้าราชการของกระทรวงกลาโหมไว้เสมอ แม้จะเป็นการสื่อสารในโลกเสมือน (Virtual World) ๔. ตักเตือนและให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานด้วยกันเมื่อเห็นการโพสต์ที่สุ่มเสี่ยงต่อการเสียภาพลักษณ์ของกระทรวงกลาโหม ๕. ใช้พื้นที่ออนไลน์ในการร่วมรณรงค์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เช่น การบริจาคโลหิต หรือการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือกิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น	๑. ใช้บัญชีออนไลน์ส่วนตัวสร้างถ้อยคำเน้นความเกลียดชัง (Hate Speech) หรือร่วมขบวนการคุกคามทางออนไลน์ (Cyberbullying) หรือโพสต์ภาพโป๊เปลือย หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง ทั้งที่สังคมโดยทั่วไปรับทราบความเป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหมของตนเอง ๒. โพสต์ภาพหรือคลิปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเครื่องแบบทหาร เช่น ภาพการดื่มสุรา, เทียวสถานบันเทิง, เล่นการพนัน, หรือทะเลาะวิวาท เป็นต้น ๓. นำภาพการฝึกทหารที่โหดร้ายเกินจริง หรือภาพการลงทัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานและละเมิดสิทธิมนุษยชนไปแชร์ในสื่อโซเชียล แทนที่จะแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔. โพสต์ข้อความดัดพ้อ บ่น ต่อว่าผู้บังคับบัญชา หรือโจมตีหน่วยงานผ่านพื้นที่สาธารณะออนไลน์ (ควรใช้ช่องทางร้องทุกข์, ร้องเรียนตามที่กำหนด) ๕. เข้าร่วม พนันออนไลน์ แชร์ลูกโซ่ หรือสนับสนุนเว็บไซต์/เพจที่ผิดกฎหมายและศีลธรรมผ่านทางบัญชีออนไลน์ของตนเอง

ตัวอย่าง ข้อสอบวัดเจตคติเชิงจริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงาน

(Attitude of Ethics & Leadership)

จำนวน ๕๐ ข้อ ที่จำลองสถานการณ์การทำงาน การแก้ปัญหา แบ่งตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม ๗ ข้อ

แบบทดสอบวัดเจตคติเชิงจริยธรรมและคุณธรรมในการทำงาน (๕๐ ข้อ)

คำชี้แจง: ให้นักเรียน/ผู้เข้ารับการทดสอบเลือกคำตอบที่เห็นว่า เหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว ในฐานะผู้นำหรือผู้มีส่วนรับผิดชอบในสถานการณ์นั้น ๆ

หมวดที่ ๑: ยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ (ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธาน) (ข้อ ๑-๗)

๑. ในสถานการณ์ที่การเมืองมีความผันผวน มีกระแสสังคมเชิญชวนให้กำลังพลแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางการเมืองในพื้นที่หน่วยงาน ท่านในฐานะผู้บังคับบัญชาจะวางตัวอย่างไร

- ก. เข้าร่วมการแสดงออกเพื่อตามกระแสสังคมและสร้างความคุ้นเคยกับมวลชน
- ข. วางตัวเป็นกลางทางการเมือง ยึดมั่นในวินัยทหาร และปกป้องสถาบันหลักของชาติอย่างเคร่งครัด
- ค. อนุญาตให้ลูกน้องทำตามเสรีภาพส่วนบุคคลโดยไม่ตักเตือน
- ง. โพสต์ข้อความวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายตรงข้ามในโซเชียลมีเดียส่วนตัว

๒. มีผู้เสนอให้หน่วยงานนำงบประมาณพิธีการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันฯ ไปใช้จัดกิจกรรมสันติภาพของกองเพื่อความผ่อนคลาย ท่านจะอย่างไร

- ก. ยินยอมตามเสียงส่วนใหญ่เพราะอยากให้ลูกน้องผ่อนคลาย
- ข. ปฏิเสธ และยืนยันให้จัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันฯ อย่างสมเกียรติและถูกต้องตามระเบียบ
- ค. นำงบประมาณไปแบ่งกันในกลุ่มผู้บริหาร
- ง. แกล้งทำเป็นลืมจัดกิจกรรมทั้งสองอย่าง

๓. ท่านพบว่ากำลังพลในสังกัดนำข้อมูลบิดเบือนเกี่ยวกับภารกิจความมั่นคงของชาติไปเผยแพร่ในโซเชียลมีเดีย ท่านจะอย่างไร

- ก. กดไลค์และช่วยแชร์เพื่อเรียกยอดผู้ติดตาม
- ข. เรียกมาตักเตือน ชี้แจงผลกระทบต่อความมั่นคง และดำเนินการตามระเบียบวินัยทหาร
- ค. นิ่งเฉยเพราะถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัวนอกเวลาราชการ
- ง. สั่งลงโทษโดยไม่สอบสวนข้อเท็จจริง

๔. ในระหว่างการปฏิบัติภารกิจชายแดน มีการปลุกระดมจากกลุ่มมวลชนให้ทหารละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเห็นแก่ประโยชน์กลุ่มตน ท่านจะอย่างไร

- ก. ยอมทำตามเพื่อหลีกเลี่ยงการปะทะกับมวลชน
- ข. ยืนหยัดปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิทักษ์รักษาอธิปไตยและประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ
- ค. ถอนกำลังออกจากพื้นที่โดยไม่รายงานผู้บังคับบัญชา
- ง. เจรจาขอรับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อแลกกับการถอนกำลัง

๕. หน่วยงานจัดพิธีน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณในวันสำคัญ แต่เป็นวันหยุดราชการ กำลังพลส่วนใหญ่ ไม่ต้องการมาร่วมงาน ท่านจะทำอย่างไร

- ก. สั่งยกเลิกพิธีเพื่อเอาใจกำลังพล
- ข. ชี้แจงถึงความสำคัญ สร้างความตระหนักรู้ และนำทีมร่วมพิธีด้วยความตั้งใจเพื่อเป็นแบบอย่าง
- ค. บังคับและคาดหวังโทษตัดเงินเดือนทุกคนที่ไม่มา
- ง. จัดบุคคลภายนอกมาร่วมพิธีแทนกำลังพล

๖. ท่านพบเห็นกำลังพลใช้เครื่องแบบและยศทหารไปแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมในสถานที่อโคจร ซึ่งส่งผลเสียต่อเกียรติภูมิของกองทัพ ท่านจะดำเนินการอย่างไร

- ก. ปล่อยไปเพราะเป็นเรื่องส่วนตัวนอกเวลางาน
- ข. ว่ากล่าวตักเตือนทันที และส่งเรื่องดำเนินการทางวินัยเพื่อรักษาเกียรติและภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
- ค. ถ่ายคลิปไปโพสต์ประจานในอินเทอร์เน็ต
- ง. ไปร่วมสังสรรค์ด้วยเพื่อรักษาสัมพันธภาพ

๗. หากท่านได้รับมอบหมายให้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สร้างความรักชาติและความสามัคคี แต่ลูกน้องเห็นว่าเป็นเรื่องล้าสมัย ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ยกเลิกการทำสื่อและรายงานว่าทำไม่ได้
- ข. ปรับรูปแบบการนำเสนอให้ทันสมัย น่าสนใจ แต่ยังคงเนื้อหาเป้าหมายในการอุดมการณ์รักชาติไว้อย่างครบถ้วน
- ค. บังคับให้ลูกน้องทำตามรูปแบบโบราณโดยห้ามมีความคิดสร้างสรรค์
- ง. ลองเลียนแบบผลงานของต่างชาติมาส่ง

หมวดที่ ๒: ชื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ (ข้อ ๘-๑๕)

๘. ผู้อำนวยการกองพบว่า พันโทธนนต์ หัวหน้าแผนกวางแผน ไม่พิจารณาดำเนินการตามลำดับความเร่งด่วน ทำให้ผู้บังคับบัญชาลงนามล่าช้า ทำให้กำลังพลเสียประโยชน์ หากท่านเป็นผู้อำนวยการกอง ท่านจะทำเช่นไร

- ก. แจ้งผู้บังคับบัญชา ตั้งกรรมการสอบสวน
- ข. ช่วยปกปิด ทำข้อตกลงกับกำลังพลที่เสียผลประโยชน์
- ค. ว่ากล่าวตักเตือนและช่วยกันแก้ปัญหา จับตามอง
- ง. หาโอกาสปรับย้ายพันโทธนนต์ไปกองอื่นให้เร็วที่สุด

๙. มีงานด่วนที่สุดเข้ามาในช่วงเย็นใกล้เวลาเลิกงาน และต้องส่งในเช้าวันรุ่งขึ้น แต่ลูกน้องในทีมทุกคนมีภารกิจส่วนตัวที่จำเป็นต้องกลับบ้าน ทัวไปแล้วท่านจะจัดการอย่างไร

- ก. บังคับให้ทุกคนอยู่ช่วยงานโดยขู่ว่าจะตัดคะแนนความประพฤติ
- ข. ปล่อยทุกคนกลับบ้าน แล้วตนเองนั่งทำงานนั้นเพียงลำพังจนเสร็จ
- ค. เรียกประชุมสั้นๆ เพื่อแบ่งงานตามความสมัครใจและอยู่ร่วมรับผิดชอบประสานงานจนเสร็จ
- ง. ส่งข้อความแจ้งผู้บังคับบัญชาว่าไม่สามารถส่งงานทันได้เนื่องจากหมดเวลาราชการ

๑๐. ท่านพบว่ารายงานงบประมาณประจำปีของหน่วยงานมีความคลาดเคลื่อนเล็กน้อยในส่วนของเงินเหลือจ่าย ซึ่งหากปล่อยผ่านไปก็ไม่มีใครสังเกตเห็น ท่านจะอย่างไร

- ก. ปล่อยผ่านไปเพื่อให้งบประมาณดูดีและสอดคล้องกัน
- ข. สั่งการให้เจ้าหน้าที่แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องตามความเป็นจริงทันทีแม้จะทำให้งานล่าช้า
- ค. นำเงินส่วนต่างนั้นไปตั้งเป็นกองทุนส่วนตัวเพื่อใช้ในกิจกรรมสันทนาการของกอง
- ง. โยนความผิดให้เจ้าหน้าที่การเงินและส่งลงโทษทางวินัย

๑๑. ลูกน้องคนสนิทของท่านทำงานผิดพลาดครั้งใหญ่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของแผนก แต่ไม่มีใครรู้ว่าเป็นฝีมือของเขา ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

- ก. ปกป้องลูกน้องคนสนิทและหาแพะรับบาปในแผนกแทน
- ข. ตักเตือนเป็นการส่วนตัวและช่วยกันปกปิดเรื่องไม่ให้หัวหน้าชั้นเหนือขึ้นไปทราบ
- ค. นำเรื่องเข้าสู่กระบวนการสอบสวนตามระเบียบอย่างโปร่งใสโดยไม่เห็นแก่ความเป็นคนสนิท
- ง. แนะนำให้ลูกน้องคนนั้นลาป่วยระยะยาวเพื่อให้อารมณ์ของสังคมในที่ทำงานเย็นลง

๑๒. ท่านได้รับมอบหมายงานชิ้นสำคัญที่มีผลต่อการเลื่อนตำแหน่ง แต่ท่านรู้ตัวว่าไม่มีความเชี่ยวชาญในงานด้านนี้เลย ท่านจะอย่างไร

- ก. ปฏิเสธงานทันทีเพื่อเพลย์เซฟและไม่ให้ตัวเองเสียประวัติ
- ข. ตอบรับงานแล้วนำไปส่งต่อให้ลูกน้องทำทั้งหมดโดยตนเองรอใส่ชื่อเป็นผู้สร้างผลงาน
- ค. ตอบรับงาน พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและดึงผู้ที่มีความรู้มาร่วมทีมเพื่อเรียนรู้ไปด้วยกัน
- ง. แอบลอกเลียนแบบผลงานเก่าของหน่วยงานอื่นมาดัดแปลงส่ง

๑๓. งานที่ท่านควบคุมดูแลเกิดความล้มเหลวเนื่องจากลูกน้องคนหนึ่งทำงานพลาดในขั้นตอนสุดท้าย เมื่อผู้บังคับบัญชาเรียกพบเพื่อถามหาคนรับผิดชอบ ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ชี้แจงว่าเป็นความผิดพลาดของลูกน้องคนนั้นทั้งหมดและขอให้ลงโทษเขา
- ข. ยอมรับผิดในฐานะหัวหน้าผู้ควบคุมงาน พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขและกลับไปปรับปรุงทีม
- ค. เจ็บแค้นและไม่รายงานข้อเท็จจริง ปล่อยให้เรื่องเงียบหายไปเอง
- ง. โยนความผิดให้ระบบเทคโนโลยีหรือปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้

๑๔. ในวันหยุดพักผ่อนของท่าน มีเหตุการณ์วิกฤตเกิดขึ้นที่หน่วยงานซึ่งต้องการการตัดสินใจจากท่านเร่งด่วน ท่านจะตอบสนองอย่างไร

- ก. ปิดโทรศัพท์และตัดการติดต่อเพราะถือว่าเป็นเวลาส่วนตัว
- ข. มอบหมายให้ลูกน้องระดับล่างตัดสินใจแทนไปก่อนโดยไม่ต้องรายงานกลับ
- ค. สแตนด์บายประสานงาน สั่งการ และให้คำปรึกษาผ่านช่องทางสื่อสาร หรือเดินทางไปที่หน่วยงานหากจำเป็น

ง. บอกให้ทุกคนรอจนกว่าจะถึงวันจันทร์เปิดทำการปกติ

๑๕. ท่านสังเกตเห็นว่าระบบการทำงานเก่าขององค์กรมีความซ้ำซ้อนและทำให้กำลังพลเสียเวลามาก แต่หากจะเปลี่ยนระบบใหม่จะต้องเหนื่อยในการจัดทำและสอนคนอื่น ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ทำตามระบบเดิมต่อไปเพราะ "อยู่เป็น" และไม่ต้องหาเรื่องใส่ตัว
- ข. ศึกษาและนำเสนอโครงการปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- ค. เปลี่ยนระบบเฉพาะในส่วนของตนเองโดยไม่สนใจภาพรวมขององค์กร
- ง. บ่นถึงปัญหาให้คนอื่นฟังแต่ไม่มีแนวคิดที่จะลงมือแก้ไข

หมวดที่ ๓: กล้าตัดสินใจและทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม (ข้อ ๑๖-๒๒)

๑๖. ท่านพบว่าหัวหน้างานของท่านเองมีพฤติกรรมทุจริตเชิงนโยบายอย่างชัดเจน และสั่งให้ท่านเซ็นเอกสารผ่านเรื่องที่เกิดกฎหมาย ท่านจะอย่างไร

- ก. เซ็นผ่านให้ทันทีเพราะต้องปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด
- ข. ปฏิเสธการเซ็นชื่อ พร้อมทำบันทึกข้อความคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบ
- ค. ลาออกจากงานทันทีเพื่อหนีปัญหา
- ง. นำเรื่องไปแบล็กเมลหัวหน้าเพื่อขอแลกเปลี่ยนกับการเลื่อนตำแหน่ง

๑๗. ในการประชุมแผนก ลูกน้องระดับปฏิบัติการคนหนึ่งเสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับแนวคิดของท่านอย่างสิ้นเชิงแต่มีเหตุผลและข้อมูลถูกต้อง ท่านจะอย่างไร

- ก. สั่งให้ลูกน้องคนนั้นหยุดพูดและเตือนเรื่องมารยาทในการประชุม
- ข. รับฟังด้วยความตั้งใจ ถ้าที่จะยอมรับข้อบกพร่องของแนวคิดตนเอง และปรับใช้ความคิดเห็นที่ถูกต้อง
- ค. แกล้งรับฟังแต่หลังจากนั้นจะไม่มอบหมายงานสำคัญให้ลูกน้องคนนี้
- ง. ปิดประชุมทันทีเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียหน้า

๑๘. ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ และพบว่าของที่ส่งมามีสเปกต่ำกว่าที่ระบุในสัญญาเล็กน้อย แต่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงขอร้องให้เซ็นผ่านไปก่อน

- ก. เซ็นผ่านให้ทันทีเพราะไม่อยากขัดใจผู้บังคับบัญชา
- ข. ปฏิเสธการตรวจรับอย่างนุ่มนวล ทำรายงานแจ้งข้อเท็จจริงตามจริงเพื่อความถูกต้องตามกฎหมาย
- ค. เรียกรับเงินค่าเสียเวลาสะดุดสเปกแล้วยอมเซ็นผ่านให้
- ง. ลาออกจากกรรมการตรวจรับกลางคันเพื่อหลีกเลี่ยงการรับรู้

๑๙. ท่านพบว่ามีความลับของหน่วยงานรั่วไหลไปยังสื่อมวลชน โดยที่ท่านรู้ว่าเกิดจากความประมาทของท่านเองในการเก็บรักษาเอกสาร ท่านจะอย่างไร

- ก. อยู่เฉยๆ และปล่อยให้ลูกน้องในแผนกรับความสงสัยและโดนเพ่งเล็งแทน
- ข. กล้าออกมายอมรับความผิดพลาดด้วยตนเอง ชี้แจงข้อเท็จจริง และน้อมรับการลงโทษทางวินัย
- ค. สร้างหลักฐานเท็จเพื่อโยนความผิดให้หน่วยงานอื่น
- ง. ไปข่มขู่สื่อมวลชนไม่ให้เปิดเผยแหล่งที่มาของข้อมูล

๒๐. เพื่อนสนิทของท่านขอให้ท่านช่วย "เคลียร์" คดีความลหุโทษให้ โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ของท่านไปกดดันเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

- ก. ช่วยเหลือทันทีเพราะคำว่าเพื่อนสำคัญที่สุดในชีวิต
- ข. ปฏิเสธอย่างนุ่มนวล ชี้แจงว่าไม่สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิดได้ และแนะนำให้เพื่อนปฏิบัติตามกฎหมาย
- ค. รับปากว่าจะช่วยแต่แอบนินทาเพื่อนลับหลัง
- ง. เลิกคบกับเพื่อนคนนั้นทันทีโดยไม่ให้เหตุผล

๒๑. ท่านพบว่ามีการใช้อำนาจข่มขู่กลั่นแกล้งกันในหน่วยงานระหว่างหัวหน้าแผนกกับลูกน้องอย่างไม่เป็นธรรม ท่านจะอย่างไร

- ก. วางเฉยเพราะไม่ใช่เรื่องของตนเอง
- ข. ยื่นมือเข้าช่วยเหลือ ยืนหยัดในความถูกต้อง และนำเรื่องแจ้งต่อหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียนตามช่องทาง
- ค. ย้ายไปอยู่ฝ่ายหัวหน้าแผนกเพื่อความปลอดภัยของตนเอง
- ง. นำเรื่องไปเล่าต่อให้คนอื่นฟังเพื่อความสนุกสนาน

๒๒. ในการทำวิจัยหรือผลงานทางวิชาการ ท่านพบว่าข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ผู้บริหารต้องการ ท่านจะอย่างไร

- ก. ปรับแต่งข้อมูลตัวเลขให้ตรงกับความต้องการของผู้บริหาร
- ข. รายงานผลข้อมูลตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขในเชิงวิชาการ
- ค. ยกเลิกการทำวิจัยและซ่อนข้อมูลไว้
- ง. ไปว่าจ้างบุคคลภายนอกให้เขียนผลวิจัยขึ้นมาใหม่ทั้งหมด

หมวดที่ ๔: คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ (ข้อ ๒๓-๓๐)

๒๓. หน่วยงานของท่านได้รับงบประมาณมาจัดซื้ออุปกรณ์สำนักงาน แต่เพื่อนร่วมงานเสนอให้ซื้อจากร้านของญาติเขาซึ่งราคาสูงกว่าท้องตลาดเล็กน้อยแต่เสนอของแถมส่วนตัวให้ท่าน

ก. ตอบตกลงทันทีเพื่อรักษาน้ำใจเพื่อนร่วมงานและได้ของแถม

ข. ปฏิเสธและยืนยันให้จัดซื้อตามกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใสและเปรียบเทียบราคาเพื่อประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

ค. ให้เพื่อนร่วมงานดำเนินการแทนทั้งหมดเพื่อตนเองจะได้ไม่ต้องรับผิดชอบ

ง. นำเรื่องไปแจ้งความดำเนินคดีกับเพื่อนร่วมงานทันทีโดยไม่ชักช้า

๒๔. ท่านจับได้ว่ามีเจ้าหน้าที่ในกองนารยนต์ส่วนกลางของราชการไปใช้ในธุระส่วนตัวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์เป็นประจำ ท่านจะดำเนินการอย่างไร

ก. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเพราะไม่อยากสร้างความขัดแย้งในองค์กร

ข. เรียกมาตักเตือนและชี้แจงระเบียบการใช้รถหลวงเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม

ค. ขอใช้รถร่วมด้วยในบางครั้งเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

ง. ประณามพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่คนนั้นในไลน์กลุ่มรวมของหน่วยงานทันที

๒๕. ท่านได้รับมอบหมายให้จัดทำโครงการอบรมสัมมนาประจำปี แต่พบว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมานั้นมากเกินความจำเป็นไปอย่างมาก ท่านจะอย่างไร

ก. จัดงานอย่างฟุ่มเฟือยหรูหราเกินจริงเพื่อให้เงินหมดตามงบประมาณ

ข. วางแผนปรับลดกิจกรรมให้เหมาะสม ประหยัดงบประมาณ และส่งคืนเงินส่วนที่เหลือเข้าคลัง

ค. ทำเอกสารเท็จเพื่อเบิกเงินส่วนเกินออกมาแบ่งปันกันในทีมงาน

ง. ลดคุณภาพการจัดงานลงแล้วเก็บเงินส่วนต่างไว้ใช้จ่ายในกลุ่มผู้บริหาร

๒๖. ในเดินทางไปราชการต่างจังหวัด ท่านพังก้างคาวที่บ้านพักของคนที่รู้จักฟรี แต่เจ้าหน้าที่เสนอให้ทำบิลค่าโรงแรมปลอมเพื่อเบิกเงินค่าที่พักตามสิทธิ์ ท่านจะอย่างไร

ก. ทำบิลปลอมเบิกเงินเพราะถือว่าเป็นสิทธิ์ส่วนต่างที่หน่วยงานตั้งงบไว้ให้อยู่แล้ว

ข. ปฏิเสธและรายงานการเดินทางตามความเป็นจริง โดยไม่มีการเบิกค่าที่พักที่ไม่ได้จ่ายจริง

ค. เบิกเงินมาแล้วนำไปเลี้ยงอาหารกลางวันเจ้าหน้าที่คนนั้นเป็นการตอบแทน

ง. แกล้งทำเป็นลืมส่งเอกสารเบิกจ่ายเพื่อตัดปัญหา

๒๗. ท่านรู้ว่าในอนาคตอันใกล้ พื้นที่บริเวณหนึ่งจะถูกพัฒนาเป็นโครงการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ของรัฐ ซึ่งจะทำให้ราคาที่ดินพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก ท่านจะใช้ข้อมูลนี้อย่างไร

ก. รีบไปกว้านซื้อที่ดินบริเวณนั้นในนามของนอมินีเพื่อเก็งกำไร

ข. แจ้งข้อมูลให้ญาติพี่น้องไปซื้อเพื่อประโยชน์ของครอบครัว

ค. เก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับทางราชการอย่างเคร่งครัดและไม่นำไปหาประโยชน์ส่วนตน

ง. ขายข้อมูลนี้ให้กับนักลงทุนอสังหาริมทรัพย์เพื่อแลกกับเงินก้อนโต

๒๘. ลูกน้องนำของหลวง เช่น กระดาษ ปากกา หรือน้ำดื่มของสำนักงาน กลับไปใช้ที่บ้านเป็นจำนวนมาก โดยอ้างว่า "ใครๆ เขาก็ทำกัน" ท่านจะอย่างไร

ก. ปล่อยไปเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งของมูลค่าเล็กน้อยไม่ควรคิดมาก

ข. ชี้แจงและสร้างความตระหนักรู้เรื่อง "แยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม" พร้อมทั้งกฎระเบียบควบคุมห้ามปรามเด็ดขาด

ค. ร่วมนำกลับไปใช้บ้างเพื่อจะได้ไม่เสียเปรียบลูกน้อง

ง. รายงานตั้งกรรมการสอบวินัยร้ายแรงทันทีโดยไม่เตือนก่อน

๒๙. หน่วยงานของท่านได้รับเชิญให้ส่งผู้แทนไปร่วมกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชนรอบพื้นที่ตั้งของหน่วยงานในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ท่านมีความเห็นอย่างไร

ก. เป็นกิจกรรมที่ไร้สาระ เสียเวลาพักผ่อน และสร้างภาพ

ข. เป็นโอกาสที่ดีในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และรักษาภาพลักษณ์ของกองทัพ

ค. ส่งเฉพาะลูกน้องระดับปฏิบัติการไปทำ ส่วนตัวหัวหน้าไม่ต้องไป

ง. จัดคนงานรับจ้างทั่วไปมาแต่งชุดเครื่องแบบหน่วยงานไปทำแทน

๓๐. ท่านพบว่าผู้มีอิทธิพลในพื้นที่พยายามเข้ามาประสานงานขอใช้ทรัพยากรและเครื่องจักรของหน่วยงานไปใช้ในธุรกิจส่วนตัว โดยสัญญาว่าจะสนับสนุนงบสวัสดิการให้กอง

ก. ยินยอมเพราะเห็นว่าจะได้งบสวัสดิการมาช่วยลูกน้อง

ข. ปฏิเสธอย่างเด็ดขาด เนื่องจากทรัพยากรของหลวงมีไว้ใช้เพื่อภารกิจราชการและประชาชนเท่านั้น

ค. ให้ยืมเครื่องจักรเฉพาะเวลากลางคืนเพื่อไม่ให้ใครเห็น

ง. เรียกเงินเพิ่มเป็นสองเท่าเพื่อนำเข้ากระเป๋าตนเอง

หมวดที่ ๕: มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ (ข้อ ๓๑-๓๘)

๓๑. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งกำหนดโควตาขั้นต่ำไว้จำกัด ท่านจะใช้เกณฑ์ใดในการพิจารณา

ก. ให้สิทธิ์กับผู้ที่มาทำงานเข้าที่สุตและกลับดึกที่สุดเสมอ โดยไม่ดูผลงาน

ข. พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงาน ความประพฤติ และความทุ่มเทตามตัวชี้วัด (KPIs) อย่างเป็นธรรม และโปร่งใส

ค. ให้คนที่สนิทและคอยช่วยเหลือส่วนตัวของท่านก่อนคนอื่น

ง. ใช้ระบบหมุนเวียนแบ่งๆ กันไปเพื่อไม่ให้ใครต้องอิจฉากัน

๓๒. มีผู้ประกอบการนำกระเช้าของขวัญมูลค่าสูงและของเงินสดมามอบให้ท่านที่บ้าน เพื่อขอบคุณที่ท่านช่วยอำนวยความสะดวกในโครงการที่ผ่านมา ท่านจะอย่างไร

ก. รับไว้ด้วยความยินดีเพราะถือว่าเป็นสินน้ำใจย้อนหลังไม่ใช้การติดสินบนล่วงหน้า

ข. ปฏิเสธอย่างสุภาพ ชี้แจงข้อกฎหมายและนโยบาย No Gift Policy ของหน่วยงาน พร้อมส่งคืนทันที

ค. รับเฉพาะของเงินสดส่วนกระเช้านำไปแบ่งให้ลูกน้อง

ง. รับไว้แล้วนำไปบริจาคทำบุญเพื่อความสบายใจ

๓๓. ญาติสนิทของท่านมาสมัครงานในตำแหน่งที่ท่านเป็นประธานกรรมการคัดเลือก โดยผลคะแนนสอบของญาติคนนี้เป็นอันดับที่สองรองจากบุคคลภายนอกเพียงคะแนนเดียว ท่านจะอย่างไร

ก. ปรับเพิ่มคะแนนสัมภาษณ์ของญาติให้สูงขึ้นเพื่อความก้าวหน้าของครอบครัว

ข. ตัดสินผลตามเกณฑ์คะแนนที่แท้จริงอย่างตรงไปตรงมา ยึดความโปร่งใสและตรวจสอบได้เป็นหลัก

ค. ประกาศยกเลิกการสอบครั้งนี้แล้วจัดสอบใหม่เพื่อให้โอกาสญาติอีกครั้ง

ง. ปิ๊งให้ผู้ที่ได้คะแนนอันดับหนึ่งสละสิทธิ์

๓๔. ท่านพบข้อบกพร่องในระบบไอทีของหน่วยงานที่ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเงินเดือนและค่าตอบแทนของทุกคนได้ โดยที่ฝ่ายไอทียังไม่รู้เรื่องนี้ ท่านจะอย่างไร

ก. แอบเข้าไปดูข้อมูลของคนที่เกี่ยวข้องเพื่อเอาไว้อ้างอิง

ข. รีบแจ้งฝ่ายไอทีและผู้บังคับบัญชาทันทีเพื่อดำเนินการอุดรอยรั่วและป้องกันความปลอดภัยข้อมูล

ค. นำวิธีเจาะระบบไปโพสต์โซเชียลความสามารถในโซเชียลมีเดียส่วนตัว

ง. นิ่งเฉยไว้เพื่อเก็บไว้ใช้เป็นช่องทางหาประโยชน์ในวันข้างหน้า

๓๕. ท่านได้รับเลือกให้เป็นกรรมการคัดเลือกบริษัทจัดส่งอาหารสำหรับงานกิจกรรมใหญ่ มีบริษัทหนึ่งเสนอว่าจะให้สิทธิพิเศษกินอาหารฟรีที่ร้านของเขาตลอดปีหากเลือกบริษัทเขา

ก. ตอบตกลงและเลือกบริษัทนั้นทันทีเพราะประหยัดค่าอาหารส่วนตัวได้มาก

ข. ปฏิเสธข้อเสนอ และคัดเลือกบริษัทตามเกณฑ์คุณภาพ ราคา และความสะอาดอย่างโปร่งใส

ค. นำข้อเสนอนี้ไปลัฟกับบริษัทอื่นเพื่อขอข้อเสนอที่สูงกว่า

ง. ถอนตัวจากการเป็นกรรมการเพื่อจะได้ไปรับสินบนนั้นในฐานะบุคคลธรรมดา

๓๖. ในการประกวดผลงานนวัตกรรมภายในองค์กร ท่านพบว่าทีมของท่านนำผลงานวิจัยของผู้อื่นจากอินเทอร์เน็ตมาดัดแปลงเกือบทั้งหมดโดยไม่มีการอ้างอิง ท่านจะอย่างไร

ก. ปลอมให้ส่งต่อไปเพื่อหวังรางวัลและชื่อเสียงของแผนก

ข. สั่งให้ทีมระงับการส่ง ปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นงานสร้างสรรค์ของตนเอง หรือทำการอ้างอิงให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ค. แอบถอนชื่อตนเองออกคนเดียวเพื่อให้คนอื่นรับผิดชอบหากโดนจับได้

ง. ส่งประกวดต่อไปแต่หากชนะรางวัลจะยกเงินรางวัลให้คนอื่นทั้งหมด

๓๗. ท่านตรวจพบว่าผู้รับเหมาพิมพ์งานเอกสารพิมพ์จำนวนเล่มขาดไปจากที่สั่งซื้อจัดจ้าง ๕๐ เล่ม แต่ผู้รับเหมาขอร้องไม่ให้หักเงินโดยสัญญาว่าจะแถมงานพิมพ์ในรอบหน้าให้ฟรี

ก. ยอมรับข้อเสนอเพราะรอบหน้าจะได้งานฟรีมาใช้ประโยชน์

ข. ยืนยันให้ผู้รับเหมาส่งมอบงานให้ครบตามจำนวนในสัญญา หรือหักเงินตามระเบียบพัสดุอย่างถูกต้อง

ค. ยึดงานทั้งหมดไว้และไม่จ่ายเงินเลยแม้แต่บาทเดียว

ง. ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นและเซ็นตรวจรับเต็มจำนวนไป

๓๘. เมื่อเกิดข้อติติงจากประชาชนเกี่ยวกับขั้นตอนการให้บริการของหน่วยงานที่ล่าช้า ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานท่านจะปรับปรุงอย่างไร

ก. โพสต์โต้ตอบประชาชนในโซเชียลมีเดียว่าทำงานหนักแค่ไหน

ข. นำข้อร้องเรียนมาทบทวน วิเคราะห์จุดบกพร่อง ปรับลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และเปิดเผยขั้นตอนการทำงานให้ประชาชนตรวจสอบได้

ค. สั่งปิดช่องทาง การร้องเรียนเพื่อไม่ให้กระทบการประเมินองค์กร

ง. ตั้งกรรมการสอบสวนประชาชนผู้ร้องเรียน

หมวดที่ ๖: ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ข้อ ๓๙-๔๕)

๓๙. ลูกน้องในทีมสองคนมีปัญหาส่วนตัวกันอย่างรุนแรงจนส่งผลกระทบทำให้งานในหน้าที่ประสานงานกันไม่ได้และเกิดความล่าช้า ท่านจะจัดการอย่างไร

ก. เรียกทั้งคู่มาคุยร่วมกันเพื่อแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับงาน ย้ำเป้าหมายองค์กร และหาจุดร่วมในการทำงานอย่างเป็นกลาง

ข. ปลดปล่อยพวกเขาเคลียร์กันเองเพราะเป็นเรื่องส่วนตัว หัวหน้าไม่ควรยุ่ง

ค. ส่งย้ายคนที่มีอายุงานน้อยกว่าออกไปแผนกอื่นทันที

ง. เลือกเข้าข้างฝ่ายที่ทำงานเก่งกว่าและกดดันอีกฝ่ายให้ลาออก

๔๐. มีการจัดสรรทุนการศึกษาไปดูงานต่างประเทศ ๑ ที่นั่งสำหรับแผนกของท่าน ซึ่งมีลูกน้องสองคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม คนหนึ่งขยันและเก่งมาก แต่อีกคนเป็นลูกของเพื่อนสนิทท่าน

ก. มอบทุนให้ลูกของเพื่อนสนิทเพื่อรักษาสายสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัว

ข. พิจารณามอบทุนให้กับคนที่เก่งและขยัน โดยดูจากผลงานและประโยชน์ที่จะนำกลับมาพัฒนาหน่วยงานอย่างเป็นธรรม

ค. สุ่มจับสลากเพื่อตัดปัญหาการครหา

ง. สละสิทธิ์รับทุนของแผนกเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

๔๑. ลูกน้องคนหนึ่งทำงานพลาดบ่อยครั้งจนทำให้ทีมเอือมระอา แต่ท่านรู้ว่าเขากำลังประสบปัญหาวิกฤตชีวิตส่วนตัวและครอบครัวอย่างรุนแรง ท่านจะปฏิบัติอย่างไร

ก. เรียกมาคุยตัวอย่างรุนแรงกลางที่ทำงานเพื่อให้ตื่นตัวและแยกแยะเรื่องส่วนตัวให้ได้

ข. พุดคุยให้กำลังใจเป็นการส่วนตัว รับฟังปัญหา หาทางช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ และช่วยปรับระบบงานชั่วคราวให้เหมาะสม

ค. บีบให้ลาออกไปจัดการปัญหาส่วนตัวให้เสร็จก่อนค่อยกลับมาสมัครใหม่

ง. ปลดปล่อยไปตามยถากรรมและไม่มอบหมายงานอะไรให้เขาทำอีกเลย

๔๒. เมื่อมีการปรับโครงสร้างหน่วยงาน ท่านมีอำนาจในการเลือกปรับย้ายตำแหน่งลูกน้อง ท่านจะใช้หลักการใดในการพิจารณา

ก. "Put the right man on the right job" เลือกคนตามความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมกับงานอย่างเท่าเทียม

ข. ย้ายคนที่ชอบไปอยู่ตำแหน่งสบายๆ และย้ายคนที่ชอบขัดใจไปอยู่ตำแหน่งที่ลำบาก

ค. ให้คนที่จ่ายผลประโยชน์หรือเอาใจเก่งที่สุดเลือกตำแหน่งก่อนคนอื่น

ง. ใช้ระบบอาวุโสเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจความสามารถหรือทักษะอะไรที่เลย

๔๓. ในระหว่างการฝึกอบรมหรือทำงานร่วมกัน ท่านพบว่าลูกน้องมีการกลั่นแกล้ง (Bullying) หรือเหยียดเพศ/รูปลักษณะของเพื่อนร่วมงานคนอื่นในทีม ท่านจะทำอย่างไร

ก. หัวเราะร่วมไปด้วยเพื่อสร้างบรรยากาศเป็นกันเองและสนุกสนาน

ข. ตักเตือนและหยุดพฤติกรรมดังกล่าวทันที ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความเคารพซึ่งกันและกัน และเกียรติยศศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ค. ปลดปล่อยผ่านไปเพราะคิดว่าเป็นเพียงหยอกล้อกันเล่นในกลุ่มเพื่อน

ง. สั่งกักบริเวณผู้ที่โดนกลั่นแกล้งเพื่อแยกตัวออกจากกลุ่มปัญหา

๔๔. ลูกน้องหญิงในสายงานมาร้องเรียนว่าถูกหัวหน้าแผนกอีกคนหนึ่งมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) ด้วยคำพูดและการสัมผัส ท่านจะอย่างไร

- ก. บอกให้ลูกน้องอดทนไว้เพราะไม่อยากให้หน่วยงานเสียชื่อเสียงและเป็นเรื่องละเอียดอ่อน
- ข. รับเรื่องร้องเรียน ปกป้องผู้เสียหายไม่ให้ถูกคุกคามซ้ำ และตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามระเบียบอย่างเคร่งครัดและเป็นความลับ
- ค. แนะนำให้ลูกน้องหญิงลาออกเพื่อความปลอดภัยของตนเอง
- ง. ไปพูดคุยกับหัวหน้าแผนกคนนั้นเพื่อขอแบ่งผลประโยชน์หรือเคลียร์เรื่องให้จบแบบส่วนตัว

๔๕. ในฐานะหัวหน้างาน เมื่อเกิดความขัดแย้งในแนวทางการทำงานระหว่างคนสองเจนเนอเรชัน (คนรุ่นเก่า vs คนรุ่นใหม่) ในแผนก ท่านจะจัดการอย่างไร

- ก. เลือกข้างคนรุ่นเก่าเพราะมีความอาวุโสและประสบการณ์มากกว่า
- ข. เลือกข้างคนรุ่นใหม่เพราะมีความคิดทันสมัยและใช้เทคโนโลยีเก่งกว่า
- ค. จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำจุดเด่นของประสบการณ์คนรุ่นเก่าผสมผสานกับนวัตกรรมของคนรุ่นใหม่เพื่อเป้าหมายขององค์กร
- ง. สั่งให้แยกกันทำงานโดยเด็ดขาดและไม่ต้องประสานงานกันอีก

หมวดที่ ๗: เป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของข้าราชการกลาโหม (ข้อ ๔๖-๕๐)

๔๖. ท่านพบว่าลูกน้องใช้เวลางานราชการในการไลฟ์สดขายของออนไลน์และแพ็กของส่งลูกค้าในห้องพักทำงานเป็นประจำ

ก. ชื่นชมในความขยันหาเงินและช่วยอุดหนุนสินค้า

ข. เรียกมาตักเตือนเรื่องการแบ่งเวลางานและเวลารายได้ส่วนตัว ย้ำระเบียบวินัยและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในเวลาราชการ

ค. แอบถ่ายรูปไปโพสต์ประจานในโซเชียลมีเดียเพื่อกระตุ้นทางสังคม

ง. มอบหมายงานให้เพิ่มขึ้น ๓ เท่าจนไม่มีเวลาขายของ

๔๗. มีข่าวลือหนาหูในที่ทำงานว่าลูกน้องคนหนึ่งในที่มของท่านมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในออฟฟิศ ในฐานะหัวหน้างานท่านจะทำอย่างไร

ก. เข้าร่วมวงนินทาเพื่อหาข้อมูลเชิงลึก

ข. เรียกบุคคลที่ถูกกล่าวหามาพบส่วนตัวเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงอย่างนุ่มนวล และเตือนให้วางตัวให้เหมาะสมเพื่อรักษาภาพลักษณ์องค์กร

ค. ประกาศย้ายลูกน้องคนนั้นทันทีเพื่อตัดปัญหาภาพลักษณ์องค์กร

ง. เขียนจดหมายสนทน่ให้ไปฟ้องครอบครัวของลูกน้องคนนั้น

๔๘. ท่านพบเห็นเพื่อนร่วมงานกำลังโพสต์ข้อความบิดเบือนข้อมูล โจมตีและสร้างความเกลียดชังต่อองค์กรในโซเชียลมีเดียส่วนตัวอย่างรุนแรง ท่านจะทำอย่างไร

ก. กดไลก์และแชร์ข้อความนั้นเพื่อช่วยกระจายข่าว

ข. พุดคุยตักเตือนถึงผลกระทบ ความรับผิดชอบต่อคำพูด และจริยธรรมในการรักษาภาพลักษณ์องค์กร

ค. นำข้อมูลไปแจ้งความดำเนินคดีทันทีโดยไม่บอกกล่าว

ง. ทำเป็นไม่เห็นและบล็อกช่องทางการติดต่อของเพื่อนคนนั้น

๔๙. ท่านกำลังขับรถยนต์ส่วนตัวไปทำงานและเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนกับรถจักรยานยนต์ของชาวบ้าน โดยที่ท่านเป็นฝ่ายผิดเล็กน้อยและไม่มีใครเห็นเหตุการณ์ ท่านจะทำอย่างไร

ก. เร่งเครื่องหนีไปที่ไหนที่เพราะคิดว่าไม่มีกล้องวงจรปิดและตนเองเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

ข. ลงไปช่วยเหลือคู่กรณี แสดงความรับผิดชอบ และประสานงานประกันภัย/เจ้าหน้าที่ตำรวจตามกระบวนการกฎหมายเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี

ค. ใช้ตำแหน่งหน้าที่และข่มขู่คู่กรณีว่าเป็นคนธรรมดาอย่ามาสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐ

ง. โทรเรียกให้ลูกน้องมาสลับตัวเป็นคนขับแทน

๕๐. มีคนเสนอเงินก้อนโตให้ท่านเพื่อแลกกับการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ของหน่วยงานในการถ่ายทำโฆษณาสินค้าประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือการพนันออนไลน์

ก. ตอรับทันทีและนำเงินมาแบ่งกันในแผนกเพื่อเป็นสวัสดิการ

ข. ปฏิเสธอย่างเด็ดขาด ชี้แจงจุดยืนด้านคุณธรรม ภาพลักษณ์ขององค์กร และความถูกต้องดีงามตามกฎหมาย

ค. รับเงินไว้ครั้งหนึ่งแล้วยอมให้ถ่ายทำนอกเวลาราชการเสียๆ

ง. แนะนำให้เขาไปติดต่อหน่วยงานอื่นที่มีการจัดการที่หละหลวมกว่า

เฉลยคำตอบ

- หมวดที่ ๑ (ข้อ ๑-๗): ๑.๗ | ๒.๗ | ๓.๗ | ๔.๗ | ๕.๗ | ๖.๗ | ๗.๗
- หมวดที่ ๒ (ข้อ ๘-๑๕): ๘.๗ | ๙.๗ | ๑๐.๗ | ๑๑.๗ | ๑๒.๗ | ๑๓.๗ | ๑๔.๗ | ๑๕.๗
- หมวดที่ ๓ (ข้อ ๑๖-๒๒): ๑๖.๗ | ๑๗.๗ | ๑๘.๗ | ๑๙.๗ | ๒๐.๗ | ๒๑.๗ | ๒๒.๗
- หมวดที่ ๔ (ข้อ ๒๓-๓๐): ๒๓.๗ | ๒๔.๗ | ๒๕.๗ | ๒๖.๗ | ๒๗.๗ | ๒๘.๗ | ๒๙.๗ | ๓๐.๗
- หมวดที่ ๕ (ข้อ ๓๑-๓๘): ๓๑.๗ | ๓๒.๗ | ๓๓.๗ | ๓๔.๗ | ๓๕.๗ | ๓๖.๗ | ๓๗.๗ | ๓๘.๗
- หมวดที่ ๖ (ข้อ ๓๙-๔๕): ๓๙.๗ | ๔๐.๗ | ๔๑.๗ | ๔๒.๗ | ๔๓.๗ | ๔๔.๗ | ๔๕.๗
- หมวดที่ ๗ (ข้อ ๔๖-๕๐): ๔๖.๗ | ๔๗.๗ | ๔๘.๗ | ๔๙.๗ | ๕๐.๗

ตัวอย่าง ข้อสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและ
การรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
การปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษา
จริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ข้อกำหนดการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมการปฏิบัติที่ควรกระทำและไม่ควร
กระทำ (Do's & Don'ts) เพื่อรักษาจริยธรรมของกระทรวงกลาโหม (๕๐ ข้อ)

คำชี้แจง: ให้นักเรียน/ผู้เข้ารับการทดสอบเลือกคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

หมวดที่ ๑: ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระเบียบและประมวลจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ (ข้อ ๑-๑๐)

๑. ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลบังคับใช้
ครอบคลุมบุคคลใดบ้าง

- ก. เฉพาะข้าราชการทหารสัญญาบัตรเท่านั้น
- ข. กำลังพลกระทรวงกลาโหมทุกประเภท
- ค. เฉพาะผู้บังคับบัญชาระดับสูงตั้งแต่ระดับผู้บัญชาการกองพลขึ้นไป
- ง. เฉพาะทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึก

๒. วัตถุประสงค์สำคัญที่สุดของการจัดทำประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม คือข้อใด

- ก. เพื่อใช้เป็นลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำผิด
- ข. เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน
- ค. เพื่อเป็นมาตรฐานทางจริยธรรมและแนวทางประพฤติตนในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี
- ง. เพื่อใช้ทดแทนข้อบังคับว่าด้วยวินัยทหารที่มีอยู่เดิม

๓. "การยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ" ตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม หมายถึงสถาบันใดบ้าง

- ก. ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ข. กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ค. สถาบันทหาร สถาบันการเมือง และสถาบันเศรษฐกิจ
- ง. รัฐบาล กระทรวงกลาโหม และกองทัพไทย

๔. เมื่อข้าราชการกลาโหมเกิดความสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ควรยึดถือแนวทาง
ใดเป็นอันดับแรก

- ก. ปฏิบัติตามความสะดวกของตนเอง
- ข. ปรีกษาหรือขอคำแนะนำจากศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต หรือคณะกรรมการจริยธรรมของหน่วย
- ค. ทำตามที่เพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่ทำ
- ง. ละเว้นการปฏิบัติงานนั้นไว้ก่อนโดยไม่รายงานใคร

๕. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง "วินัยทหาร" และ "ประมวลจริยธรรม"

- ก. ประมวลจริยธรรมมาแทนที่วินัยทหารเดิมทั้งหมด
- ข. วินัยทหาร คือ การควบคุมพฤติกรรมไม่ดี ส่วน จริยธรรม คือ การส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี
- ค. ทั้งสองอย่างเป็นเรื่องเดียวกันและใช้บทลงโทษเหมือนกันทุกประการ
- ง. หากทำผิดประมวลจริยธรรมจะไม่ถือว่ามีความผิดทางวินัยอย่างแน่นอน

๖. หน่วยงานใดมีหน้าที่กำกับดูแลและขับเคลื่อนการส่งเสริมจริยธรรมของกระทรวงกลาโหมในภาพรวม

- ก. กรมพระธรรมนูญ
- ข. คณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมกระทรวงกลาโหม (กมจ.กท.)
- ค. ศาลทหารกรุงเทพ
- ง. สำนักนโยบายและแผนกลาโหม

๗. การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามระเบียบนี้ อาจส่งผลอย่างไร

- ก. ถูกปรับเป็นเงินสด ณ ที่เกิดเหตุ
- ข. ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมต้องได้รับการอบรมการพัฒนาคุณ จริยธรรมอย่างเหมาะสม
- ค. ถูกยึดเครื่องแบบทหารทันที
- ง. ไม่มีผลใดๆ เป็นเพียงข้อแนะนำเฉยๆ

๘. ประมวลจริยธรรมสำหรับกำลังพลกระทรวงกลาโหม ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีทั้งหมดกี่ประการ

- ก. ๓ ประการ
- ข. ๕ ประการ
- ค. ๗ ประการ
- ง. ๑๐ ประการ

๙. "การคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว" จัดอยู่ในหลักการใด

- ก. การรักษาผลประโยชน์ส่วนตน
- ข. การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest)
- ค. การบริหารงานตามใจผู้บังคับบัญชา
- ง. การสร้างความสัมพันธ์กับภาคเอกชน

๑๐. ข้าราชการกลาโหมต้องยึดมั่นในสิ่งใดในการปฏิบัติงานรับใช้ประชาชน

- ก. ความเที่ยงธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เลือกปฏิบัติ
- ข. การให้สิทธิคนสนิทก่อน
- ค. การรับผลตอบแทนตามความพึงพอใจ
- ง. การทำตามคำสั่งโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมาย

หมวดที่ ๒: สิ่งที่เราควรกระทำ (Do's) ในการปฏิบัติหน้าที่ (ข้อ ๑๑-๒๐)

๑๑. ข้อใดคือพฤติกรรม Do's ด้านการใช้ทรัพย์สินของทางราชการ

- ก. นำกระดาษสำนักงานไปใช้ทำรายงานส่วนตัวของลูกที่บ้าน
- ข. นำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้เฉพาะในการกิจราชการตามระเบียบและดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
- ค. นำคอมพิวเตอร์หลวงไปใช้ชุดคริปโทเคอร์เรนซีในเวลาว่าง
- ง. แจกจ่ายพัสดุหลวงให้เพื่อนสนิทเพื่อสร้างมิตรภาพ

๑๒. ข้อใดคือพฤติกรรม Do's ในการรับสิ่งของหรือของขวัญ (No Gift Policy)

- ก. ปฏิเสธการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด และชี้แจงนโยบายของหน่วยงานให้ผู้มอบทราบอย่างสุภาพ
- ข. รับของขวัญไว้ก่อนแล้วค่อยนำไปแอบขายในตลาดมืด
- ค. รับเฉพาะเงินสดเพราะตรวจสอบยากกว่าสิ่งของ
- ง. รับของขวัญล่วงหน้าก่อนเริ่มดำเนินโครงการ

๑๓. แนวทาง Do's เมื่อต้องประสานงานกับผู้มาติดต่อราชการหรือประชาชนคือข้อใด

- ก. ให้บริการด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง โปร่งใส และเท่าเทียม
- ข. เลือกให้บริการผู้ที่แต่งตัวดีหรือนำขนมมาฝากก่อน
- ค. ปิดประตูห้องทำงานไม่ให้ใครเข้ามาสอบถามข้อมูล
- ง. พุดจาซ่มงูเพื่อให้ประชาชนเกรงกลัวและปฏิบัติตามสั่ง

๑๔. ในการจัดซื้อจัดจ้าง พฤติกรรม Do's ที่ถูกต้องที่สุดคือข้อใด

- ก. เลือกบริษัทของญาติสนิทโดยตรงเพื่อความรวดเร็ว
- ข. ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายพัสดุ เปิดเผย โปร่งใส และแข่งขันอย่างเป็นธรรม
- ค. แอบแก้สเปกพัสดุหลังจากเปิดซองประกวดราคาแล้ว
- ง. รับเงื่อนไขการไปดูงานต่างประเทศฟรีจากบริษัทที่ชนะการประกวดราคา

๑๕. การวางตัวทางสังคมและการใช้โซเชียลมีเดียตามแนวทาง Do's คือข้อใด

- ก. โพสต์ภาพความลับทางราชการลงใน Facebook ส่วนตัวเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ
- ข. โพสต์ข้อความที่สร้างสรรค์ รักษาภาพลักษณ์องค์กร และระมัดระวังการส่งต่อข้อมูลบิดเบือน
- ค. ใช้บัญชีส่วนตัวไปตำหนิประชาชนที่เข้ามาติชมหน่วยงาน
- ง. แชร์ข่าวปลอมเพื่อเรียกร้องความสนใจ

๑๖. หากพบเห็นการทุจริตหรือการกระทำผิดจริยธรรมในหน่วยงาน พฤติกรรม Do's คือข้อใด

- ก. ทำเป็นไม่เห็นและช่วยปกปิดเพื่อความสมานฉันท์ในองค์กร
- ข. แจ้งเบาะแสหรือรายงานต่อผู้บังคับบัญชา/ช่องทางรับร้องเรียนอย่างเป็นทางการ
- ค. นำเรื่องไปโพสต์ตำหนิในเว็บบอร์ดโดยไม่ระบุตัวตนและไม่มีหลักฐาน
- ง. ช่มชู้ผู้กระทำผิดเพื่อเรียกร้องเงินปิดปาก

๑๗. การรักษาความลับทางราชการตามแนวทาง Do's กำหนดไว้ว่าอย่างไร

- ก. ป้องกันและจัดเก็บรักษาเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารทางราชการตามชั้นความลับอย่างเคร่งครัด
- ข. นำเอกสารลับไปนั่งอ่านที่ร้านกาแฟสาธารณะ
- ค. เล่าเรื่องลับให้ครอบครัวฟังได้ทุกเรื่อง
- ง. ขายเอกสารเก่าของหน่วยงานให้ร้านรีไซเคิลโดยไม่ทำลายข้อมูลก่อน

๑๘. พฤติกรรม Do's ด้านการบริหารงานบุคคลสำหรับผู้บังคับบัญชาคือข้อใด

- ก. ให้ความคุ้มครองและให้เป็นธรรมแก่ลูกน้องในการประเมินผลงานตามตัวชี้วัดจริง
- ข. เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้เฉพาะคนที่ไม่ไปเที่ยวต่างจังหวัดด้วยกัน
- ค. มอบหมายงานยากๆ ให้เฉพาะคนที่ไม่ชอบหน้า
- ง. ลงโทษลูกน้องกลางที่ประชุมเพื่อแสดงอำนาจ

๑๙. เมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน พฤติกรรม Do's ที่ดีคือข้อใด

- ก. โยนความผิดให้ลูกน้องระดับล่างสุด
- ข. ยอมรับความผิดพลาด ตรวจสอบสาเหตุ และเร่งรัดแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- ค. แก้ไขเอกสารย้อนหลังเพื่อตัดหลักฐานความผิด
- ง. ลาป่วยยาวเพื่อหลบหน้าผู้บังคับบัญชา

๒๐. ข้อใดเป็นพฤติกรรม Do's ในการรักษาวินัยและการแต่งกาย

- ก. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบเครื่องแบบ มีความสะอาด เรียบร้อย และเหมาะสมกับกาลเทศะ
- ข. ดัดแปลงเครื่องแบบให้ดูทันสมัยตามแฟชั่น
- ค. ใส่ชุดลำลองมาทำงานในเวลาราชการทุกวัน
- ง. ไม่ประดับยศหรือเครื่องหมายเพื่อความสะอาดส่วนตัว

หมวดที่ ๓: สิ่งที่ไม่ควรกระทำ (Don'ts) และความเสี่ยงทางจริยธรรม (ข้อ ๒๑-๓๐)

๒๑. ข้อใดจัดเป็นพฤติกรรม Don'ts ที่รุนแรงเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- ก. การใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ให้ตนเอง ญาติ หรือพวกพ้อง
- ข. การปฏิเสธการรับสินบนจากผู้ประกอบการ
- ค. การเบิกจ่ายงบประมาณตามระเบียบการเงิน
- ง. การรายงานผลงานตามความเป็นจริง

๒๒. การกระทำใดต่อไปนี้เข้าข่าย Don'ts ในการใช้เวลาราชการ

- ก. การทำงานจนเสร็จภารกิจตามมอบหมาย
- ข. การใช้เวลาราชการไปทำธุรกิจส่วนตัว หรือขายสินค้าออนไลน์ในห้องพัก
- ค. การอยู่ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการเมื่อมีภารกิจด่วน
- ง. การเข้าร่วมประชุมตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา

๒๓. ข้อใดคือพฤติกรรม Don'ts เกี่ยวกับการใช้วาจาในที่ทำงาน

- ก. การให้คำแนะนำงานด้วยความสุภาพ
- ข. การใช้วาจาส่อเสียด เหยียดเพศ เหยียดรูปลักษณ์ หรือใช้อารมณ์ข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- ค. การชื่นชมผลงานของทีมงาน
- ง. การอธิบายระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจน

๒๔. พฤติกรรม Don'ts ในการดูแลทรัพย์สินทางราชการคือข้อใด

- ก. การปิดไฟและเครื่องปรับอากาศเมื่อเลิกใช้งาน
- ข. การเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์เกินความจำเป็นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวที่บ้าน
- ค. การส่งซ่อมบำรุงอุปกรณ์ตามระยะเวลา
- ง. การลงทะเบียนพัสดุอย่างถูกต้อง

๒๕. การรับประทานอาหารหรือสังสรรค์ในลักษณะใดจัดเป็น Don'ts ที่เสี่ยงต่อการผิดจริยธรรม

- ก. การทานอาหารกลางวันตามปกติในโรงอาหารหน่วยงาน
- ข. การยินยอมให้ผู้รับเหมาหรือผู้มีส่วนได้เสียจ่ายค่าอาหารและเครื่องดื่มราคาแพงให้เป็นประจำ
- ค. การหารเฉลี่ยค่าอาหารกับเพื่อนร่วมงาน (หารเท่า)
- ง. การจัดเลี้ยงสวัสดิการประจำปีภายในหน่วยงาน

๒๖. ข้อใดถือเป็นพฤติกรรม Don'ts ในการปฏิบัติงานบริการประชาชน

- ก. การดั่งแข็ง ละเว้น หรือประวิงเวลาการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ผู้มาติดต่อยอมจ่าย "ค่าธรรมเนียมพิเศษ"
- ข. การจัดทำป้ายอธิบายขั้นตอนการติดต่อให้ชัดเจน
- ค. การมีระบบคิวที่ตรวจสอบได้
- ง. การจัดที่นั่งพักรออย่างเหมาะสม

๒๗. ข้อใดคือ Don'ts ในการใช้อำนาจตำแหน่งหน้าที่

- ก. การใช้อำนาจไปข่มขู่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อไม่ให้จับกุมตนเองหรือพวกพ้องที่ทำผิดกฎหมายจราจร
- ข. การสั่งการตามระเบียบสายผู้บังคับบัญชา
- ค. การอนุมัติโครงการตามแผนงบประมาณที่ได้รับอนุญาต
- ง. การว่ากล่าวตักเตือนลูกน้องที่ทำผิดระเบียบ

๒๘. การกระทำเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารข้อใดจัดเป็น Don'ts

- ก. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการผ่านโฆษณาหน่วยงาน
- ข. การนำข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลความลับของหน่วยงานไปขายให้บุคคลภายนอก
- ค. การจัดทำระบบสำรองข้อมูลเพื่อความปลอดภัย
- ง. การทำลายเอกสารตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๒๙. ข้อใดเป็น Don'ts ในการแสดงออกบนสื่อออนไลน์

- ก. การแชร์ภาพภารกิจช่วยเหลือประชาชนที่เป็นทางการ
- ข. การวิพากษ์วิจารณ์ผู้บังคับบัญชาหรือองค์กรด้วยถ้อยคำรุนแรงหยาบคาย และสร้างความแตกแยก
- ค. การโพสต์แสดงความยินดีกับเพื่อนร่วมงานที่ได้รับรางวัล
- ง. การติดตามข่าวสารจากเพจอย่างเป็นทางการของกองทัพ

๓๐. ข้อใดคือ Don'ts ในเรื่องการยืมเงินหรือการผูกพันทางการเงิน

- ก. การใช้ตำแหน่งหน้าที่ไปกดดันลูกน้องให้มาเซ็นค้ำประกันเงินกู้ส่วนตัว
- ข. การกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตามสิทธิ์
- ค. การชำระหนี้สินตามสัญญาอย่างตรงเวลา
- ง. การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอย่างมีวินัย

หมวดที่ ๔: การตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามสถานการณ์ (ข้อ ๓๑-๔๐)

๓๑. หากมีผู้มอบเงินใส่ซองมาให้ท่านเพื่อเป็น "ค่าตอบแทนในการช่วยรัดคิวอนุมัติเอกสาร" ท่านควรปฏิบัติตาม Do's อย่างไร

- ก. รับไว้แล้วนำเงินไปทำบุญให้หน่วยงาน
- ข. ปฏิเสธทันที ทำบันทึกรายงานผู้บังคับบัญชา และดำเนินการตามกระบวนการ No Gift Policy
- ค. รับไว้แต่ยื้อเวลาการทำเอกสารออกไปอีก
- ง. บอกให้เพิ่มจำนวนเงินขึ้นเป็นสองเท่าจึงจะยอมทำ

๓๒. ท่านพบว่าเพื่อนร่วมงานนำรถยนต์ของกองไปขับเที่ยวต่างจังหวัดกับครอบครัวในวันหยุด พฤติกรรมนี้ขัดกับ Don'ts ข้อใดมากที่สุด

- ก. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- ข. การแต่งกายไม่สุภาพ
- ค. การไม่ตรงต่อเวลา
- ง. การเปิดเผยความลับทางราชการ

๓๓. ในฐานะหัวหน้า หากลูกน้องทำงานพลาด แต่ลูกน้องคนนั้นเป็นลูกของเพื่อนสนิทของท่าน การตัดสินใจตาม Do's คือข้อใด

- ก. ปกปิดความผิดและโยนบาปให้ลูกน้องคนอื่น
- ข. ว่ากล่าวตักเตือนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามมาตรฐานเดียวกับกำลังพลคนอื่นอย่างเท่าเทียม
- ค. ให้เงินรางวัลพิเศษเพื่อปลอบใจ
- ง. สั่งย้ายลูกน้องคนนั้นไปหน่วยอื่นทันที

๓๔. ผู้รับเหมาเสนอจะสร้างห้องน้ำใหม่ให้บ้านพักของท่านฟรี เพื่อแลกกับการตรวจรับงานพัสดุที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ท่านควรทำอะไรตามหลัก Do's & Don'ts

- ก. ตอรับทันทีเพราะบ้านพักเป็นของทางราชการอยู่แล้ว
- ข. ปฏิเสธเด็ดขาด เพราะเป็นการรับประโยชน์ตอบแทนที่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม
- ค. เจรจาขอเปลี่ยนเป็นแอร์แทนห้องน้ำ
- ง. ยินยอมและเซ็นผ่านงานให้ก่อนค่อยมาสร้างห้องน้ำที่หลัง

๓๕. หากท่านได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาด้วยวาจาให้กระทำการที่ "ผิดกฎหมายอย่างชัดเจน" ท่านควรปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอย่างไร

- ก. ปฏิบัติตามที่โดยไม่ต้องคิด
- ข. ทำบันทึกคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรชี้แจงข้อกฎหมายให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามระเบียบ
- ค. นำเรื่องไปเล่าประธานในไซเซียมเดียว
- ง. ลาออกจากราชการทันที

๓๖. ในวันหยุดราชการ ท่านเห็นเอกสารลับระดับ "ลับมาก" วางทิ้งไว้บนโต๊ะทำงานในห้องที่ไม่ได้ล็อก พฤติกรรม Do's คือข้อใด

- ก. ถ่ายรูปเก็บไว้ดูเล่น
- ข. นำเอกสารไปเก็บในที่ปลอดภัยตามระเบียบ และแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือเวรยามทราบ
- ค. ปลอมไว้อย่างนั้นเพราะไม่ใช่เวอร์ของตนเอง
- ง. นำเอกสารกลับไปอ่านที่บ้าน

๓๗. กำลังพลใช้คอมพิวเตอร์ของสำนักงานในการเล่นเกมนอนไลน์ในเวลาราชการเป็นประจำ การกระทำนี้ผิดหลักการใด

- ก. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานและการใช้ทรัพยากรของทางราชการอย่างคุ้มค่า (Don'ts)
- ข. การซื่อสัตย์ต่อสถาบันหลัก
- ค. การเคารพสิทธิมนุษยชน
- ง. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๓๘. เมื่อท่านต้องประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีของลูกน้องสองคน คนหนึ่งเป็นคนประจบเอาใจเก่ง แต่ผลงานแย่ อีกคนทำงานเก่งตรงไปตรงมาแต่ไม่ค่อยพูด ท่านควรปฏิบัติตาม Do's อย่างไร

- ก. ให้คะแนนคนประจบเอาใจมากกว่าเพื่อความสบายใจ
- ข. ประเมินตามผลสัมฤทธิ์ของงานและพฤติกรรมตามตัวชี้วัดจริงอย่างเที่ยงธรรม
- ค. ให้คะแนนเท่ากันทั้งคู่เพื่อตัดปัญหา
- ง. ไม่ส่งผลการประเมิน

๓๙. หากท่านพบรอยรั่วในระบบไอทีที่อาจทำให้ข้อมูลกำลังพลหลุดรอดออกไปได้ พฤติกรรม Do's คือข้อใด

- ก. ใช้ช่องทางนั้นแอบดูข้อมูลเงินเดือนเพื่อน
- ข. แจ้งฝ่ายอนุรักษ์ระบบไอที/ผู้ดูแลระบบเร่งแก้ไขทันที
- ค. นำไปขายให้แฮกเกอร์
- ง. อยู่เฉยๆ รอให้เกิดปัญหาก่อนค่อยบอก

๔๐. การที่ข้าราชการกลาโหมโพสต์คำทอประชาชนที่เข้ามาสอบถามข้อมูลในเพจของหน่วยงาน ถือเป็น การผิด Don'ts ในเรื่องใด

- ก. การให้บริการประชาชนอย่างสุภาพและรักษาภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
- ข. การรักษาความลับทางราชการ
- ค. การงดเว้นการรับของขวัญ
- ง. การรักษาคุณลักษณะทางกายภาพ

หมวดที่ ๕: การรักษากรอบจริยธรรมในสถานการณ์เฉพาะ (ข้อ ๔๑-๕๐)

๔๑. ข้อใดต่อไปนี้เป็นกรกระทำที่ "ควรกระทำ" (Do's) ในการรับฟังความคิดเห็นภายในหน่วยงาน

- ก. เปิดโอกาสให้กำลังพลทุกระดับแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา งานอย่างสร้างสรรค์
- ข. ส่งลงโทษทุกคนที่คิดต่างจากผู้บังคับบัญชา
- ค. จัดประชุมแต่ไม่ยอมให้ใครพูดนอกจากตนเอง
- ง. เพิกเฉยต่อข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

๔๒. การปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมที่เข้าข่ายการเล่นการพนันหรืออบายมุขในหน่วยงาน จัดเป็นพฤติกรรมอย่างไร

- ก. การกระทำที่ไม่เป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงาน
- ข. การปฏิบัติตามหลัก Do's เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาเกียรติศักดิ์ของข้าราชการ
- ค. การทำผิดวินัยทหาร
- ง. การขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา

๔๓. หากท่านต้องไปเป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์เข้าทำงาน แล้วพบว่าหนึ่งในผู้สมัครเป็นลูกของเพื่อนสนิท ท่านควรทำอย่างไรตามหลัก Do's

- ก. ช่วยเพิ่มคะแนนให้ได้อันดับหนึ่ง
- ข. แจ้งประธานกรรมการขอลถอนตัวจากการเป็นกรรมการในรายนั้นเพื่อป้องกันการมีส่วนได้เสีย (Conflict of Interest)
- ค. ผู้สมัครคนอื่นให้สละสิทธิ์
- ง. แกล้งถามคำถามยากๆ ใส่ลูกเพื่อนเพื่อกลบเกลื่อน

๔๔. การนำน้ำมันเชื้อเพลิงของทางราชการไปเติมในรถยนต์ส่วนตัวเพื่อใช้เดินทางท่องเที่ยว จัดเป็นพฤติกรรมใด

- ก. การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยืดหยุ่น
- ข. พฤติกรรม Don'ts ที่เข้าข่ายการทุจริตและผิดจริยธรรมร้ายแรง
- ค. สวัสดิการพิเศษสำหรับข้าราชการ
- ง. การประหยัดงบประมาณส่วนตัว

๔๕. ข้อใดคือแนวทาง Do's ในการส่งเสริมความเป็นธรรมและเท่าเทียมในหน่วยงาน

- ก. ปฏิบัติต่อทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ หรือศาสนา
- ข. มอบสิทธิพิเศษให้เฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกัน
- ค. กีดกันไม่ให้กำลังพลหญิงได้รับโอกาสในการเติบโตในสายงาน
- ง. ให้ความสำคัญเฉพาะผู้ที่มีฐานะทางสังคมดี

๔๖. หากมีสื่อมวลชนมาขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์วิกฤตในหน่วยงาน โดยที่ท่านไม่ใช่โฆษกหรือผู้ได้รับมอบหมาย ท่านควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. ให้สัมภาษณ์ตามความรู้สึกส่วนตัวทั้งหมด
- ข. ปฏิเสธการให้สัมภาษณ์อย่างสุภาพ และแนะนำให้ติดต่อโฆษกหรือผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรง
- ค. สร้างเรื่องเท็จเพื่อให้หน่วยงานดูดี
- ง. ด่าทอนักข่าวและไล่ออกจากพื้นที่ทันที

๔๗. ข้อใดจัดเป็น Don'ts ในการใช้ยศ หน้าที่ หรือเครื่องแบบทหาร

- ก. การใช้เครื่องแบบทหารไปเบ่งนเบียด แย่งคิว หรือขอสิทธิพิเศษในพื้นที่สาธารณะ
- ข. การสวมเครื่องแบบปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ
- ค. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบ
- ง. การติดป้ายชื่อและสังกัดอย่างถูกต้อง

๔๘. เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลเงินสวัสดิการของหน่วยงาน พฤติกรรม Do's คือข้อใด

- ก. จัดทำบัญชีรับ-จ่ายอย่างถูกต้อง โปร่งใส มีหลักฐาน และพร้อมให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา
- ข. ยืมเงินไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนแล้วนำมาคืนสิ้นเดือน
- ค. ไม่ทำบัญชีเพื่อประหยัดกระดาษ
- ง. นำเงินสวัสดิการไปลงทุนในหุ้นที่มีความเสี่ยงสูงเพื่อหวังกำไรมาแบ่งกัน

๔๙. พฤติกรรมใดแสดงถึงการ "มีจิตสาธารณะ" (Do's) ของข้าราชการกล้าไหม

- ก. การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยด้วยความเต็มใจและทุ่มเท
- ข. การทำงานเฉพาะเมื่อมีผู้บังคับบัญชาจ้องมองอยู่
- ค. การเรียกเก็บเงินค่าช่วยเหลือจากชาวบ้าน
- ง. การหลีกเลี่ยงงานจิตอาสาเพราะไม่ได้เงินเพิ่ม

๕๐. หัวใจสำคัญที่สุดของการรักษาจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมกระทรวงกลาโหม คืออะไร

- ก. การท่องจำระเบียบได้ทุกข้อโดยไม่ต้องปฏิบัติ
- ข. การมีจิตสำนึก ความละเอียดและเกรงกลัวต่อบาป (หิริโอตตัปปะ) และการลงมือปฏิบัติตาม Do's &

Don'ts จนเป็นวิถีชีวิต

- ค. การทำเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษทางวินัยเท่านั้น
- ง. การทำให้ผู้บังคับบัญชารักและเอ็นดู

เฉลยคำตอบ

หมวดที่ ๑ (ข้อ ๑-๑๐)

๑. ข | ๒. ค | ๓. ก | ๔. ข | ๕. ข | ๖. ข | ๗. ข | ๘. ค | ๙. ข | ๑๐. ก

หมวดที่ ๒ (ข้อ ๑๑-๒๐)

๑๑. ข | ๑๒. ก | ๑๓. ก | ๑๔. ข | ๑๕. ข | ๑๖. ข | ๑๗. ก | ๑๘. ก | ๑๙. ข | ๒๐. ก

หมวดที่ ๓ (ข้อ ๒๑-๓๐)

๒๑. ก | ๒๒. ข | ๒๓. ข | ๒๔. ข | ๒๕. ข | ๒๖. ก | ๒๗. ก | ๒๘. ข | ๒๙. ข | ๓๐. ก

หมวดที่ ๔ (ข้อ ๓๑-๔๐)

๓๑. ข | ๓๒. ก | ๓๓. ข | ๓๔. ข | ๓๕. ข | ๓๖. ข | ๓๗. ก | ๓๘. ข | ๓๙. ข | ๔๐. ก

หมวดที่ ๕ (ข้อ ๔๑-๕๐)

๔๑. ก | ๔๒. ข | ๔๓. ข | ๔๔. ข | ๔๕. ก | ๔๖. ข | ๔๗. ก | ๔๘. ก | ๔๙. ก | ๕๐. ข

ตัวอย่าง ความรู้ความเข้าใจ และ ข้อสอบสถานการณ์เชิงวิเคราะห์/ฝึกคิด ตามหัวข้อธรรมะพื้นฐานที่

กำหนดในหลักสูตรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของกระทรวงกลาโหม

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจและสถานการณ์ทางธรรมะ (๔๐ ข้อ)

คำชี้แจง: เลือกคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว

หมวดที่ ๑: สัมมาทิฐิ (ข้อ ๖-๑๐)

๑. "สัมมาทิฐิ" หมายถึงอะไร

- ก. การพูดจาไพเราะสุภาพ
- ข. การไม่รู้ผิดชอบชั่วดี
- ค. ความถือดี ยึดมั่นถือมั่น
- ง. ความเชื่อว่ากรรมดีมี กรรมชั่วมี โลกนี้มี โลกหน้ามี มีการเวียนว่ายตายเกิด

๒. ผู้ที่มีสัมมาทิฐิ จะมีลักษณะเช่นใด

- ก. ยึดมั่น ถือมั่น ไม่ฟังผู้ใด
- ข. เกรงกลัวต่อบาปกุศล จะพยายามปฏิบัติตนให้อยู่ในกุศลกรรม
- ค. เป็นผู้เข้าใจยาก ปิดหูปิดตาตน
- ง. ขำสั่วตัวตลกชีวิตโดยไม่หยุดคิดใคร่ครวญ

๓. ผู้ที่ไม่มีสัมมาทิฐิ จะมีแนวโน้มพฤติกรรมแบบใด

- ก. ไม่เชื่อเรื่องวิบากกรรม จึงมีแนวโน้มที่จะทำอกุศลกรรม หรือ ความผิดต่างๆได้
- ข. อยากรู้ อยากเห็น
- ค. เชื่อเรื่องวิบากกรรม ทำกุศลกรรมเป็นประจำ
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

๔. ผู้ที่มีมิจฉาทิฐิ วิบากกรรม เมื่อพ้นจากโลกนี้แล้วจะเป็นอย่างไร

- ก. เข้าสู่สัมปรายภพ
- ข. เข้าสู่สุคติภูมิ
- ค. เข้าสู่ทุคติภูมิ
- ง. ถูกทุกข้อ

๕. สถานการณ์ : นางสาวพรทิพย์ถูกเพื่อนหลอกเงินไปก้อนโต แต่เธอไม่คิดแค้นและคิดว่า “ในอดีตเราอาจเคยสร้างกรรมไม่ดีไว้กับเขา ชาตินี้ถือว่าอโหสิกรรมและขอทำความดีต่อไป ” นางสาวพรทิพย์ใช้หลักธรรมใดในการนำทางความคิด

- ก. สัมมาทิฐิเรื่องกรรมและผลของกรรม
- ข. การขาดhiriโอตัมปะ
- ค. กุศลกรรมบถทางวาจา
- ง. การยึดมั่นในทิศเบื้องหลัง

หมวดที่ ๒ : กุศลกรรมบถ ๑๐ (ข้อ ๖ - ๑๐)

๖. กุศลกรรมบถ ๑๐ แบ่งออกเป็นกี่หมวด ทางใดบ้าง

- ก. ๒ หมวด คือ กายกรรม และ วจีกรรม
- ข. ๓ หมวด คือ กายกรรม (๓) วจีกรรม (๔) และ มโนกรรม (๓)
- ค. ๔ หมวด คือ กายกรรม วจีกรรม มโนกรรม และ พุทธกรรม
- ง. ๕ หมวด ตามศีล ๕

๗. ผู้ที่ยึดถือ ปฏิบัติตามกุศลกรรมบถ ๑๐ มีผลเช่นไร เกิดเป็นมนุษย์กับ เทวดา

- ก. ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์หรือไปเกิดเป็นเทวดา
- ข. เสวยวิบากกรรมดีจากสิ่งที่กระทำมา
- ค. มีความสุขทั้งในชาตินี้และชาติหน้า
- ง. ถูกทุกข้อ

๘. ผู้ที่ปฏิบัติกุศลกรรม ๑๐ เป็นประจำ จะมีผลเป็นอย่างไร

- ก. เสวยวิบากกรรมดีจากสิ่งที่กระทำมา
- ข. เข้าสู่สุคติภูมิ
- ค. มีความสุขทั้งในชาตินี้และชาติหน้า
- ง. ถูกทุกข้อ

๙. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตามกุศลกรรมบถทางกายอย่างถูกต้อง

- ก. เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดีในกาม
- ข. เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ
- ค. เว้นจากความโลภ ความพยาบาท และความเห็นผิด
- ง. เว้นจากการดื่มสุรา การเที่ยวกลางคืน และการเล่นการพนัน

๑๐. “กุศลกรรมบถ ๑๐” และ “อกุศลกรรมบถ ๑๐” มีโครงสร้างการแบ่งหมวดหมู่ความสะอาด/ไม่สะอาดในทางใดบ้างที่ตรงกัน?

- ก. ความสะอาดทางกาย (กายสุจริต/กายทุจริต), ทางวาจา (วจีสุจริต/วจีทุจริต), ทางใจ (มโนสุจริต/มโนทุจริต)
- ข. ทางการให้ทาน, การรักษาศีล, การเจริญภาวนา
- ค. ทางการพ้นทุกข์, การสะสมบุญ, การละกิเลส
- ง. ทางโลกมนุษย์, ทางเทวโลก, ทางเปรตวิสัย

หมวดที่ ๓ : หิริ โอตัปปะ (ข้อ ๑๑ - ๑๕)

๑๑. “หิริ” และ “โอตัปปะ” ได้รับยกย่องว่าเป็นธรรมะประเภทใด

- ก. โลกบาลธรรม (ธรรมคุ้มครองโลก)
- ข. สังคหวัตถุธรรม (ธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจ)
- ค. อิทธิบาทธรรม (ธรรมแห่งความสำเร็จ)
- ง. พรหมวิหารธรรม (ธรรมประจำใจผู้ใหญ่)

๑๒. คำว่า “หิริ” และ “โอตัปปะ” มีความหมายแตกต่างกันอย่างไร

- ก. หิริ คือ ความเกรงกลัวต่อบาป / โอตัปปะ คือ ความอับอายต่อบาป
- ข. หิริ คือ ความอับอายต่อการทำชั่ว / โอตัปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อผลของความชั่ว
- ค. หิริ คือ การทำความดี / โอตัปปะ คือ การเว้นความชั่ว
- ง. หิริ คือ การละเว้นทางกาย / โอตัปปะ คือ การละเว้นทางวาจา

๑๓. สถานการณ์ : นายธนาขับรถชนคนแล้วไม่มีใครเห็น แต่เขาตัดสินใจไม่หนีและรีบลงไปช่วย เพราะจิตใจรู้สึกละอายใจอย่างยิ่งหากต้องทำตัวเป็นคนชั่ว พฤติกรรมนี้มาจากธรรมข้อใดเป็นหลัก

- ก. โอตัปปะ (กลัวผลกฎหมาย)
- ข. หิริ (ละอายต่อการทำชั่วในใจตน)
- ค. ขันติ (ความอดทน)
- ง. เมตตา (ความปรารถนาดี)

๑๔. อะไรคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด “โอตัปปะ” (ความเกรงกลัวต่อบาป)

- ก. การคำนึงถึงเกียรติยศ และชาติตระกูลของตน
- ข. การมองเห็นโทษและภัยที่จะเกิดขึ้นจากผลของบาปกรรมทั้งในชาตินี้และชาติหน้า
- ค. ความกลัวว่าจะโดนเพื่อนร่วมงานนินทา
- ง. ความต้องการรับรางวัลจากผู้บังคับบัญชา

๑๕. สถานการณ์ : พลทหารสมศักดิ์ได้รับมอบหมายให้เฝ้าคลังอาวุธเพียงลำพัง ไม่มีกล้องวงจรปิด แต่เขาไม่คิดขโมยของไปขายเลยเพราะ “ละอายใจต่อตนเองและกลัวผลของบาปกรรม” พฤติกรรมนี้สะท้อนธรรมข้อใด

- ก. หิริ และ โอตัปปะ
- ข. ทิฐิ และ สมานิ
- ค. ทาน และ ศีล
- ง. เมตตา และ กรุณา

หมวดที่ ๔ : ตาซึ่งวัดความดี (ข้อ ๑๖ - ๔๐)

๑๖. วัตถุประสงค์หลักของการจัดสร้าง “ตาซึ่งวัดความดี” ขึ้นมาเพื่อใช้ในหน่วยงานคือข้อใด

- ก. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาปรับขึ้นเงินเดือนข้าราชการ
- ข. เพื่อกระตุ้นเตือนพฤติกรรมและวัดผลการกระทำของตนเองว่ารักษจริยธรรมหรือไม่
- ค. เพื่อจัดเก็บข้อมูลพฤติกรรมของกำลังพลส่งต่อให้ฝ่ายตรวจสอบ
- ง. เพื่อเปรียบเทียบความโปร่งใสระหว่างกองทัพบกต่างๆ ในสังกัด

๑๗. ในโครงสร้างแผนภาพของคาน “ตาซึ่งวัดความดี” ทางแขนซ้ายมือของคานประกอบด้วยอุปกรณ์สิ่งใดบ้าง

- ก. ตั้มน้ำหนักความเกรงกลัว และลูกโป่งความละอาย
- ข. ตั้มน้ำหนักของ "การอยากทำดี" และลูกโป่ง "ความละอายต่อบาป"
- ค. ตั้มน้ำหนักของ "อยากทำไม่ดีหรืออภุศลกรรม" และลูกโป่ง "อยากทำดีหรืออภุศลกรรม"
- ง. ตั้มน้ำหนักของอภุศลกรรมบถ 10 ประการ

๑๘. “ลูกโป่ง” ที่ผูกติดไว้ทางแขนซ้ายของคานตาซึ่งตามเอกสารคู่มือ หมายถึงสิ่งใดในทางพฤติกรรม

- ก. ความโลภและความอยากได้ในตำแหน่งหน้าที่การงาน
- ข. ความอยากทำดีหรือความอยากทำอภุศลกรรม
- ค. ความละอายใจต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้อื่น
- ง. ความลึกลับสงสัยในการปฏิบัติงานตามวินัยทหาร

๑๙. แขนข้างขวามือของคานตาซึ่ง ประกอบด้วยตั้มน้ำหนักคุณธรรมขนาดใหญ่ ๒ ตั้ม คือข้อใด

- ก. ตั้มน้ำหนักของ “ความกตัญญู” และ “ความขยันหมั่นเพียร”
- ข. ตั้มน้ำหนักของ “ความละอาย” และ “ความเกรงกลัว”
- ค. ตั้มน้ำหนักของ “ความสุจริต” และ “ความพอเพียง”
- ง. ตั้มน้ำหนักของ “ความสามัคคี” และ “ความเสียสละ”

๒๐. ตั้มน้ำหนักคุณธรรมของ "ความละอาย" ทางแขนขวาของตาซึ่ง ประกอบด้วยรายละเอียดเรื่องใดบ้าง

- ก. การละอายต่อผู้บังคับบัญชาและการละอายต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
- ข. การละอายต่อกฎหมายบ้านเมืองและการละอายต่อการถูกลงทัณฑ์
- ค. การละอายต่อตนเองและการละอายต่อผู้อื่น
- ง. การละอายต่อประเทศชาติและการละอายต่อวงศ์ตระกูล

๒๑. ตั้มน้ำหนักคุณธรรมของ “ความเกรงกลัว” ทางแขนขวาของตาซึ่ง ประกอบด้วยรายละเอียดในเรื่องใด

- ก. ความเกรงกลัวต่อการถูกเพิกถอนสิทธิ และความกลัวต่อความล้มเหลว
- ข. ความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษ และความเกรงกลัวในวินัยการกรม
- ค. ความเกรงกลัวต่อการสูญเสียเกียรติยศ และความกลัวต่อศัตรูภายนอก
- ง. ความเกรงกลัวต่อความเดือดร้อนทางใจ และความกลัวคำนิินทา

๒๒. ส่วนใดในโครงสร้างตาชั่งที่ทำหน้าที่คอยบ่งชี้ทิศทางของตาชั่งที่กำลังชี้ไปในแนวทางการเป็นคนดีหรือคนไม่ดี

- ก. ลูกศรของพฤติกรรมที่ปลายคานทางด้านซ้ายมือ
- ข. ขนาดลูกโป่ง “อยากทำความดี”
- ค. ลูกตุ้ม “ความอยากทำไม่ดี”
- ง. ลูกตุ้ม “ความละอาย”

๒๓. ข้อใดคือผลตอบแทนใน “ชาตินี้” ของผู้เป็นคนดีและรักษาริยธรรมได้มั่นคง

- ก. ความสุขใจ, สังคมยอมรับ, ประสบความสำเร็จในชีวิตตามควรแก่ฐานะ
- ข. ได้รับรางวัลเกียรติยศสูงสุดและสิทธิพิเศษจากรัฐบาลทันที
- ค. ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บตลอดอายุขัยและมั่งคั่งร่ำรวยกว่าคนอื่น
- ง. ได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลทั่วโลกโดยปราศจากอคติใดๆ

๒๔. หาก “ชาติหน้ามีจริง” ผู้ที่ตั้งมั่นในการรักษาริยธรรมจะเข้าถึงดินแดนใดตามข้อมูลในคู่มือ

- ก. พรหมโลกในชั้นสุทธาวาส
- ข. สุกตภูมิ เกิดเป็นมนุษย์ หรือเทวดาในโลกสวรรค์
- ค. สุทธาวาสภูมิและอรุณภูมิไร้กายหยาบ
- ง. ภูมิเทวดาชั้นล่างผู้มีหน้าที่ดูแลป่าหิมพานต์

๒๕. ข้อใดคือผลลัพธ์หรือผลตอบแทนใน “ชาตินี้” ของคนไม่ดีหรือไม่รักษาริยธรรมตามที่ระบุไว้

- ก. สุขภาพร่างกายยังสมบูรณ์ดี
- ข. มีความสุขทางกายชั่วคราว
- ค. มีความทุกข์ใจ เดือดร้อนใจ, ถูกกลั่นแกล้ง, สังคมไม่ยอมรับ, อาจไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตตามควรแก่ฐานะ
- ง. ร่ำรวยเงินทอง

๒๖. กำลังพลคนหนึ่งปฏิเสธการรับสินบนในการจัดซื้อจัดจ้าง เนื่องจากเกรงกลัวต่อโทษทางวินัยราชการ และกลัวในผลของวิบากกรรม หากนำพฤติกรรมนี้มาเปรียบเทียบกับ “ตาชั่งวัดความดี” จะสอดคล้องกับพฤติกรรมและลักษณะของตาชั่งแบบใดมากที่สุด

- ก. มีตุ้มน้ำหนัก “ความเกรงกลัว” แขนขวาขนาดใหญ่ คอยดึงรั้งตุ้มอยากทำไม่ดีฝั่งซ้ายไว้ได้
- ข. มีลูกโป่ง “ความอยากทำดี” ฝั่งซ้ายขนาดเล็กจนยกตัวไม่ได้
- ค. มีลูกศรพฤติกรรมชี้ไปในแนวทางพฤติกรรมของคนไม่ดีเพื่อทดสอบความอดทน
- ง. มีตุ้มน้ำหนัก “ความละอาย” ขนาดเล็กเพราะยังมีความโลภอยู่บ้าง

๒๗. พันตรินคร มีโอกาสที่จะเบียดบังเอายานพาหนะและน้ำมันหลวงไปใช้ในงานส่วนตัวโดยไม่มีใครเห็น และไม่มีทางโดนจับได้แน่ ๆ แต่เขากลับเลือกที่จะไม่ทำ เพราะรู้สึกละอายแก่ใจตนเองเมื่อนึกถึงเกียรติของความเป็นทหาร พฤติกรรมนี้จะสอดคล้องกับตาชั่งแบบใดมากที่สุด

- ก. ตั้มน้ำหนักความเกรงกลัวย่อยเรื่อง “ความเกรงกลัวในวินัยการกรม” ทางแขนขวามีขนาดใหญ่ขึ้น
- ข. ตั้มน้ำหนักความละอายย่อยเรื่อง “การละอายต่อตนเอง” ทางแขนขวา มีขนาดใหญ่่มากจนตั้งรังจิตใจเอาไว้ได้
- ค. ลูกโป่งของการอยากทำดีทางฝั่งซ้ายของคานหลุดลอยออกไปซดเซยน้ำหนัก
- ง. ลูกศรพฤติกรรมหมุนกลับทิศชี้ไปทางคนไม่ดีเนื่องจากเคยมีความคิดแวบแรกที่จะทำ

๒๘. ร้อยเอกหญิงคนหนึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลการเงินของหน่วย เธอรู้สึกเหนื่อยล้าและอยากจะแอบนำเงินทองจากการจัดซื้อไปหมุนใช้ส่วนตัวชั่วคราว ความสับสนระหว่าง “ความอยากได้เงิน” กับ “ความตระหนักในหน้าที่” ในทางพฤติกรรมตามแบบจำลองตาชั่งวัดความดี หมายถึงการต่อสู้กันระหว่างอุปกรณ์ใดทางแขนซ้ายของคานตาชั่งวัดความดี

- ก. ลูกศรพฤติกรรม และ แขนคานสมดุลด้านขวา
- ข. ตั้มน้ำหนักความละอายต่อตนเอง และ ตั้มน้ำหนักความละอายต่อผู้อื่น
- ค. ตั้มน้ำหนักของการ “อยากทำไม่ดีหรืออูสกรรม” และ ลูกโป่งของการ “อยากทำดีหรืออูสกรรมบถ”
- ง. ตั้มน้ำหนักความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษ และ สเกลชี้วัดวินัยการกรม

๒๙. จำสิบเอกท่านหนึ่งได้รับข้อเสนอเป็นเงินสินบนก้อนโตเพื่อละเว้นการตรวจสอบสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ เขาอยากได้เงินนั้นมาก แต่เมื่อตัดสินใจปฏิเสธเพราะกลัวว่าหากโดนสอบสวนทางวินัยทหารจะถูกไล่ออกและติดคุก การทำงานของตาชั่งวัดความดีในกรณีนี้เป็นอย่างไร

- ก. ตั้มน้ำหนักอยากทำอูสกรรมฝั่งซ้ายลอยตัวขึ้นเองเพราะเกรงใจผู้บังคับบัญชา
- ข. ตั้มน้ำหนักความเกรงกลัวฝั่งขวาเรื่อง “ความเกรงกลัวต่อการถูกลงโทษ” มีขนาดใหญ่พอที่จะตั้งรังตั้มอยากทำไม่ดีฝั่งซ้ายไว้ได้
- ค. ลูกโป่งความอยากทำดีพองตัวขยายใหญ่ขึ้นเพื่อพยุงคานฝั่งขวาให้ลอยสูง
- ง. ลูกศรพฤติกรรมชี้ไปที่จุดกึ่งกลางเพราะเป็นการตัดสินใจบนความกลัวไม่ใช่ความสมัครใจ

๓๐. หากนายทหารผู้หนึ่งจงใจทุจริตงบประมาณแผ่นดินสร้างความเดือดร้อนแก่กองทัพอย่างแสนสาหัส แม้รอดพ้นคดีความในชาตินี้ไปได้ แต่เมื่อพิจารณาตามพยากรณ์วินัยการกรม “ในชาติหน้า (หากมีจริง)” ของตาชั่งวัดความดี ผลลัพธ์สุดท้ายของบุคคลผู้นี้จะเป็นเช่นไร

- ก. ไปเกิดใหม่ในนรกภูมิ
- ข. จะเข้าถึงทุกติภูมิ เกิดเป็นสัตว์นรก หรือ เปเรต หรือสัตว์เดรัจฉาน
- ค. ติดอยู่ในแดนอสุรกายโดยไม่มีสิทธิ์ได้ลงมาเกิดใหม่อีก
- ง. ถูกทุกข้อ

๓๑. พันโทคนหนึ่งพบว่าระบบตรวจจับพฤติกรรม “ตาชั่งวัดความดี” ในใจของเขากำลังส่งสัญญาณอันตราย เนื่องจากคานด้านซ้ายเอนเอียงหนักมาก (ตุ้มอยากทำไม่ดีมีขนาดใหญ่ขึ้น) และลูกศรพฤติกรรมกำลังเริ่มชี้ตั้งลงทางซ้าย ในฐานะข้าราชการกล้าใหม่ เขาควรแก้ไขเชิงระบบจิตใจตามทฤษฎีตาชั่งวัดความดีอย่างไรจึงถูกต้องที่สุด

- ก. ปลดปล่อยออกจากลูกโป่งความอยากทำดีทางแขนซ้ายเพื่อให้คานลอยตัวกลับขึ้นมาเอง
- ข. เพิ่มขนาดตุ้มน้ำหนัก “ความละอาย” และ “ความเกรงกลัว” ทางแขนขวา เพื่อช่วยดึงรั้งคานและถ่วงดุลน้ำหนักของตุ้มอยากทำไม่ดีฝั่งซ้าย
- ค. ตัดแขนคานฝั่งขวาทิ้งแล้วย้ายตุ้มน้ำหนักทั้งหมดมาผูกรวมกันตรงแกนกลางตาชั่ง
- ง. นำลูกโป่งพฤติกรรมมาผูกยึดไว้กับกฎหมายเพื่อสะกดน้ำหนักอกุศลกรรมให้อยู่หมัด

๓๒. คำว่า “กรรมบถ” ตามที่ปรากฏในจุนทสูตร มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. ทางแห่งการหลุดพ้นจากวิภวสงสารและความทุกข์ทั้งปวง
- ข. ทางนำสัตว์โลกให้ไปสู่สุคติและทุกขนิมิต
- ค. วิธีการบำเพ็ญตบะและทำสมาธิเพื่อให้จิตสะอาดบริสุทธิ์
- ง. พิธีกรรมการบูชาและการเซ่นสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อรับผลวิบากดี

๓๓. ลักษณะความคิดแบบใดที่จัดอยู่ในหมวดมโนสุจริตข้อ “ไม่มีจิตปองร้าย”

- ก. ความไม่คิดอยากได้วัตถุอุปกรณ์ทรัพย์ของผู้อื่นมาเป็นของตน
- ข. ความไม่มีคำริษษร้าย ไม่คิดขอให้สัตว์ทั้งหลายถูกฆ่า ถูกทำลาย พิณาศ หรือสูญสิ้น
- ค. ความเชื่อมั่นว่าทานที่ให้แล้วมีผลจริง และบิดามารดามีคุณจริง
- ง. ความยินดีในความพร้อมเพรียงและสามัคคีกันของหมู่คณะ

๓๔. หากบุคคลคนหนึ่งมีความเชื่อว่า “ผลวิบากแห่งกรรมดีกรรมชั่วไม่มีอยู่จริง” บุคคลนั้นจัดเป็นผู้กระทำผิดในอกุศลกรรมบถส่วนใดและข้อใด

- ก. ความไม่สะอาดทางกาย (กายทุจริต) - ประพฤติผิดในกาม
- ข. ความไม่สะอาดทางวาจา (วจีทุจริต) - พูดเพ้อเจ้อ
- ค. ความไม่สะอาดทางใจ (มโนทุจริต) - มีความเห็นผิด (มิจฉาทิฐิ)
- ง. ความไม่สะอาดทางใจ (มโนทุจริต) - มีจิตปองร้าย

๓๕. พฤติกรรม “การกล่าววาจาที่หยาบคายกล้าแข็ง ทำให้ผู้อื่นขังใจ เตือนร้อนแก่ผู้อื่น ใกล้ต่อความโกรธ ไม่เป็นไปเพื่อสมาธิ” ตรงกับอกุศลกรรมบถข้อใด

- ก. เป็นผู้พูดเท็จ (วจีทุจริต)
- ข. เป็นผู้พูดคำหยาบ (วจีทุจริต)
- ค. เป็นผู้มียจิตปองร้าย (มโนทุจริต)
- ง. เป็นผู้พูดให้เขาแตกกัน (วจีทุจริต)

๓๖. บุคคลที่ปฏิบัติ “ละคำพูดที่ทำให้เขาแตกกัน” (วจีสัจจริต) จะมีปฏิกริยาอย่างไรเมื่ออยู่ในหมู่คนที่สามัคคีพร้อมเพรียงกัน

- ก. เพิกเฉยและไม่ยุ่งเกี่ยวเพราะต้องการฝึกจิตให้อยู่ในความเยียบสงบ
- ข. ชอบ ยินดี และผลิตเพลินในคนผู้พร้อมเพรียงกัน พร้อมทั้งกล่าวแต่วาจาที่ทำให้คนพร้อมเพรียงกัน
- ค. แนะนำให้ทุกคนแยกย้ายกันไปทำหน้าที่ส่วนตัวเพื่อลดความเสี่ยงในการขัดแย้ง
- ง. คอยจับตาดูและหาทางทดสอบความจริงใจของบุคคลเหล่านั้นเพื่อป้องกันการหลอกลวง

๓๗. ข้อใดจัดเป็นลักษณะคำพูดที่เป็น “วจีหุจรีต” ในส่วนของ “เป็นผู้พูดเพื่อเจ้า”

- ก. การนำความลับส่วนตัวของเพื่อนร่วมงานไปเปิดเผยท่ามกลางราชสกุล
- ข. การกล่าวถ้อยคำไม่จริงเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้อื่นด้วยจิตเมตตา
- ค. การกล่าวไม่ถูกกาล กล่าวไม่จริง กล่าวไม่อิงอรรถ ไม่อิงธรรม ไม่อิงวินัย กล่าววาจาไม่มีหลักฐาน ไม่มีที่อ้าง ไม่มีที่สิ้นสุด ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ โดยกาลไม่ควร
- ง. การแสดงอารมณ์โกรธแค้นด้วยคำพูดกระโชกโฮกฮากที่ทำให้ผู้ฟังข้องใจ

๓๘. พฤติกรรมในข้อใดจัดอยู่ในหมวดความไม่สะอาดทางกาย (กายหุจรีต) ข้อ “เป็นผู้ถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้”

- ก. การหยิบของมีค่าของบุคคลอื่นซึ่งอยู่ในบ้านหรือป่าที่เจ้าของไม่ได้ให้มาใช้ชั่วคราวแล้วลืมส่งคืน
- ข. การถือเอาวัตถุอันเป็นอุปกรณ์แก่ทรัพย์เครื่องปลื้มใจแห่งผู้อื่นของบุคคลอื่น ซึ่งอยู่ในบ้านหรืออยู่ในป่าที่เจ้าของมิได้ให้ ด้วยจิตเป็นขโมย
- ค. การบังคับขู่เข็ญเอาเงินทองจากคนในบ้านด้วยกำลังศาสตรา
- ง. การจ้างวานให้บุคคลอื่นทำลายล้างทรัพย์สินเพื่อหักล้างหนี้สินเดิม

๓๙. ผลลัพธ์ใน ภพชาติหน้าของบุคคลที่ “ไม่เชื่อในโลกหน้าและการเวียนว่ายตายเกิด” และไม่มีความสะดวกล้นต่อบาปกรรมคือข้อใด

- ก. จะไม่ได้ผุดเกิดเป็นสัตว์อุปาทิจะอีกต่อไปแต่จะสูญสลายไปทันที
- ข. ต้องวนเวียนกลับมาเกิดเป็นสัตว์มนุษย์ที่มีจิตหุจรีตตั้งแต่แรกเกิด
- ค. ต้องเข้าสู่ทุคติภูมิ คือ นรก เดรัจฉาน หรือ เปต
- ง. จะเกิดเป็นสัตว์ป่าที่ต้องทนทุกข์จากการล่าในทุคติภูมิเท่านั้น

๔๐. การทำหน้าที่เป็นพยานแล้วกล่าวตามความเป็นจริง “เมื่อเห็นก็บอกว่าเห็น เมื่อไม่เห็นก็บอกว่าไม่เห็น” ไม่กล่าวเท็จเพื่อประโยชน์ตน ผู้อื่น หรืออำิส จัดอยู่ในกุศลกรรมบถข้อใด

- ก. ละการลักทรัพย์ (กายสุจรีต)
- ข. ละการพูดเท็จ (วจีสัจจริต)
- ค. ละการพูดเพื่อเจ้า (วจีสัจจริต)
- ง. การมีความเห็นชอบ (มโนสุจรีต)

เฉลยคำตอบ

หมวดที่ ๑ : สัมมาทิฐิ

๑. ง | ๒. ข | ๓. ก | ๔. ค | ๕. ก

หมวดที่ ๒ : กุศลกรรมบถ ๑๐

๖. ข | ๗. ง | ๘. ง | ๙. ก | ๑๐. ก

หมวดที่ ๓ : หิริ โอตตัปปะ

๑๑. ก | ๑๒. ข | ๑๓. ข | ๑๔. ข | ๑๕. ก

หมวดที่ ๔ : ตาขังวัดความดี

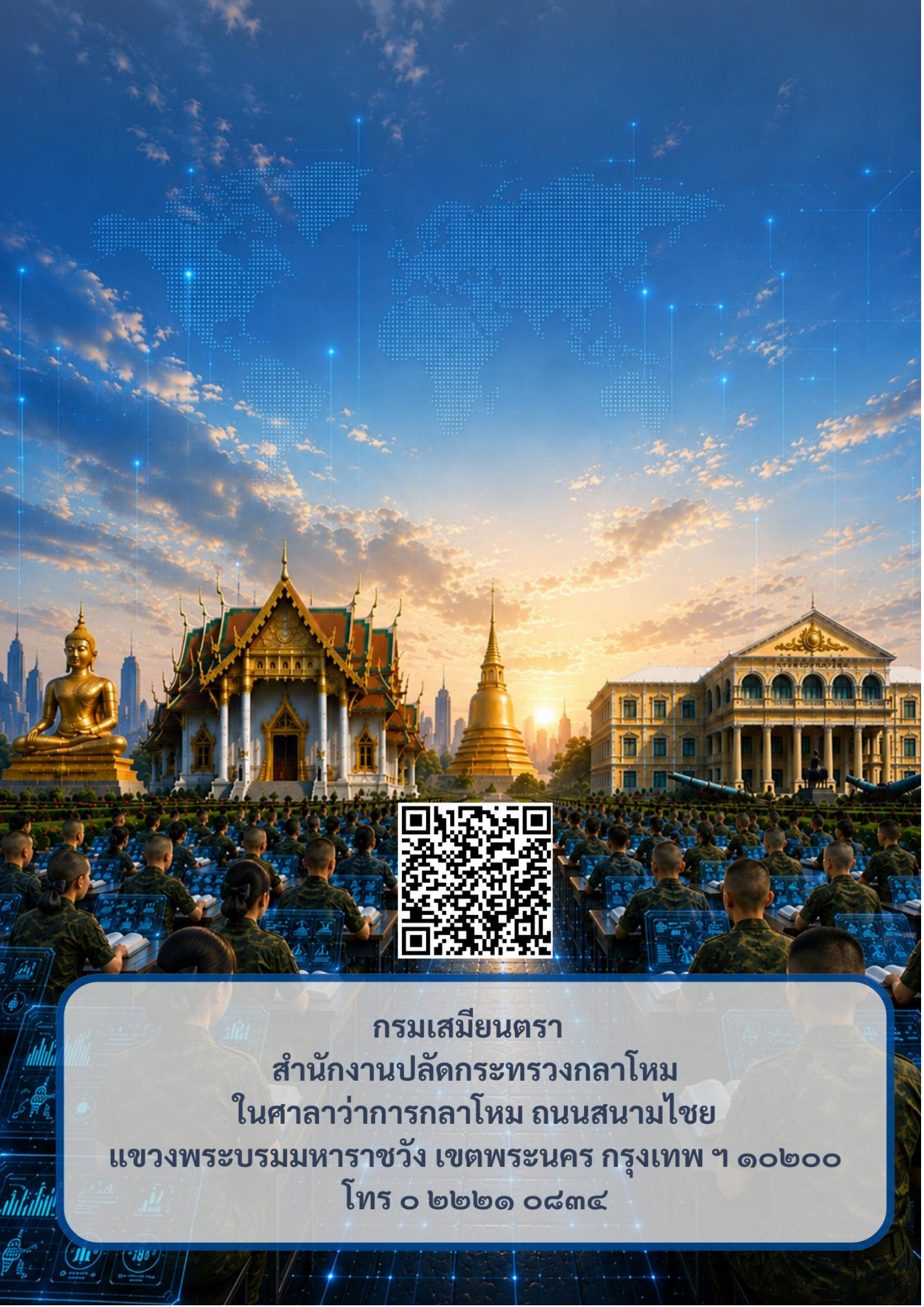
๑๖. ข | ๑๗. ค | ๑๘. ข | ๑๙. ข | ๒๐. ค

๒๑. ข | ๒๒. ก | ๒๓. ก | ๒๔. ข | ๒๕. ค

๒๖. ก | ๒๗. ข | ๒๘. ค | ๒๙. ข | ๓๐. ง

๓๑. ข | ๓๒. ข | ๓๓. ข | ๓๔. ค | ๓๕. ข

๓๖. ข | ๓๗. ค | ๓๘. ข | ๓๙. ค | ๔๐. ข

กรมเสมียนตรา
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม
ในศาลาว่าการกลาโหม ถนนสนามไชย
แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร ๐ ๒๒๒๑ ๐๘๓๔